

T.C.

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

186 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİ'NE GÖRE PİRLEPE KAZÂSI

(H:1267-1270/M:1850-1853)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Rumeysa EYVAZ

Doç. Dr. H. Baha ÖZTUNÇ

TOKAT-2023

ETİK SÖZLEŞME

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Doç. Dr. H. Baha ÖZTUNÇ danışmanlığında hazırlamış olduğum “186 NUMARALI ŞER’İYYE SİCİLİ’NE GÖRE PİRLEPE KAZÂSI (H: 1267-1270/M:1850-1853)” adlı Yüksek Lisans/ Doktora tezinin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

09/09/2023

Rumeysa EYVAZ

TEŞEKKÜR

Çalışmamın başından sonuna kadar bana destek olan ve cesaret veren tez danışmanım Doç. Dr. H. Baha ÖZTUNÇ'a, Doç. Dr. İlkay ERKEN'e, Dr. Öğr. Üyesi Edip UZUNDAL'a ve Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde bulunan bütün akademisyenlere ve hayatım boyunca bana destek olan aileme teşekkür ederim.

ÖZET

186 NUMARALI ŞER‘İYYE SİCİLİ’NE GÖRE PİRLEPE KAZÂSİ (H:1267-1270/M:1850-1853)

EYVAZ, Rumeysa

Yüksek Lisans, Tarih Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. H. Baha ÖZTUNÇ

Temmuz 2022, xii + 150 sayfa

Bu tez çalışmasında, (H:1267-1270/M:1850-1853) yıllarına ait “186 Numaralı Pirlepe Şer‘iyye Sicili’nin” içerisindeki belgelerin özetleri hazırlanmıştır. Söz konusu dönemde Pirlepe kazasının idari ve sosyo-ekonomik yapısı üzerinde durulmuştur.

Bu tez çalışması üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde “186 Numaralı Pirlepe Şer‘iyye Sicili’nin” (H:1267-1270/M:1850-1853) tanıtımı ve değerlendirilmesi yapılmıştır.

İkinci bölümde, “186 Numaralı Pirlepe Şer‘iyye Sicili’nin” (H:1267-1270/M:1850-1853) tasnifi yapıp, Pirlepe’de sosyo-ekonomik hayata dair bilgiler verilmiştir.

Üçüncü bölümde ise, “186 Numaralı Pirlepe Şer‘iyye Sicili’nin” (H:1267-1270/M:1850-1853) belge özetlerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Mahkeme, Kadı, Şer‘iyye Sicili, Pirlepe.

ABSTRACT

PIRLEPE ACCIDENT ACCORDING TO THE ŞER'İYYE REGISTRATION
NUMBER 186 (H:1267-1270/M:1850-1853)

EYVAZ, Rumeysa

Master's Thesis, Department Of History

Advisor: Doç. Dr. H. Baha ÖZTUNÇ

July 2023, xii + 150 pages

In this thesis, summaries of the documents in the "Prilepe Court Registry No. 186" belonging to the years (H:1267-1270/M:1850-1853) were prepared. In the mentioned period, the administrative and socio-economic structure of the town of Prilep was emphasized.

This thesis consists of three parts. In the first part, the introduction and evaluation of "Prilepe Sharia Registry No. 186" (H:1267-1270/M:1850-1853) was made.

In the second part, the classification of "Prilepe Sharia Registry No. 186" (H:1267-1270/M:1850-1853) was made and information about the socio-economic life in Prilep was given.

In the third part, the document summaries of the "Prilepe Court Registry No. 186" (H:1267-1270/M: 1850-1853) are given.

Key Words: Ottoman State, Court, Judge, Sharia Registry, Prilep.

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZLEŞME	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	ix
KISALTMALAR	xi
GİRİŞ	1
GENEL OLARAK OSMANLI DEVLETİ'NDE HUKUK, MAHKEME VE KADILIK KURUMU	1
ŞER'İYYE MAHKEMELERİNDEKİ GÖREVLİLER	3
a.Nâib	3
b. Muhzır	4
c. Müşavir.....	4
d. Mübâşir	4
e. Kâtip	5
f. Hademe	5
g. Tezkiye Memuru	5
h. Çavuş.....	5
1. Sübaş1	5
i. Kassam	6
j. Kapıcı	6
k. Müzekkî.....	6
l: Tercüman	6
m: Seccân	7

ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN TANIMI İÇERİĞİ VE GENEL ÖZELLİKLERİ.....	7
MATERYAL VE YÖNTEM.....	8
BÖLÜM 1: 186 NUMARALI PİRLEPE ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN DEĞERLENDİRMESİ	10
1.1 KUZEY MAKEDONYA'DA BİR KAZA: PİRLEPE (PRİLEP)	10
a. Nüfus	11
b. Eğitim.....	12
c. Ekonomik Faaliyetler	13
d. Mimari Eserler	13
e. Pirlepe Panayırı	15
1.2 DEFTERİN TANITIMI	15
1.3 DEFTERDE YER ALAN BELGE TÜRLERİ	16
a. Hüccet	16
b. İ'lâm.....	17
c. Buyruldu	17
d. Tereke	17
e. Ferman ve Beraatlar	18
BÖLÜM 2: PİRLEPE'DE SOSYAL VE EKONOMİK HAYAT	22
2.1 1267-1270 (1850-1853) YILLARI ARASINDA PİRLEPE ŞER'İYYE SİCİLİ'NDE BULUNAN MAHALLELER, PİRLEPE'YE BAĞLI KARYELER, BAZI MEVKİ VE YER İSİMLERİ.....	22
2.1.1 Pirlepe'de Bulunan Mahalleler	22
2.1.2 1267-1270 (1850-1853) Yılları Arasında Pirlepe'ye Bağlı Karyeler	23
2.1.3 186 Numaralı Pirlepe Şer'iyye Sicili'nde Geçen Mevki ve Yer İsimleri.....	24
2.2 AİLE VE DİĞER SOSYAL GRUPLAR.....	25
2.2.1 Kullanılan İsim, Lakap ve Meslekler	25
2.2.2 Giyecekler	27

2.2.3 Kumaşlar	30
2.2.4 Silah ve Silah takımları	31
2.2.5 Ziynet Eşyaları	32
2.2.6 Kitaplar.....	33
2.2.7 Kişisel Eşyalar.....	34
2.2.8 Ev Eşyaları	35
2.2.9 Osmanlı Devleti’nde Kullanılan Bazı Uzunluk ve Ölçü Birimleri	37
2.2.10 Hırdavat Türü Eşyalar	38
2.2.11 Saklama Kapları	39
2.2.12 Züccaciye ve Billuriye Türü Eşyalar.....	40
2.2.13 Gıda ve Tüketim Maddeleri	42
2.2.14 Pirlepe’de Hayvancılık ve Tarım Sektörü.....	43
2.2.15 Pirlepe’de Narh Fiyatları.....	44
2.2.16 Pirlepe’de Bazı Emlak Fiyatları	45
2.2.17 Pirlepe’de Bazı Dükkan Fiyatları.....	47
2.2.18 Pirlepe’de Bazı Bağ ve Bahçe Fiyatları	47
2.2.19 186 Numaralı Pirlepe Şer’iyye Sicili’nde Geçen Çeşitli Devlet Adamları	48
2.3 186 NUMARALI PİRLEPE ŞER’İYYE SİCİLİ VE KIRIM HARBİ (4 EKİM 1853-30 MART 1856).....	49
BÖLÜM 3: 186 NUMARALI PİRLEPE ŞER’İYYE SİCİLİ’NDEKİ	
BELGELERİN ÖZETLERİ	53
DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	145
KAYNAKÇA.....	147
EKLER	152
ÖZGEÇMİŞ	Error! Bookmark not defined.

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. 186 Numaralı Defterde Yer Alan Belge Türleri, Adetleri ve Belge Numaraları	19
Tablo 2. 186 Numaralı Pirlepe Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Mahalle İsimleri	23
Tablo 3. 1267-1270 (1850-1853) Yılları Arasında Pirlepe’ye Bağlı Karyeler	23
Tablo 4. 186 Numaralı Pirlepe Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Mevki ve Yer İsimleri	24
Tablo 5. Pirlepe’de Kullanılan Kadın ve Erkek Müslüman İsimlerinden Bazıları	25
Tablo 6. Pirlepe’de Kullanılan Kadın ve Erkek Gayrimüslim İsimlerinden Bazıları	26
Tablo 7. 186 Numaralı Pirlepe Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Bazı Lakaplar	26
Tablo 8. 186 Numaralı Pirlepe Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Bazı Meslekler	27
Tablo 9. Pirlepe’de Kullanılan Dış Giyim Ürünleri	27
Tablo 10. Pirlepe’de İç Giyim Ürünleri	29
Tablo 11. Pirlepe’de Kullanılan Giyim Aksesuarları	29
Tablo 12. Pirlepe’de Kullanılan Başörtüleri ve Başlıklar	30
Tablo 13. Kumaş Türleri	31
Tablo 14. Pirlepe’de Kullanılan Silah ve Silah Takımları	31
Tablo 15. Pirlepe’de Kullanılan Ziynet Eşyaları ve Altın Türleri	32
Tablo 16. Terekelerde Tespit Edilen Kitaplar	34
Tablo 17. Pirlepe’de Kullanılan Kişisel Eşyalar	35
Tablo 18. Pirlepe’de Kullanılan Ev tekstil Ürünleri	35
Tablo 19. Pirlepe Evlerinde Bulunan Hırdavat Türü Eşyalar	38
Tablo 20. Pirlepe’de Kullanılan Saklama Kapları	39
Tablo 21. Pirlepe’de Kullanılan Züccaciye ve Billuriye Türü Eşyalar	40
Tablo 22. Gıda ve Tüketim maddeleri	42
Tablo 23. Hayvancılık Sektörü	43
Tablo 24. Tarım Sektörü	43
Tablo 25. Narh Fiyatları	44
Tablo 26. Pirlepe’de Bazı Menzil (ev) Fiyatları	45
Tablo 27. Pirlepe’de Bazı Dükkan Fiyatları	47
Tablo 28. Pirlepe’de Bazı Bağ ve Bahçe Fiyatları	47
Tablo 29. 186 Numaralı Pirlepe Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Çeşitli Devlet Adamları	48
Tablo 30. Kırım Savaşı’yla İlgili Belgeler	51

Tablo 31. Kırım Savaşı'yla İlgili Kayıtlarda, Bahsi Geçen Komutanlar.....	51
Tablo 32. 186 Numaralı PŞS' de Geçen Asker Sayıları	51

KISALTMALAR

BOA: Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi

C.: Cilt

DİA: Diyanet İslam Ansiklopedisi

H. : Hicrî

M. : Miladî

PŞS: Pirlepe Şer'yye Sicili

S. : Sayı

TDV: Türkiye Diyanet Vakfı

TDVİA: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

TOGÜ: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

TTK: Türk Tarih Kurumu

vb. : Ve benzerleri

GİRİŞ

GENEL OLARAK OSMANLI DEVLETİ'NDE HUKUK, MAHKEME VE KADILIK KURUMU

Mahkeme kelimesi Arapçada hükm kökünden türeyerek meydana gelir, sözlükte “hüküm verilen yer, yargılama yeri” demektir¹. “Fıkıh terimi olarak kadıların içinde davalara baktıkları daire ve makamı, daha teknik bir ifade ile kamu hizmeti niteliğindeki yargılama yetkisinin kullanılması için kurulmuş resmî makam ve kurumu ifade eder”². Osmanlı Devleti’nde mahkeme ise en teşkilatlı yapısıyla, adli yapının en önemli sacayaklarından birini oluşturmuştur. Osmanlı mahkemesinde hem şer’i hem de örfî hukuk uygulanmıştır. Şer’i hukuk Kur’an, hadisler, icma ve kıyasa örfî hukuk ise Türk toplumu arasında kabul gören adet ve geleneklere dayanmaktadır. “Böylece Osmanlı Devleti’nde şer’-i şerîf ve kanun-ı münîf denilen iki hukuk kodu ortaya çıkmıştır”³. Şer’î ve örfî hukukun aynı mahkeme tarafından uygulanması bu iki hukuk sisteminin ahenkli biçimde işleyişini sağladığı gibi adli hayata da güven ve istikrar getirmiştir⁴.

Osmanlı Devleti’nde ilmiye sınıfı üç kademededen oluşmaktaydı. “Müderrisler öğretimle, müftüler ifta, yani fetva göreviyle, kadılar ise kaza (yargı) göreviyle yükümlüydüler”⁵. Kadı sözlükte “ yapan, yerine getiren” anlamına gelmektedir⁶. Osmanlı Devleti’nde kadı ise, genişleyen görevleriyle, en önemli mülki amir ve yargıç olmuştur⁷. “Üzerlerinde mülki âmirlerin hiçbir otoritesinin bulunmadığı kadılar, doğrudan merkeze bağlıydılar”⁸. Gerekli medrese tahsilini ve hukuk bilgisini kazanmış olan kadılar, staj görevlerini yerine getirdikten sonra padişah beratı ile tayin edilirdiler⁹. Tayin, azil, nakil işlemleri Anadolu ve Rumeli kazaskerlikleri tarafından tamamlanan

¹ Fahrettin Atar, “Mahkeme”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 27, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2003, 338. (Bundan sonra bu Ansiklopedi; DİA olarak gösterilecektir.)

² Aynı madde, aynı yer.

³ Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi* (Isparta: Fakülte Kitabevi Yayınları, 2015), 114.

⁴ Mehmet Âkif Aydın, “Mahkeme”, *DİA*, C. 27, TDV Yayınları, Ankara 2003, 342.

⁵ İlber Ortaylı, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti’nde Kadı* (İstanbul: Kronik Kitap Yayınları, 2017), 24.

⁶ Ferit Devellioğlu, “Kadı”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2012, 550.

⁷ Ortaylı, *Hukuk ve İdare*, 19.

⁸ Ekrem Buğra Ekinci, “Osmanlı Hukukunda Mahkeme Kararlarının Kontrolü (Klasik Devir)”, *Belleten* 65, S. 244 (Aralık 2001): 974.

⁹ Aynı eser, 25.

kadılar, ruzname isimli deftere kaydedilirdi¹⁰. Kadı'nın tayini bu deftere kaydedilmemişse, elindeki berat hükümsüz sayılırdı¹¹. Mahalli halk ile yakınlaşmaması adına kadıların tayin ve görev süreleri de kısa tutulmuştur (20 aydan fazla aynı yerde görev yapamazlar)¹². Kadı olabilmenin başlıca kuralları şöyledir; imanlı ve adaletli olmak, bîtaraf ve nesebi sahih olmak, erkek olmak ve yeterli derecede hukuk bilgisine ve temyiz gücüne havi olmak¹³. Kadı görev bölgesi bakımından geniş bir sahaya hâkim olduğu için, görevleri de bir o kadar fazladır.

Genel olarak kadı'nın görevleri şu şekildedir:

1. “Naib, müteveli, imam, hatib vs. tayini,
2. Noterlik görevleri, vakfiye tanzim ve tescili, vâsi tayini, yetim mallarının idaresi, nafaka tayini, alacak senedi (hüccet) ve kefalet vs. gibi senetlerin tanzimi,
3. Miras, evlilik akdi tanzimi,
4. Tapu sicil muhafızlığı (kent arazisi üzerinde emlâk alım satım kaydı),
5. İnfaz hâkimliği görevi,
6. Mülki görevleri, vüzera haslarının kontrolü, narh tespiti, lonca teftişi, iaşe, kale dizdarları teftişi, mukataa işlerinin kontrol ve kaydı, ordunun iaşe ve ibatesine yardım, bir takım dinî grup ve zaviye ve tekkelerin ahvalini teftiş ve gözetme vs.”¹⁴.

Osmanlı erken ve klasik döneminde somut bir mahkeme binasından bahsetmek pek mümkün değildir¹⁵. Kadılar mahkeme binası olarak hususi evlerini ya da mescitleri kullanmışlardır¹⁶. İslam hukukuna göre mahkemeye tek bir hâkim hükmetmeliydi¹⁷. Tek bir hâkim olacağı için kararı da tek bir hâkim vermeliydi. Mahkeme kapısı herkese açık olmalı ve dinleyiciler hazır bulunmalıydı¹⁸. Mahkemenin herkese açık olmasını meşveret sistemine benzetebiliriz. Bu şekilde kadıların haksız karar vermesinin genel

¹⁰ Aynı eser, 25-26.

¹¹ Aynı eser, 26.

¹² Aynı eser, 62.

¹³ Aynı eser, 21.

¹⁴ Aynı eser, 43.

¹⁵ Aynı eser, 68.

¹⁶ Aynı eser, 68-69.

¹⁷ Aynı eser, 70.

¹⁸ Aynı eser, 70-71.

olarak önüne geçilmiş ve dolaylı bir teftiş sistemi oluşturulmuştur. Taraflar mahkemede hazır bulunur ve yahut vekille temsil edilirdi¹⁹. Osmanlı kadısı yargılamayı Hanefi mezhebine göre yapar, ancak davacı diğer üç mezhepten birine göre yargılanmak isterse, buna da uymak zorundaydı²⁰. Osmanlı kadısının her mezhebe hitap etmesi bilgi çerçevesinin ne kadar geniş olduğunu da göstermektedir. Kadı mahkemede ilk önce davacıyı sonra davalıyı dinler ve davalıya davacı ile ilgili sorular sorar, sonra da karar aşamasına geçilir²¹. Kadıların kanunsuzca verdikleri kararlar ahalide şikâyetle sebep olursa, bunları teftiş için bir *müfettiş* paşa görevlendirilirdi²². *Müfettiş* paşa sancakbeyi ya da beylerbeyi rütbesinde olmalı idi²³.

ŞER'İYYE MAHKEMELERİNDEKİ GÖREVLİLER

“Her kadı belli bir kaza veya sancak bölgesine tayin edilir”²⁴. Kendisine ait görevleri bu bölge dâhilindeki şehir, kasaba, nahiye ve köylerde yerine getirmekle mükelleftir²⁵. Kadı görev sahasının geniş olması hasebiyle bazı yardımcılara ihtiyaç duymuştur. Osmanlı mahkeme görevlileri kadı başta olmak üzere şunlardır: Naib, muhızır, müşavir, mübaşir, kâtip, hademe, tezkiye memuru, çavuş, sübaşı, kassam ve kapıcı.

a.Nâib

Sözlükte “birisinin yerini alan” anlamına gelmektedir²⁶. Nâibin bir diğer tanımı ise “bir makamın sorumluluğunu asıl sahibi yerine geçici bir zaman için yüklenen kimse” demektir²⁷. Nâibin çoğulu nüvvâb kelimesidir²⁸. Mevleviyet payeli bazı kadılar geniş görev sahalarından dolayı hizmetlerini fiili olarak yerine getirememişlerdir²⁹. Bu sebeple gidemedikleri bölgelere nâibleri görevlendirmişlerdir. Kadı, nâib tayin ederken

¹⁹ Aydın, “Mahkeme”, *DİA*, 27, 343.

²⁰ Ortaylı, *Hukuk ve İdare*, 72.

²¹ Aynı eser, 75.

²² Aynı eser, 61.

²³ Aynı eser, aynı yer.

²⁴ Aynı eser, 44.

²⁵ Aynı eser, aynı yer.

²⁶ Necdet Sakaoğlu, “Naib”, *Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Tarih Sözlüğü*, İletişim Yayınları, İstanbul 1985, 97.

²⁷ Casim Avcı, “Naib”, *DİA*, C. 32, TDV Yayınları, İstanbul 2006, 311.

²⁸ Aynı madde, aynı yer.

²⁹ C. B., “Naib”, *İslâm Ansiklopedisi (Tarih, Coğrafya, Etnografya ve Biyografya Lugati)*, C. 9, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1964, 50.

özellikle o bölgenin ulemasından seçerdi³⁰. Nâibler ilmiye sınıfına mensub, yeterli seviyede fıkıh eğitimi almış memurlardır³¹. Nâiblerin, görev değişiklikleri olsa da genel olarak süresiz tayin edilmişlerdir³². Baktıkları davalar (sicil, hüccet, mürasele, nikâh, talak vs) nâiblerin temel geçim kaynağını oluşturmuştur³³.

b. Muhzır

Sözlükte “huzura getiren, hazır bulunduran” anlamına gelir³⁴. Davalı ve davacıya kadı bir celb kâğıdı çıkarır, muhzırda bu şahısları mahkemeye çağırırdı³⁵. “Muhzırların belli bir maaşı yoktu”³⁶. Kadı’nın bir aylığı hesaplanarak yarısı berat resmi olarak, yarısı da kazaskere alınırdı, ikinci hissenin beşte biri ise kâtipler, muhzırlar, muhzır başı vb. arasında paylaştırılırdı³⁷.

c. Müşavir

Sözlükte “istişare edilen, kendisine danışılan” anlamlarına gelmektedir³⁸. Kadı’nın danıştığı önde gelen kişilerdir.

d. Mübâşir

Mahkemede sırası gelen tarafları ve şahitleri salona almak salonda asayiş ve güvenliği sağlamakla görevli memurlardır³⁹. Muhzırla mübâşirler benzer görevlere sahip olsa da, ikisinin farkı mübâşirlerin genelde ceza davalarını görmeleridir⁴⁰. Bir nevi “sorgu hâkimi” diyebiliriz⁴¹.

³⁰ Ortaylı, *Hukuk ve İdare*, 45.

³¹ Mehmet İpşirli, “Naib”, *DİA*, C. 32, TDV Yayınları, İstanbul 2006, 312.

³² *Aynı madde*, 312.

³³ *Aynı madde*, 313.

³⁴ Recep Ahışalı, “Muhzır”, *DİA*, C. 31, TDV Yayınları, Ankara 2020, 85.

³⁵ *Aynı madde*, aynı yer.

³⁶ *Aynı madde*, aynı yer.

³⁷ *Aynı madde*, aynı yer.

³⁸ Devellioğlu, “Müşavir”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 883.

³⁹ Atar, “Mahkeme”, *DİA*, 27, 340.

⁴⁰ Murat Hanılçe, “16 Numaralı Tokat Şer’iyye Sicili’nin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirmesi,” *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, (Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, 2009), 12.

⁴¹ *Aynı tez*, aynı yer.

e. Kâtip

Ketb (yazmak) fiilinden türeyen kâtip sözlükte “yazı işleriyle uğraşan kimse, sekreter, yazıcı, noter” anlamına gelmektedir⁴². “Görevi taraflardan dava dilekçelerini alıp kadiya arz etmek, yargılama esnasında tarafların ve şahitlerin ifadelerini yazıya geçirmek, dava dosyalarını ve tutanakları muhafaza etmektir”⁴³.

f. Hademe

Evrak takibi, duruşma esnasında güvenliğin sağlanması gibi görevleri üstlenmişlerdir⁴⁴.

g. Tezkiye Memuru

Bir kimsenin hal ve şanınin bilenler tarafından soruşturulması ve anlaşılması için kullanılan tabirdir⁴⁵. Gizli ve alenen olmak üzere ikiye ayrılır⁴⁶. “Şer’i mahkemelerde şahitler kadı tarafından bilenlerden yazı ile sorulup, iyiliğine şahadet edilenlerin şahadetleri kabul, edilmeyenlerin şahadetleri reddolunurdu”⁴⁷.

h. Çavuş

Muhtelif işlerde kullanılmış olan memurdur⁴⁸. Günümüzün icra memurları diyebiliriz⁴⁹.

ı. Sübaşı

Osmanlı’nın ilk başlarında merkezden tayin edilirken sonraları beylerbeyi ve sancakbeyleri tarafından tayin edilmişlerdir⁵⁰. İki görevi vardır: İlki cürm-ü cinayet vb.

⁴² Mustafa Sabri Küçükbaşçı, “Kâtip”, *DİA*, C. 25, TDV Yayınları, Ankara 2022, 49.

⁴³ Atar, “Mahkeme”, *DİA*, 27, 340.

⁴⁴ Hanilçe, “16 Numaralı Tokat Şer’iyye.” 11.

⁴⁵ Mehmet Zeki Pakalın, “Tezkiye”, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. 3, MEB Yayınları, İstanbul 1993, 492.

⁴⁶ Aynı madde, aynı yer.

⁴⁷ Aynı madde, aynı yer.

⁴⁸ Pakalın, “Çavuş”, *Osmanlı Tarih Deyimleri*, 1, 332.

⁴⁹ Hanilçe, “16 Numaralı Tokat Şer’iyye.” 8.

⁵⁰ Ortaylı, *Hukuk ve İdare*, 49.

vergileri toplamak, ikinci görevi ise kolluk görevidir⁵¹. Subaşı önce suçluyu arayıp bulur, adalet huzuruna götürür ve teftiş görevini yerine getirirdi⁵².

i. Kassam

Sözlükte “taksim eden, bölüştüren” anlamına gelir⁵³. Her kadı’nın yanında mutlaka bir de kadı bulunurdu⁵⁴ Fevt olan şahsın, menkul ve gayrimenkullerini varisler arasında taksim eden kişidir⁵⁵. Bu taksimi de şer’i hukuku gözeterek yapmıştır. Kassam, miras davalarında bizzat dava mahalline giderek, araştırmasını yapıp, sonuca vardıktan sonra mirası mirasçılar arasında bölüştüren şer’i memurdur⁵⁶.

j. Kapıcı

Mahkeme kapısı önünde bekleyen kişilerin mahkeme salonuna sırayla girmesini sağlayan memurdur⁵⁷.

k. Müzekkî

İlk devirlerde kadılar şahitlerin güvenilir olup olmadığını soruştururdu, ilerleyen dönemlerde ise davacıların ve şahitlerin çoğalmasıyla soruşturma konusunda güçlük çekilmiştir, bu sebeple müzekkî adıyla memur görevlendirilmiştir⁵⁸.

l: Tercüman

Osmanlı coğrafyası farklı milletlerden oluşan bir devlettir. Buda Osmanlı mahkemesinde tercümanı zorunlu kılmıştır. Yanı sıra kadı’nın dilsiz ve sağırlerle iletişim kurması içinde tercüman kullanılmıştır⁵⁹.

⁵¹ Aynı eser, aynı yer.

⁵² Mücteba İlgürel, “Subaşı”, *DİA*, C. 37, TDV Yayınları, İstanbul 2009, 447.

⁵³ Said Öztürk, “Kassâm”, *DİA*, C. 24, TDV Yayınları, İstanbul 2001, 579.

⁵⁴ Sakaoğlu, “Kassam”, *Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Tarih Sözlüğü*, 68.

⁵⁵ Hasan Akdağ, “Kassam Defteri (Havass-ı Refi’a Mahkemesi 272 Numaralı 1204-1206/1789-1791 Tarihli)”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi., (İstanbul Üniversitesi, 1995), 5.

⁵⁶ Öztürk, “Kassâm”, *DİA*, 24, 579.

⁵⁷ İbrahim Köse, “01 Numaralı Eğin Şer’iyye Sicili Transkripsiyonu (H. 1315-1318/M. 1897-1901)”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi., (Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, 2019), 12.

⁵⁸ Atar, “Mahkeme”, *DİA*, 27, 340.

⁵⁹ Aynı madde, 340.

m: Seccân

Kadı'nın yönetiminde bulunan hafif ceza mahkemesinde idari görev yapan memurdur⁶⁰.

ŞER'İYYE SİCİLLERİNİN TANIMI İÇERİĞİ VE GENEL ÖZELLİKLERİ

Sicil kelimesi sözlükte “okumak, kaydetmek ve karar vermek” anlamlarına gelir⁶¹. Terim manası olarak “Osmanlı mahkemelerinde verilen kararların tutulduğu” defterdir⁶². Bu defterlere kadı sicilleri, kadı divanı, mahkeme kayıtları da denilmektedir⁶³. Hukuki kayıtların yer aldığı bu defterlerde Osmanlı aile yapısı, sosyo-ekonomik faaliyetler ve ticari birçok veriye ulaşmak mümkündür⁶⁴. Osmanlı Devleti'nde kadılar önemli bir mevkiye sahipti, bu yüzden kadı sicilleri yerel tarih çalışmalarının ana kaynağıdır⁶⁵. Şer'iyye sicilleri yerel tarih çalışmalarının vazgeçilmez somut kaynaklarıdır. Siyasi, iktisadi, idari, hukuki, dini ve kültürel içerikli belgelerin kaydedildiği siciller, şehirlerin canlı tarihini de gözler önüne sermektedir. Şer'iyye sicillerinin en erken tarihli örneği 1455 tarihli Bursa sicilidir⁶⁶.

Şer'iyye sicillerinde bulunan kayıtlar genel olarak iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm, kadı'nın bizzat ele aldığı, ilâmlar, hüccetler, ma'ruzlar, mürâseleler, terekeler, miras taksimi, evlenme, boşanma, vasi tayini ve azli vb., ikinci bölüm ise kadıya hitaben gönderilen ferman, buyrultu, tayin beraatlarını muhteva eden kısımdır⁶⁷. İlk tür belgeler genellikle defterin ön kısmına (sicil-i mahfûz), ikinci tür belgeler ise defterin arka kısmına (sicil-i mahfûz defterlü) kaydedilmiştir⁶⁸.

Şer'iyye sicillerinde şu tür belgeler bulunmaktadır:

- 1- Merkezden gelen berat, ferman vb.,

⁶⁰ Aynı madde, 340.

⁶¹ Ahmet Akgündüz, “İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer'îye Mahkemeleri ve Şer'îyye Sicilleri”, *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S. 14 (2009): 21.

⁶² Yunus Uğur, “Şer'îyye Sicilleri”, *DİA*, C. 39, TDV Yayınları, İstanbul 2010, 8.

⁶³ Aynı madde, aynı yer.

⁶⁴ Sevil Akyol, “Şer'îyye Sicilleri'nin Arşiv Belgeleri Arasında Osmanlı Sosyo-Ekonomi Tarihi Açısından Önemi”, *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademisi Dergisi*, S. 6 (Ağustos 2021): 1129.

⁶⁵ Uğur, “Şer'îyye Sicilleri”, *DİA*, 39, 8.

⁶⁶ Aynı madde, 9.

⁶⁷ Aynı madde, 9.

⁶⁸ Aynı madde, 9.

- 2- Vali gibi mahalli yöneticilerin çeşitli konuları çözmek için yayınladıkları buyruhdular,
- 3- Kadıların gönderdikleri ilam ve hüccetler,
- 4- Dini sosyal kurumların tamiri, şehirde yürütülen imar faaliyetleri,
- 5- Nikâh akdi ve talak, mehir vb.,
- 6- Narh listeleri,
- 7- Vergilerle ilgili bilgiler,
- 8- Tereke kaydı özelinde ise; vefat eden kişi mal varlığı, emlak bilgileri, mesleği, ikametgâhı, vasilerin durumu ile ilgili bilgiler yer almaktadır⁶⁹.

Genel olarak şer'iyeye sicilleri uzun ve dar bir yapı arz eder⁷⁰. 10-20'den başlayan sayfa sayıları 200-300'e kadar çıkar ancak ortalama 100 sayfa civarındadır⁷¹. 100 sayfadan oluşan sicil, 400-500'e yakın mahkeme kaydını bünyesinde barındırır⁷². Şer'iyeye sicillerine geçirilen kayıtlar belli bir usule göre yazılırdı bu usule sakk-ı şer'i usulü denirdi⁷³. Buna göre sicildeki kayıtların belli bir nizam ve ölçü çerçevesinde yapıldığını söyleyebiliriz. Şer'iyeye sicilleri geniş muhtevasıyla günümüzde birçok devletin geçmişine ışık tutmaya devam etmektedir. Zengin bir yelpazeye sahip olan şer'iyeye sicillerinin hemen her konuda, tarihe temel kaynaklık edeceğinden şüphe yoktur

MATERYAL VE YÖNTEM

Çalışmamızın konusu olan “186 Numaralı Pirlepe Şer'iyeye Sicili” Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'nden temin edilmiştir. İlk olarak belgelerin transkripsiyonu yapılarak özetleri çıkarılmıştır. Ardından konuyla alakalı çalışmalardan faydalananak değerlendirilmesi yapılmıştır. Defterin değerlendirme kısmı çalışmanın başına konulmuş, belge özetleri ise en sonda verilmiştir.

⁶⁹ Sıtkı Dal, “139 Numaralı Gaziantep Şer'iyeye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi,” Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi., (Atatürk Üniversitesi, 2009), 3-4.

⁷⁰ Uğur, “Şer'iyeye Sicilleri”, *DİA*, 39, 9.

⁷¹ Aynı madde, aynı yer.

⁷² Aynı madde, aynı yer.

⁷³ Akgündüz, “İslam Hukukunun Osmanlı”, 22.

Defterde okunamayan kelimeler için Osmanlı Türkçesi Lûgatlarından faydalanılmış ve Pirlepe ile alakalı eserlere başvurulmuştur. Yer isimleri için ise Pirlepe Temettuat defterinden yararlanılmıştır. Son olarak danışman gözetiminde yanlış ve eksik kelimeler düzeltilmiştir.

Araştırmacıların defterdeki belgeleri kolay bulması amacıyla varak ve belge numarası verilmiştir (Örneğin; [Varak 6/a] [Belge 1] yani 6. varakın birinci belgesi).

Varak numaralandırılması, belgelerin sol üst kısmında bulunan Latin sayılarına göre yapılmıştır. Belge tarihleri verilirken hicri tarihin hemen yanında milâdi karşılığı verilmiştir.

Özet kısmında ise belgenin ana konusu anlaşılır bir biçimde ifade edilmiştir. Belge özetleri tamamladıktan sonra tasnif edilerek, belge içeriklerine göre ayrılmış, sayısal veri ve tablolardan yararlanılmıştır.

Defterin değerlendirme aşamasında ilk olarak defterin tanıtımı yapılmış, bölgeyle ilgili coğrafi bilgiler verilmiştir. Ardından belgelerden yola çıkarak Pirlepe kazasının idari, sosyo-ekonomik, kültürel, içtimai ve iktisadi hayatına dair bazı değerlendirmeler yapılmıştır. Artı olarak Müslim ve gayrimüslimlerin ekonomik ve iktisadi hayatının karşılaştırılmasına da yer verilmiştir.

BÖLÜM 1: 186 NUMARALI PİRLEPE ŞER'İYYE SİCİLİ'NİN DEĞERLENDİRMESİ

1.1 KUZEY MAKEDONYA'DA BİR KAZA: PİRLEPE (PRİLEP)

19. yüzyılın son çeyreğinde Manastır vilayetinin merkez sancağı bulunan Manastır sancağı dâhilinde ve Manastır'ın 40 km kuzeydoğusunda bulunan bir kaza merkezidir⁷⁴. Babuna Dağı eteğinde yer alan Pirlepe, Vardar Nehri'ne tabi Karasu'ya dökülen küçük bir çayın kenarında konuşlanmıştır⁷⁵. Şehrin, günümüzdeki ismi Prilep'tir⁷⁶. Slavca'dan gelen "Prilep" ismi dağda mahsur kalan anlamındadır⁷⁷. Antik dönemlere kadar dayanan şehire, 9. yüzyılda Vizigotlar, 11. yüzyılda Bulgarlar, 14. yüzyılda Sırlar hâkim olmuştur⁷⁸. Pirlepe, IX. ve X. yüzyılın büyük bir kısmında I. Bulgar İmparatorluğu'nun parçası haline gelmiştir⁷⁹. 1014'te Bizans İmparatoru II. Basileios bu devleti yıkıp, topraklarını ele geçirmiştir⁸⁰. Pirlepe, 1200'lü yıllara kadar Bizans toprağı olarak kaldı⁸¹. Bizans İmparatorluğu'nun parçalanmasıyla, Epirus Devleti'nin başında bulunan Theodore Pirlepe'yi kendi despotluğuna bağladı⁸². Daha sonra Bulgar Çarı II. Asen, Pirlepe'nin de içinde bulunduğu, Theodore'un elindeki toprakların bir kısmını ele geçirdi⁸³. Kısa bir süre Sırp idaresine giren Pirlepe, 1301 yılında Sırp-Bizans anlaşmasıyla otuz dört yıl boyunca Bizans idaresinde kaldı⁸⁴. 1335'te Sırp Çarı Dusan'ın eline geçti⁸⁵. Dusan bu bölgeye halktan gücünü alan Vukasin'i vali olarak tayin etti⁸⁶. Dusan'ın ölmesiyle Vukasin kral ilan edildi⁸⁷. 1371 Eylül'ünde Maritsa (Meriç) Savaşı'nda Osmanlılar'a yenik düşünce, Vukasin'in oğlu Marko Pirlepe krallığının başına geçti⁸⁸. Pirlepe, Kral Marko'un 1395'te ölümüne dek

⁷⁴ Şemseddin Sami, "Pirlepe", *Kâmus 'ul- A'lâm*, C. II, Mihran Matbaası, İstanbul 1306, 1500.

⁷⁵ H. Baha Öztunç, *Rumeli (II. Abdülhamid Döneminde Bir Muhabirin Rumeli İzlenimleri 1896-1907)* (İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2020), 293.

⁷⁶ Mehmet İbrahimgil, "Pirlepe'de Osmanlı Dönemi Yapıları ve Türk Sanatındaki Yeri," (XIII. Türk Tarih Kongresi, Ankara, Ekim 4-8 1999), 1.

⁷⁷ Machiel Kiel, "Pirlepe", *DİA*, C. EK-2, TDV Yayınları, Ankara 2019, 398.

⁷⁸ İbrahimgil, "Pirlepe'de Osmanlı Dönemi Yapıları ve Türk Sanatındaki Yeri," 1.

⁷⁹ Kiel, "Pirlepe", *DİA*, EK-2, 398.

⁸⁰ Aynı madde, aynı yer.

⁸¹ Aynı madde, aynı yer.

⁸² Aynı madde, aynı yer.

⁸³ Aynı madde, aynı yer.

⁸⁴ Aynı madde, aynı yer.

⁸⁵ Aynı madde, aynı yer.

⁸⁶ Aynı madde, aynı yer.

⁸⁷ Aynı madde, aynı yer.

⁸⁸ Aynı madde, aynı yer.

Yıldırım Bayezid'in vasalı olarak kaldı⁸⁹. Şehrin fethi ise, I. Murad döneminde, H. 784/M. 1382-83 tarihinde Timurtaş Bey'in komutasında gerçekleşmiştir⁹⁰. Bu bilgiyi Hoca Sâdeddin Efendi vermiştir⁹¹. Pirlepe'den bahseden en eski Osmanlı kaynağı ise, 849 (1445) tarihli timar defteridir⁹². Bu defter Fatih Sultan Mehmed'in tahta çıktığı ilk yıllara tekabül eder⁹³. Şehrin asıl tarih sahnesine çıkışı ise Kral Marko döneminde gerçekleşmiştir⁹⁴. Marko dönemi Pirlepe'si, dağ eteğinde yer alan kalenin etrafında şekillenmiş bir kale-şehir niteliği taşımaktadır⁹⁵. Roma, Bizans ve Türk-Osmanlı gibi farklı medeniyetlere ev sahipliği yapan Pirlepe, zengin bir mirasa sahip olmuştur⁹⁶.

1831 yılındaki idarî taksimata göre Sofya ve Manastır Paşa Sancağı olarak kaydedilmiştir⁹⁷. 1475 yılında Pirlepe'nin Manastır'la beraber Rumeli Beylerbeyi'ne bağlı olduğu görülmektedir⁹⁸. 16. yüzyılda Pirlepe, Manastır ve Ohri şehirleri Paşa Sancağı'na bağlıdır ve bu durum Kanuni'nin ilk dönemlerine kadar devam etmiştir⁹⁹. 17. Yüzyılın ortalarında Pirlepe ve Makedonya'nın önemli şehirleri tekrar Rumeli Beylerbeyi'ne bağlı sancaklar arasında yer alır¹⁰⁰. 1864 Vilayet Nizamnamesi ile Selanik vilayet haline gelmiş Pirlepe'de liva olarak buraya bağlanmıştır¹⁰¹. Daha sonra Manastır ve Yanya vilayet yapılmış, Pirlepe'de Manastır'a bağlı sancak olmuştur¹⁰².

a.Nüfus

Pirlepe'de ilk Osmanlı tahrirlerine göre, 1440'lı yıllarda 11 hane Müslüman, 350 hane Hristiyan yaşamaktaydı¹⁰³. Bu dönemde ortalama 1500-1600 toplam nüfusa sahip

⁸⁹ Aynı madde, aynı yer.

⁹⁰ İbrahimgil, "Pirlepe'de Osmanlı Dönemi Yapıları ve Türk Sanatındaki Yeri," 1.

⁹¹ Kiel, "Pirlepe", *DİA*, EK-2, 398-399.

⁹² Aynı madde, 399.

⁹³ Aynı madde, aynı yer.

⁹⁴ İbrahimgil, "Pirlepe'de Osmanlı Dönemi Yapıları ve Türk Sanatındaki Yeri," 1.

⁹⁵ Feridun M. Emecen, "Pirlepe'nin İlk Osmanlı Tahrirleri", *Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, S. 12 (Aralık 1998): 67.

⁹⁶ İbrahimgil, "Pirlepe'de Osmanlı Dönemi Yapıları ve Türk Sanatındaki Yeri," 1.

⁹⁷ Fazıla Akbal, "1831 Tarihinde Osmanlı İmparatorluğunda İdarî taksimat ve Nüfus", *Belleten* 17, S. 60 (Ekim 1951): 619.

⁹⁸ Emra Aral, "Temettuat Defterlerine Göre 19. Yüzyıl Ortalarında Rumeli Eyaleti Pirlepe Kazası'nın Sosyo-Ekonomik Durumu," Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi., (Karabük Üniversitesi, 2019), 32.

⁹⁹ Aynı tez, aynı yer.

¹⁰⁰ Aynı tez, aynı yer.

¹⁰¹ Aynı tez, aynı yer.

¹⁰² Aynı tez, aynı yer.

¹⁰³ Emecen, "Pirlepe'nin İlk Osmanlı," 67.

Pirlepe'nin kasaba kimliği taşıdığını görmekteyiz¹⁰⁴. 1831 Osmanlı'da ilk nüfus sayımına göre, Pirlepe kasabasında İslam nüfusu 3883 kişidir¹⁰⁵. Pirlepe ve kur'asında mevcut reaya ise 14.739 kişidir¹⁰⁶. Pirlepe temettuat defterlerine göre 19. yüzyılın ortalarında, Müslüman mahallelerinde 828 hane 3966 nüfus bulunmaktaydı, yanı sıra gayrimüslim mahalleleri 1071 hane ve 5335 kişiden meydana gelmekteydi¹⁰⁷. Buna göre Müslim-gayrimüslim haneleri toplamı 1899, toplam nüfusu ise 9301'dir. Bu rakamlara göre Pirlepe kazasında, gayrimüslimlerin nüfus çoğunluğunu teşkil ettiği görülmektedir. 186 Numaralı PŞS'nin 22. Varagında nüfusla ilgili bilgiler yer almaktadır. Buna göre; Manastır sancağı dahilindeki kazalarda 102.748 nüfus İslam ve reayanın bulunduğu belirtilmiştir. Yine aynı varakta, Pirlepe kazasına mahsus İslam nüfus defterlerinde asakir-i nizamiye ve sıbyan 3196, cizye nüfus mevcudu ise 14.600 olarak kaydedilmiştir.

b. Eğitim

186 Numaralı PŞS'de yani 1850-1853 yılları arasında eğitimle ilgili bilgiye rastlamak mümkün değildir. 1892'de Pirlepe Rüşdiyesi öğrencilerinin eğitim ve öğretim seviyelerinin öğretmenler yüzünden çok düşük olduğuna dair Manastır Maarif Müdürlüğü'ne yazı yazılmıştır¹⁰⁸. 1894-95 yıllarında, Pirlepe rüşdiyesinde 5 öğretmen ve 131 öğrenci bulunmaktaydı¹⁰⁹. Kâmusu'l-Alâm'da şehirde beş medrese, bir rüşdiye, bir ibtida, yedi sıbyan ve altı Hristiyan mekteb ibtidası bulunduğu bahsedilir¹¹⁰. 1899'da şehirde 155 öğrenci bir öğretmenle eğitim almaya çalışmaktaydı¹¹¹. 1901'de ise öğrenci sayısı 700'e, öğretmenlerin sayısı da yeniden beşe ulaşmıştır¹¹². Bu bilgilere göre, öğretmen sayılarında dalgalanma yaşandığına ve öğretmenlerle ilgili şikâyetlerin bulunduğu tanıklık etmekteyiz. Bu sebeple, yeni yüzyılda Pirlepe eğitimi hiç denilebilecek derecedeydi.

¹⁰⁴ Aynı madde, 68.

¹⁰⁵ Enver Ziya Karal, *Osmanlı İmparatorluğu'nda İlk Nüfus Sayımı 1831*, (Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü, 1995), 69-70.

¹⁰⁶ Aynı eser, aynı yer.

¹⁰⁷ Aral, "Temettuat Defterlerine Göre 19. Yüzyıl Ortalarında Rumeli Eyaleti Pirlepe Kazası'nın Sosyo-Ekonomik Durumu." 33-34.

¹⁰⁸ Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Maarif Nezareti Mektubî Kalemi (MF. MKT.), Dosya No: 150, Gömlek No: 167, Tarih: 12 Rebiü'l-evvel 1310/4 Ekim 1892.

¹⁰⁹ Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Maarif İbtidai (MF. İBT.), Dosya No: 44, Gömlek No: 151, Tarih: 6 Şevval 1312/2 Nisan 1895.

¹¹⁰ Sami, "Pirlepe", *Kâmus'ul-A'lâm*, II, 1500.

¹¹¹ Öztunç, *II. Abdülhamid Dönemi'nde*, 29.

¹¹² Aynı eser, 295.

c. Ekonomik Faaliyetler

Pirlepe’de 18. yüzyılın ilk yarısından itibaren tütün üretimine başlanmıştır¹¹³. Tütün kısa sürede Pirlepe’nin yerel ürünü haline gelmiştir¹¹⁴. Tütün tohumu Osmanlı ülkesine ilk kez Rumelili tüccarlar tarafından Avrupa’dan getirilmiştir¹¹⁵. Üretimi Makedonya, Kırcaali ve Yenice’den başlayıp Anadolu’ya kadar gelmiştir¹¹⁶. Pirlepe’nin iklimi ve toprağı tütün üretimi için oldukça uygundur¹¹⁷. Bu sebeple 1723’te padişah fermanıyla üretim nizamnamesi belirlenmiştir¹¹⁸. 186 Numaralı PŞS’de Pirlepe’de bakır, tuz ve şab ticaretlerinin yapıldığını görmekteyiz.

d. Mimari Eserler

Çarşı-Saat Camii

Saat Kulesi’nin yanında olması sebebiyle halk tarafından Çarşı veya Saat Camii olarak adlandırılmıştır¹¹⁹. Camii M. 1475-1476 tarihleri arasında Abdullah oğlu Hacı Hüseyin Bey tarafından inşa edilmiştir¹²⁰. 15. yüzyıldan kalma Pirlepe Camii 2001’de Müslümanlara karşı yapılan saldırıda büyük zarar gördü¹²¹.

Aslan Paşa Camii (Kırık Camii)

Bu camiinin inşa kitabesi bulunmamaktadır ancak Türkler’in Pirlepe’de ilk yerleşim bölgesinde bulunması en erken tarihli Camii olabileceğini göstermektedir¹²². Evliya Çelebi’nin eserinde Koca Aslan Paşa ismiyle kayıtlıdır¹²³. Ayverdi’nin eserinde Kırık Camii ve Arslan Paşa Camii’den iki ayrı eser olarak bahsedilmiştir. İki isimle anılan bu camii tek bir eserdir. Ayverdi’nin Kırık Camii kısmına yazdığı “Bânî ismi

¹¹³ Kiel, “Pirlepe”, *DİA*, EK-2, 401.

¹¹⁴ Aynı eser, aynı yer.

¹¹⁵ Kerime Karabacak, “Türkiye’de Tütün Tarımı ve Coğrafi Dağılışı”, *Coğrafi Bilimler Dergisi* 15, S. 1 (Nisan 2017): 28.

¹¹⁶ Aynı makale, aynı yer.

¹¹⁷ Kiel, “Pirlepe”, *DİA*, EK-2, 401.

¹¹⁸ Aynı madde, aynı yer.

¹¹⁹ İbrahimgil, “Pirlepe’de Osmanlı Dönemi Yapıları ve Türk Sanatındaki Yeri,” 2.

¹²⁰ Aynı makale, 3.

¹²¹ Kiel, “Pirlepe”, *DİA*, EK-2, 401.

¹²² İbrahimgil, “Pirlepe’de Osmanlı Dönemi Yapıları ve Türk Sanatındaki Yeri,” 4.

¹²³ Ekrem Hakkı Ayverdi, “Pirlepe”, *Avrupa’da Osmanlı Mimari Eserleri-Yugoslavya*, C. III, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul 2000, 150.

bilinmeyen bu camiin isme göre yazdıklarımızdan birisi olması pek muhtemeldir¹²⁴” sözü, tesbitimizi doğrular niteliktedir.

Orta Camii

Evsat mahallesi civarında bulunan bu Camii Osman Bey Vakfı’na aittir¹²⁵. Ekrem Hakkı Ayverdi’ye göre bu camii 17. asıra aittir¹²⁶.

Kurşunlu Han

Pirlepe şehir merkezinde bulunan bu hanın büyük bir bölümü yıkılmış durumdadır¹²⁷. Bu hanın Ayverdi’ye göre Koca Bey Han’ı olma ihtimali vardır¹²⁸.

Saat Kulesi

Çarşı-Saat Camii’nin yanında bulunur¹²⁹. H. 1257/ M. 1853-57 tarihinde saat kulesinin külâh kısmı bir yangın geçirmiş, H. 1280/M. 1863-64 yılları arasında onarımdan geçirilmiştir¹³⁰. Talik yazı çeşidiyle kitabesinde şöyle yazmaktadır:

“Ya Hüve

Saatın çaldığı evkatı değildir her gâh

Müddeti ömrü geçip gittiğine eyler ah

Harikın vuku’ı sene 1273

Saadetin tecdidi 1275

Harrerahu Ahmet Sırrı

Bu taşın vaz’ı sene 1280”¹³¹.

¹²⁴ Aynı madde, 151.

¹²⁵ İbrahimgil, “Pirlepe’de Osmanlı Dönemi Yapıları ve Türk Sanatındaki Yeri,” 4.

¹²⁶ Ayverdi, “Pirlepe”, *Avrupa’da Osmanlı Mimari Eserleri-Yugoslavya*, C. III, 151.

¹²⁷ İbrahimgil, “Pirlepe’de Osmanlı Dönemi Yapıları ve Türk Sanatındaki Yeri,” 4.

¹²⁸ Ayverdi, “Pirlepe”, *Avrupa’da Osmanlı Mimari Eserleri-Yugoslavya*, C. III, 152.

¹²⁹ İbrahimgil, “Pirlepe’de Osmanlı Dönemi Yapıları ve Türk Sanatındaki Yeri,” 5.

¹³⁰ Aynı makale, 5.

¹³¹ Aynı makale, 5.

Çeşme

Mermerden yapılmış olan bu çeşme, Saat Kulesi'nin güney-doğu duvarına bitişiktir¹³². H.1241/M.1825-26 tarihleri arasında Seyyid Ağa tarafından onarılmıştır¹³³.

Pirlepe'de Köprü

Asıl ismi bilinmeyen bu köprü, üç gözlü olup, kaba yontma taşlardan inşa edilmiştir¹³⁴.

Sonuç olarak çok fazla mimari eser bulunmamakla birlikte en ünlüleri Saat Kulesi'dir. Yeterli bakım ve önemi göremediği için eserlerin büyük bir kısmı harap olmuş haldedir. Faydalanılan kaynaklarda, eserlerin birçoğunda isim karışıklığına rastlamak mümkündür.

e. Pirlepe Panayırı

Pirlepe Panayırı her yıl ağustos ayının ilk günü (rûmi tarihle) başlayıp on beş gün kadar süren uluslararası bir panayırdı¹³⁵. Bu panayırda küçükbaş hayvanlar, yün deriler, Bosna silahları, Rus kürkleri, Mısır pirinci, Yemen kahvesi, Hint dokumaları, Darfûr'dan getirilen köleler ve Orta Afrika'dan temin edilen aslan ve panter postları satılırdı¹³⁶. Dünya'nın dört bir yanından gelen bu ürünler panayırın büyüklüğünü göstermektedir. Pirlepe Panayır'ı kısa sürede bütün Balkanların en önemli ticari faaliyetlerinden biri haline gelmiştir.

1.2 DEFTERİN TANITIMI

Çalışmamıza konulan Pirlepe Şer'iyye Sicili (H: 1267-1270/M:1850-1853) tarihlerini kapsamaktadır. İSAM katalogunda bulunan defterin serisi, Türkiye Harici Siciller olmak üzere, 186 numaralı Pirlepe Sicilleri ismiyle kaydedilmiştir. Defterin sayfa sayısı 94, poz sayısı ise 96'dır. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'nde Pirlepe Şer'iyye Sicili adıyla kayıtlıdır, ancak belge tarihi

¹³² Aynı makale, 6.

¹³³ Aynı makale, 6.

¹³⁴ Ayverdi, "Pirlepe", *Avrupa'da Osmanlı Mimari Eserleri-Yugoslavya*, C. III, 153.

¹³⁵ H. Baha Öztunç, *Manastır (Tanzimat Döneminde Bir Rumeli Şehri Sosyo-Ekonomik Yapı 1839-1876)* (İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2020), 159.

¹³⁶ Kiel, "Pirlepe", *DİA*, EK-2, 401.

verilmemiştir. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'nde yer bilgisi 186, görüntü sayısı 96, kurumu ise YB.021.d.. olarak kaydedilmiştir. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi ve İSAM tasnifinde şuana kadar başka PŞS'ye rastlanmamıştır. Defterin her sayfasında, sayfa numaraları sayfanın sol üst köşesine Latin sayılarıyla yazılmıştır. Bazı sayfalarda Arapça sayılara rastlamak mümkündür. Örneğin Latin sayısıyla 38. sayfa, Arapça 11 şeklinde varağın sol üst köşesinde yer almaktadır. Sicil defteri rık'a hatla yazılmıştır. Üç yıllık dönemi kapsamaktadır. 186 numaralı Pirlepe Sicili'nin büyük çoğunluğu tereke kayıtlarından oluşmuştur. Bu sicil genel sicillerin aksine Sicil-i Mahfûz Defterlü ve Sicil-i Mahfûz olarak ayırt edilmemiştir. Belge türleri karışık bir şekilde kayıt edilmiştir. Defterde kullanılan dil belge çeşitlerine göre farklılıklar göstermektedir. Defterde kayıtların bazısında yazı tipi değişikliği vardır. Buda bize kayıtların farklı katiplerce tutulduğunu göstermektedir. Defterde yaklaşık 280 kayıt bulunmaktadır.

1.3 DEFTERDE YER ALAN BELGE TÜRLERİ

186 numaralı Pirlepe Şer'iyye Sicili'nin çoğunluğunu terekeler oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra ilâmlar, hüccetler, buyrulduklar, terekeler ve padişah'tan gelen ferman ve beraatlarda yer almaktadır.

a. Hüccet

Sözlükte “*senet, delil, vesika* ” anlamlarına gelir¹³⁷. İkinci anlamı ise “kadı huzurunda taraflardan birinin ikrarını, diğerinin bu ikrarı tasdikini içeren ve bir hükmü ihtiva etmeyen hususlara dair düzenlenmiş belgedir”¹³⁸. Genellikle hüccetler davalı ve davacı arasında dava konusu olan mesele üzerinde cereyan eder¹³⁹. Kadı huzurunda görülen dava neticesinde hüccetin orijinali taraflara verilir, bir sureti de sicile kaydolurdu¹⁴⁰. Orijinal hüccetlerde kadı ismi ve mührü yer alsa da sicillerde bunlar yer almaz¹⁴¹. Hüccetler, talâk, nafaka, velayet, vasî ta'yîni, nikah akdi, mehr, satım akdi, evlenme, köle âzadı, miras, icare, vesayet, vekalet, emanet, sulh, lukata, gasp, cinayet vb. konuları içerir.

¹³⁷Devellioğlu, “Hüccet”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 445.

¹³⁸ Mustafa Oğuz ve Ahmet Akgündüz, “Hüccet”, *DİA*, C. 18, TDV Yayınları, İstanbul 1998, 446-450.

¹³⁹ Aynı madde, aynı yer.

¹⁴⁰ Aynı madde, aynı yer.

¹⁴¹ Aynı madde, aynı yer.

b. İ'lâm

Sözlükte “*bildirme, bildirilme, anlatma*” anlamlarına gelir¹⁴². İ'lâm belgeleri davacının iddiasını, dayandığı delilleri, davalının cevabını, varsa def'in sebeplerini, verilen hükmün sebeplerini ve nasıl karar verildiğine dair kayıtları ihtiva eder¹⁴³. İ'lâmı diğer belgelerden ayırt eden en önemli özellik kadı kararını muhtevasıdır¹⁴⁴. İ'lâmların konuları şunlardır: Borç ikrarı; alacağın ispatı; karşı tarafa yemin teklifi, alacağın ertelenmesi, havale, kefalet, istihkak, evlenme ve boşanma, vakıf, içki içme, zina vb.¹⁴⁵.

c. Buyruldu

Buyruldu sözlükte Türkçe “buyurmak” kelimesinden türemiştir¹⁴⁶. *Fâtih Kanunnâmesi*'ne göre padişahın tuğrasını taşıyan hükümler ancak üç şahsın buyrulmaları ile yazılabilir bunlar; sadrazam, defterdar ve kazaskerlerdir.¹⁴⁷ Dîvân-ı Hümâyûn'a verilen bir arıza, okunup istek kabul edildiği takdirde üzerine “buyruldu” kelimesi yapılacak işlemi gösteren cümlelerin sonuna eklenirdi¹⁴⁸. Buyruldu kelimesi kullanılmayan buyrulduklar da mevcuttur. Misal “kanun üzere buyruldu” yerine “kanun üzere” ifadesinin kullanıldığı da olurdu¹⁴⁹.

d. Tereke

Sözlükte “ölen kimsenin bıraktığı şey” anlamına gelir¹⁵⁰. Kişinin vefatıyla birlikte hemen mal varlığının tespiti yapılır, bu maldan teçhiz ve tekfin masrafları karşılanır, ölen kişinin borçları varsa bunlar ödenir, mal varlığı borçlarının tamamını karşılamıyorsa alacaklılar terekede hisseleri oranında hak sahibi olurdu¹⁵¹. Borçların ödenmesinden sonra vasiyetler yerine getirilir ve kalan mallar mirasçılar arasında paylaştırılır. “Ölen kimsenin mirasçısı yoksa tereke beytûlmâle intikal eder”¹⁵². Askerî zümre mensuplarının muhalefâtıyla ilgili işlemler kazaskerler tarafından

¹⁴² Devellioğlu, “İ'lâm”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 490.

¹⁴³ Ahmet Akgündüz, “İ'lâm”, *DİA*, C. 22, TDV Yayınları, İstanbul 2000, 72.

¹⁴⁴ Aynı madde, aynı yer.

¹⁴⁵ Haniççe, “16 Numaralı Tokat Şer'iyeye.” 36.

¹⁴⁶ Mübahat S. Kütükoğlu, “Buyruldu”, *DİA*, C. 6, TDV Yayınları, İstanbul 1992, 478.

¹⁴⁷ Aynı maddde, aynı yer.

¹⁴⁸ Aynı maddde, aynı yer.

¹⁴⁹ Aynı maddde, aynı yer.

¹⁵⁰ Devellioğlu, “Tereke”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 1263.

¹⁵¹ Tahsin Özcan, “Muhalefât”, *DİA*, C. 30, TDV Yayınları, Ankara 2020, 405.

¹⁵² Aynı maddde, aynı yer.

yürütülürdü¹⁵³. Miras taksimi sırasında mirasçılardan bir kaç mahkemede hazır değilse ya da akıbeti belli değilse (*gaib-i ani'l-beled*), ayrıca doğmamış bir çocuk (*haml-ı mevkûf*) söz konusuysa mahkeme kişiler için hüccetle kayyım atayabilirdi¹⁵⁴.

Tereke belgesinde ilk olarak ölen kişinin yaşadığı şehir, mahalle, ölen şahsın ismi ve babasının ismi yer alır: “*Medîne-i Pirlepe mahallâtından Usta mahallesi sakinelerinden iken bundan akdem vefat iden Ümmügülsüm bint Mustafa nâm...*” (186 PŞS [Varak 18/a] [Belge 1]) ardından mirasçıları yazılırdı: “*verâseti zevci Ali sipahi ibn Mehmed ile sülbi kebîr oğlu Tevfik ve sülbi sagîr oğlu Davud’a inhisârı...*” (186 PŞS [Varak 18/a] [Belge 1]). Küçük yaştaki erkek çocuklar *sagîr*, küçük yaştaki kız çocukları ise *sagîre* olarak nitelendirilmiştir. Büyük yaştaki erkek çocuklarına *kebîr*, büyük yaştaki kız çocuklarına da *kebîre* denilmiştir. Miras babadan kalıyorsa *sulbi* ya da *sulbiyye*; anneden kalıyorsa *sadri* ya da *sadriyye* şeklinde ifade edilmiştir¹⁵⁵.

Şekil bakımından aynı olan Müslim-gayrimüslim terekelerinde kullanılan terimler farklılık göstermektedir¹⁵⁶. Ölenlerin yaşadıkları yer ifade edilirken Müslimler için “*sâkin / sâkine*”, zimmîler için ise “*mütemekkin / mütemekkine*” terimleri kullanılmıştır. Ölen şahıslar için de kullanılan terimler farklıydı. Müslimler için, “*müteveffa / müteveffiyye / fevt olan / vefat iden*”, zimmîler için “*hâlik / hâlike olan / mürd olan*” tabirlerine yer verilmiştir. Ölen kişi babasının adı ile belirtilirken Müslimlerde “*oğlu / kızı*” demek manasında “*bin / bint*” yazılırdı. Gayrimüslimlerde “*oğlu*” yerine “*veled / veldet*” terimi yazılırdı. Ayriyeten Müslimlerde adı geçen anlamına gelen “*mezkur / merkum*” yerine zimmîlerde “*mesfur / mersum*”, tabiri kullanılmıştır.

e. Ferman ve Beraatlar

Divan-ı Hümayun veya Paşakapısı’ndaki divanlarda alınan kararlara uygun olarak yazılan padişah tuğralı emirlerdir¹⁵⁷. 186 Numaralı PŞS’de fermanlar için “*fermân-ı âlîşân, fermân-ı padişâhî, emr-i şerîfim, emr-i Padişâhî, fermân-ı celilü’l-*

¹⁵³ Aynı maddde, aynı yer.

¹⁵⁴ Haniççe, “16 Numaralı Tokat Şer’iyye.” 41.

¹⁵⁵ Aynı tez, 40.

¹⁵⁶ Aynı tez, 45.

¹⁵⁷ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, TTK Yayınları, Ankara 2018, s. 99.

kadrim” gibi elkablar kullanılmıştır. Defterdar için “*iftihârü’l-ekâbir ve’l-ekârim camiü’l-mefâhir ve’l-mekârim el-muhtass bi-mezîdi inayetü’l melikü’d-dâim rütbe-i sâniye ashabından eyalet-i mezkûre defterdarı Reşid Bey zide...*” (186 PŞS [Varak 11/a] [Belge 1]), Nâib için “*Kıdvetü’n-nüvvab el müteşerri’in Pirlepe kazası nâibi mevlânâ zide ilmihum*” (186 PŞS [Varak 45/b] [Belge 3]), vb. elkablar kullanılmıştır. Ferman belgeleri, fermanın muhatabı olan kişinin elkabı ile başlar¹⁵⁸. Belgeleri ayırt etme noktasında kullanılan elkabların önemi büyüktür.

Arapça kökenli olan beraat kelimesi “*yazılı kâğıt*” manasına gelir¹⁵⁹. Padişah tarafından bir göreve tayin, intifâ hakkı ve muafiyet gibi konularda padişahı tuğrasını taşıyan belgelerdir¹⁶⁰. Bir nevi imtiyaz sahibi olma anlamına gelmektedir¹⁶¹.

Aşağıdaki tabloda 186 Numaralı PŞS’de yer alan belge türleri, adetleri ve belge numaraları verilmiştir. Tabloya göre en çok belge çeşiti terekelerden meydana gelmektedir. Terekeler özelinde ise çoğunluğu Müslim terekeleri oluşturmaktadır. Gayrimüslimlerin tereke sayılarından yola çıkarak Osmanlı hukukundan faydalandıklarını söylemek mümkündür.

Tablo 1. 186 Numaralı Defterde Yer Alan Belge Türleri, Adetleri ve Belge Numaraları

Belge Çeşidi	Aded	Varak ve Belge Numarası
Müslim Tereke Kayıtları	89	2a/1, 3a/1, 3b/1, 4a/1, 4b/1, 5a/1, 8a/1, 8b/1, 9a/1, 9b/1, 10a/4, 12a/1, 13a/1, 13b/3, 14b/1, 15a/1, 15b/1, 17b/2, 18a/1, 18a/2, 18b/1, 19a/1, 19b/1, 20a/1, 20b/1, 20b/2, 21a/2, 21b/1, 22a/1, 27a/1, 28a/1, 28b/1, 29a-28b/1, 32b/2, 33a/1, 34a-34b/1, 35b/1, 37a/2, 38b/1, 39b/1, 40a/1, 41a/1, 41a/2, 43a/1,

¹⁵⁸ Aynı eser, 101.

¹⁵⁹ Aynı eser, 124.

¹⁶⁰ Aynı eser, 124.

¹⁶¹ Aynı eser, 124.

		44a/1, 44b/1, 45a/1, 45a/2, 46b/1, 47a/1, 48b/1, 48b/2, 52b-53a/1, 54a/1, 54a-54b/2, 5a/2, 55a/3, 55b/1, 55b/2, 56b-57a/2, 57b/1, 59b/1, 60b/1, 61a/3, 64a/1, 65b/3, 68a/1, 68b/1, 70b/2, 73a/1, 74a/2, 76a/1, 77a/1, 77a/2, 77b/1, 78b-79a-80a/1, 81b/1, 81b/2, 82a/1, 84b/1, 86b/1, 88b-89a/1, 90a/1, 90b/1, 92a/1, 92b/2, 93b/1, 93b/2, 94b-95a/5.
Gayrimüslim Terekeleri	48	10a/1, 11b/1, 11b/2, 12b/1, 12b/2, 12b/3, 14a/1, 19b/2, 30a/1, 30b/1, 30b/2, 33b/3, 36b/1, 37b/3, 38a/1, 41b/1, 46a/2, 47b/1, 49a/2, 49b/2, 51b/1, 52a/1, 52a/2, 56b/1, 58a/1, 59a/1, 59a/2, 60b/2, 61b/2, 63a/3, 65a/1, 66b/1, 67a/1, 67a/2, 69b/1, 72b/1, 75a/1, 75a/2, 75b/1, 82b/2, 83b/1, 85b/3, 86a/2, 87a/1, 87b/1, 88a/1, 91a/1, 91b/3.
Hüccet	17	2a/2, 5a/2, 8b/2, 10a/3, 10b/1, 19a/2, 20a/2, 32b/1, 39a/1, 42a/1, 42a/2, 42b/2, 48a/1, 51b/2, 58a/2, 62a/1, 73b/1, 78a/1, 89b/1.
İ'lâm	5	53b/2, 66a/3, 78a/2, 81a/1, 84a/1.
Ferman	29	5b/1, 6a/1, 7a/2, 11a/1, 16a/1, 23a/1, 26a/1, 31a-31b-32a/1, 36a/1, 43b/1, 45b/3, 46a/1,

		50a-50b-51a/1, 57b/2, 61a/1, 61b/1, 62a/2, 62b/1, 64a/2, 70a/1, 71a/1, 71b/1, 72a/1, 74a/1, 76b/1, 83a/1, 84b/1, 85a/1, 94a/1.
Buyruldu	43	6b/1, 6b/2, 7a/1, 7b/1, 16b/1, 17a/1, 17a/2, 22b/1, 22b/2, 26b/1, 30a/2, 35a/1, 37a/1, 38a/2, 39a/2, 45b/1, 49a/1, 55a/1, 56a/1, 56a/2, 58b/2, 61a/2, 63a/1, 63a/2, 63b/1, 63b/2, 65b/1, 65b/2, 66b/2, 10b/1, 71b/2, 80b/1, 82b/1, 85b/1, 85b/2, 86a/1, 89b/2, 91b/1, 91b/2, 92b/1, 93a/2, 94b/3, 94b/4.
Narh	9	3b/2, 4a/2, 5a/3, 10a/2, 17b/1, 18b/2, 19b/3, 2a/3, 58b/1.
İhtidâ	6	5b/2, 5b/3, 21a/1, 22a/2, 45b/2, 49b/1.
Vakıf ve mütevellî tayini	1	53b/1.
Şukka	13	13b/1, 13b/2, 23b/1, 24a/1, 24a/2, 27b/1, 27b/2, 33b/1, 33b/2, 37b/1, 37b/2, 38a/3, 69a/1.
Arzuhal	3	14a/3, 6a/1, 6a/2.
Pusula	2	24b/1, 25a/1.
İcar kaydı	1	94b/2.
İhbar kaydı	1	94b/1.
Mazbata	1	94a/4.
Tayin	1	93a/1.

BÖLÜM 2: PİRLEPE'DE SOSYAL VE EKONOMİK HAYAT

2.1 1267-1270 (1850-1853) YILLARI ARASINDA PİRLEPE ŞER'İYYE SİCİLİNDE BULUNAN MAHALLELER, PİRLEPE'YE BAĞLI KARYELER, BAZI MEVKİ VE YER İSİMLERİ

2.1.1 Pirlepe'de Bulunan Mahalleler

Mahalle kelimesi sözlükte “*bir yere inmek, konmak, yerleşmek*” anlamına gelir¹⁶². “Hall” kökünden türeyip “mekân” ismi olan mahalle, devamlı ya da geçici olarak ikamet edilen küçük yerleşim birimlerini ifade eder¹⁶³. İslâm şehirlerinde mahalle, “*aynı mescidde ibadet eden cemaatin aileleriyle birlikte yerleştiği şehir kesimi*” olarak tanımlanmıştır¹⁶⁴. Osmanlı şehirlerinde ise mahalle temel yönetim birimiydi¹⁶⁵. XIX. yüzyılın ilk yarısına kadar Müslim mahallelerin yöneticisi imam, gayrimüslim mahallelerin yöneticisi ise haham veya papazdı¹⁶⁶. İmam mahallede kadı'nın beledi ve mülkü görevini üstelenen bir memurdu¹⁶⁷. 19. yüzyıl ıslahatlarıyla 1829'da ilk kez İstanbul'da (Üsküdar, Eyüp, Galata) muhtarlık sistemi uygulanmaya başlanmıştır¹⁶⁸. Muhtarlığın devreye girmesiyle imamın mahallede ki görevi ikinci plana atılmıştır. Osmanlı mahallesinde sâkin olan herkes birbirine müteselsilen kefil olmuştur¹⁶⁹.

186 Numaralı Pirlepe Şer'iyye Sicili'nde toplam 10 mahalle ismi kayıtlıdır¹⁷⁰. Ancak Pirlepe temettuat¹⁷¹ defterinde geçen Evsat ve Mendid mahalleleri 186 Numaralı PŞS'de geçmemektedir. Bunun sebebi 3 yıl boyunca o mahallelerden hiç kimsenin mahkemeye başvurmamış olmasıdır. Ve yahud mahalle isimlerinde veya sınırlarında değişiklik meydana gelmesidir. 186 Numaralı PŞS'ye göre Müslim, gayrimüslim

¹⁶² Ali Murat Yel ve Mustafa Sabri Küçükaşçı, “Mahalle”, *DİA*, C. 27, TDV Yayınları, Ankara 2003, 323-326.

¹⁶³ Aynı madde, 323.

¹⁶⁴ Aynı madde, 324.

¹⁶⁵ Aynı madde, 325.

¹⁶⁶ Aynı madde, 325.

¹⁶⁷ Aynı madde, 325.

¹⁶⁸ Ali Akyıldız, “Muhtar”, *DİA*, C. 31, TDV Yayınları, Ankara 2020, 51.

¹⁶⁹ Yel ve Küçükaşçı, “Mahalle”, 325.

¹⁷⁰ Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Yabancı Arşivler (YB.021.d.), Dosya No: 186. (Bundan sonra bu sicil 186 Numaralı PŞS olarak gösterilecektir.) [Varak 13/a Belge 2], 18a/2, 18b/1, 19a/2, 22a/1, 27a/1, 38b/1, 49a/2, 54a/1, 65b/3.

¹⁷¹ Aral, “Temettuat Defterlerine Göre 19. Yüzyıl Ortalarında Rumeli Eyaleti Pirlepe Kazası'nın Sosyo-Ekonomik Durumu.” 33.

mahalleleri şeklinde bir ayırım gözetilmemiştir. Müslim ve gayrimüslimlerin beraber yaşadığı mahallelerde bulunmaktadır örnek: “*Mezid Bey mahallesi mütemekkinlerinden iken bundan akdem mürd ve halik olan Koco veled Mincaz...* ¹⁷²”, aynı mahallede Müslim kaydı da mevcuttur : “*Mezid Bey mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan Topal Molla Hüseyin....* ¹⁷³”.

Tablo 2. 186 Numaralı Pirlepe Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Mahalle İsimleri

Akmescid	Bayraklı Bey
Cami-i Âtik	Çarşu
Debbağhane	Mezid Bey
Terzele	Tokat
Usta	Vişne

2.1.2 1267-1270 (1850-1853) Yılları Arasında Pirlepe’ye Bağlı Karyeler

Aşağıdaki tabloda Pirlepe’ye “*muzafâ*” olarak kaydedilen karyeler verilmiştir.

Tablo 3. 1267-1270 (1850-1853) Yılları Arasında Pirlepe’ye Bağlı Karyeler

Belübola	Berutin
Birofça	Budaklar
Debreşte	Dedebal
Dulnan	Elekler
Gradeşniçe	İslibce
Jitofça-i Müslim	Kala-i Varoş
Kanatlar	Köstence
Lijan	Macovişte
Marol	Morihova
Musa Obası	Orhofça
Senekos	Topolçan
Vasilcan	Vitoştâ
Yonca	Zîr

¹⁷² 186 Numaralı PŞS, 11b/1.

¹⁷³ 186 Numaralı PŞS, 8a/1.

2.1.3 186 Numaralı Pirlepe Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Mevki ve Yer İsimleri

Pirlepe mevkilerinden en bilineni Saat Kulesi’dir. Saat altında tabiri Saat Kulesi için kullanılmıştır. Mevki isimleri sicilde genellikle, dükkanların yerlerini tarif etmek için kullanılmıştır. Geriye kalan yer isimleri ise genel olarak şahsın nereli olduğu konusunda bilgi vermek amacıyla yazılmıştır örnek: “*Manastırlı Mustafa*¹⁷⁴”, “*Donyalı Mitan Kole*¹⁷⁵”.

Tablo 4. 186 Numaralı Pirlepe Şer‘iyye Sicili’nde Geçen Mevki ve Yer İsimleri

Akkaya	Aşnaviçe
Beştan	Boyacılar içinde
Cedid adliye	Çarevik
Debre-i Balâ	Diren
Dobyan	Donya
Dronofça	Eski adliye
Eski hamam	Galican
Godyak	Hasırcılar içinde
İslambol	Jitofça
Jitofça-i Zîr	Kadıköy
Kalan	Karataş
Kazgancılar çarşısı	Kırçova
Kilütvar	Koceşte
Köprüli	Kristiç
Kukra	Kurşunlu han kurbunda
Lineşte	Manastır
Neveslan	Perlice
Peştelice	Piryesan
Saat altı	Sarıkaya
Selanik	Şumnu
Tırnofça	Tikveş

¹⁷⁴ 186 Numaralı PŞS, 57/a.

¹⁷⁵ 186 Numaralı PŞS, 76a/1.

Tikveş	Travnik
Varoş	Viran
Virbofça	Zağoran

2.2 AİLE VE DİĞER SOSYAL GRUPLAR

2.2.1 Kullanılan İsim, Lakap ve Meslekler

Kadın isimlerinden en çok kullanılanı Aişe, Fatıma, Refide, Ümmügülsüm ve Havva gibi sıralanabilir. Erkek isimlerinden ise en çok kullanılanı Süleyman, Ahmed, Hasan, Mehmed ve Abdullah'tır.

Tablo 5. Pirlepe’de Kullanılan Kadın ve Erkek Müslüman İsimlerinden Bazıları

Kadın	Erkek
Aişe	Adem
Fatıma	Abdullah
Nefise	Davud
Dudu	Ahmed
Hadice	Hasan
Havva	Hurşid
Hüsna	İbrahim
Penbe	Mehmed
Reşide	Bayram
Şehriye	İsmail
Refide	Mustafa
Rukiye	Salih
Zeyneb	Osman
Şerife	Tahir
Ümmügülsüm	Yakub
Zehra	Süleyman

Gayrimüslim kadın isimlerinden en çok tercih edilenleri Kato, Nayro, Anastasya ve Dosto'dur. Gayrimüslim erkeklerde ise İliye, Reste, İstefan ve Anikle en çok tercih edilenleri olmuştur.

Tablo 6. Pirlepe'de Kullanılan Kadın ve Erkek Gayrimüslim İsimlerinden Bazıları

Kadın	Erkek
Açordo	Aleks
Anastasya	Anikle
Anu	İstoyçe
Dosto	İliye
Arso	İstoyan
İzlana Tanu	Koco
Katerin	Mize
Sofia	Peter
Kato	Moyer
Nayro	Reste
Manko	Petre
Nero	Tariçe
Zoyçe	Tomas
Velo	Yozef
Zahari	Zono
Zota	İstefan

Tablo 7. 186 Numaralı Pirlepe Şer'iyne Sicili'nde Geçen Bazı Lakaplar

Ağazâde	Beyzâde
Çavuş	Derviş
El-Hac	Molla
Sümüklü	Topal
Yazıcıoğlu	Yonca
Semerci	Hallaç

Yukarıda ki tabloda bazı lakap ve aile isim örnekleri vardır. Bu lakapların verilmesinde meslekleri, bedensel davranış biçimleri, babalarının meslekleri gibi faktörler etkili olmuştur. En sık kullanılanları, Yazıcıoğlu, Ağazâde, ve El-Hac’dır.

Tablo 8. 186 Numaralı Pirlepe Şer’iyye Sicili’nde Geçen Bazı Meslekler

Arabacı	Arpacı
Bakırcı	Bakkal
Berber	Bezirgân
Bezzazcı	Çorbacı
Deştiban	Etmekçi
Hallaç	Hancı
Kahveci	Kazgancı
Kıptiya cizyedarı	Mumcu
Müderriş	Nalband
Papaz	Sarraç
Subaşı	Sucu
Terzi	Uncu
Zaptiye neferatı	

Bu mesleklerden en sık geçenleri deştiban, arabacı, arpacı ve bezirgândır. Deştiban sözlükte “*kır bekçisi, köy koruyucusu*¹⁷⁶” manasına gelir.

2.2.2 Giyecekler

186 numaralı Pirlepe Şer’iyye Sicili’nde çok sayıda giyim eşyalarına rastlanmıştır. Bu kayıtlar 1850-1853 yılları arasında Pirlepe’de kullanılan giyim eşyalarıyla ilgili detaylı bilgiler vermektedir. Defterde sayıca fazla olan giyim eşyalarını dış giyim, iç giyim, aksesuar, ve başlıklar olarak sınıflandırdık.

Tablo 9. Pirlepe’de Kullanılan Dış Giyim Ürünleri

Aba botur	Aba cebken	Aba entari
Aba kablı kürk	Aba kürk	Aba mintan
Abaniye entari	Abaniye gömlek	Abaniye mintan

¹⁷⁶ İsmail Parlatır, “Deşdivan”, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Yargı Yayınevi, Ankara 2016, 339.

Abaniye şalvar	Abaniye yelek	Al ihram yanlık
Alaca entari	Alaca mintan	Alaca yelek
Ayakkabı	Bantol	Basma entari
Basma hırka	Basma mintan	Basma setre
Basma şalvar	Basma yelek	Baş barmak entari
Baş barmak mintan	Bel kürkü	Bez bantol
Bez gömlek	Canfes entari	Canfes hırka
Canfes mintan	Canfes şalvar	Canfes yelek
Cebe kürk	Cebe kürk kablı	Cebken
Cılıkafa kablı kürk	Cünha botur	Cünha cebe
Cünha cebken	Cünha kürk	Cünha mintan
Cünha saku	Cünha salta	Cünha setre
Cünha şalvar	Cünha yelek	Çarık
Çekme çaker entari	Çizme	Çuka botur
Çuka cebe	Çuka cebken	Çuka cılıkafa kürk
Çuka ferace	Çuka kısa kürk	Çuka kürk
Çuka mintan	Çuka salta	Çuka şalvar
Çuka ve yapağı bantol	Çuka yelek	Faris hırka
Faris mintan	Farsi entari	Fistan
Gömlek işi	Hakir entari	İncilü terlik
Kadife kürk	Kadife mintan	Kadife salta
Karmer (?) bantol	Kısa aba salta	Kısa çuka kürk
Kısa kürk	Kısa merenos kürk	Kundura
Kutni entari	Kutnî mintan	Kutnî şalvar
Kutnî yelek	Mâ'i ihram dokuma	Mâ'i ihram yanlık
Mâ'i şalali mintan	Mahmûdiyye entari	Mahmûdiyye şalvar
Mecidîye entari	Mehmedîyye entari	Meles gömlek
Merenos entari	Merenos hırka	Merenos kürk
Merenos mintan	Merenos şalvar	Merenos yelek
Mest babuç	Nafe kablı çuka kürk	Nizam mintan
Resaçka (?) aba	Sade gömlek	Saftan ferace
Santana ferace	Selîmiyye entari	Selîmiyye mintan
Selîmiyye şalvar	Selimiyye şalvar	Selîmiyye yelek
Sırmalı cebken	Sırmalı kadife salta	Sırmalı salta

Sırmalı salta kürk kablı	Sırmalı yelek	Sîmkâri kadife kürk
Sîmli entari	Sof saku	Sûzaniye entari
Sûzaniye mintan	Sûzaniye yelek	Şaker entari
Şakeriye entari	Şal entari	Şal yelek
Şâli entari	Şâli kürk	Şalî setre
Şam mintan	Şayak yelek	Şeytan bezi entari
Şeytan bezi gömlek	Şeytan bezi mintan	Şeytan bezi sagîr entari
Şeytan bezi şalvar	Şeytan bezi yelek	Telli entari
Telli şeytan bezi entari	Terlik	Uzun aba
Uzun cılıkafa kürk	Yağmurluk aba	Yelek işi
Yenişehir alacası entari	Yün mintan aba	

Dış giyim ürünlerine baktığımızda gömlek, mintan, entari, şalvar, ferace ve kürklerin ağırlıkta olduğunu görmekteyiz. Dış giyim ürünleri daha çok imal edildikleri yer, kumaş türleri, uzunluğu kısalığı ve rengi, desenine göre isimlendirilmiştir. Yenişehir alacası entari ve Şam mintan imal edildikleri yere göre adlandırılmıştır. Mecidîye, Mahmûdiyye, Selîmiyye ve Mehmedîyye gibi değerli kumaşlarda kullanılmıştır. Eski ve zarif kumaşlardan biri olan Selîmiyye, Üsküdar ve Selîmiye’de dokunduğu için III. Selim’e hitaben üretilmiştir¹⁷⁷.

Tablo 10. Pirlepe’de İç Giyim Ürünleri

Çorab	Don	Patik
Uçkur		

İç giyim ürünleri çok çeşitli olmamakla beraber yukarda ki tabloda gösterilmiştir. İç giyim ürünleri de mirasa dahil edilmiştir.

Tablo 11. Pirlepe’de Kullanılan Giyim Aksesuarları

Aba tozluk	Cünha dolama	Cünha tozluk
Çuka dolama	Çuka tozluk	Diz bağı
Dolama	İngiliz şâli kuşak	İngilizkâri şal
İpek uçkur	Kadife dolama	Kalemkâr şal

¹⁷⁷ Devellioğlu, “Selîmiyye”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 1089.

Kemer	Kırmızı kuşak	Merenos kuşak
Münakkaş omuz makremesi	Münakkaş sırmalı uçkur	Münakkaş uçkur
Omuz makremesi	Sarı kuşak	Sîm kuşak
Sîm uçkur	Şal	Şal kuşak
Şami	Şayak dolama	Şayak tozluk
Tozluk	Trablus şal	Uçkur
Yapağı kuşak	Yün kuşak	

Giyim aksesuarlarından en çok kullanılanları şal kuşak, dolama ve tozluktur. Yine aksesuarlara verilen isimlerde üretildiği yer, kumaşı, rengi ve işlemesi etkili olmuştur. Örneğin İngilizkâri şal ve Trablus şal üretim yerleriyle ilgili bize bilgiler vermektedir.

Tablo 12. Pirlepe’de Kullanılan Başörtüleri ve Başlıklar

Ahmediye destar	Baş yemenisi	Botur
Bürüncük	Çevre	Çevre şal
Fes	İncilü fes	Münakkaş çevre
Şami yemeni	Şiar fes	Yaşmak
Yaşmak makreme	Yemeni	Yemeni makremesi
Yemeni makremesi işleme	Yeşil çevre	

Yaşmak ve yemeni genel olarak Müslim kadın terekelerinde geçmektedir. Kullanılan başörtüsü ve başlıklarda hem geleneksel hem de modern örneklerle rastlanmaktadır. Başlıklar arasında en fazla kadın başörtüleri yer almaktadır. Yaşmak, yemeni ve çevrelerde kadınların el işlemlerine rastlamak mümkündür.

2.2.3 Kumaşlar

Sözlükte Arapça “*kamş*” kökünden türemiş “*toplamak, bir araya getirmek*” anlamlarına gelmektedir¹⁷⁸. Kumaşlar genel olarak renklerine, maddelerine ve kullanıldıkları yerlere göre isimlendirilmişlerdir. İncelediğimiz terekelerden tespit edilen kumaş türleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

¹⁷⁸ Nevber Gürsu, “Kumaş”, *DİA*, C. 26, TDV Yayınları, Ankara 2002, 367.

Tablo 13. Kumaş Türleri

Aba	Abaniye	Ahmediye
Alaca	Basma	Beledî
Bez	Canfes	Çuka
Çuka sıkma (?)	Gömlleklik bez	Hasır (?) bez
Hasır bez	İpek	Kadife
Kebîr keçe	Keçe	Kefenlik
Mâ'i	Mahmûdiyye	Mecidiye
Mehmedîyye	Merenos	Penbe parça
Saçak	Selîmiyye	Sırmalı çuka sıkma (?)
Sırmalı sıkma (?)	Sîm şerit	Sof
Suzaniye	Şal	Şalî
Şayak	Şeytan bezi	Urgan
Yanbolı		

Terekelerde en fazla kullanılan kumaş türleri aba, basma, beledî, kadife ve çukadır. Kumaşların hammaddeleri genellikle yün, çit bezi ve üzerine baskı yoluyla renkli şekiller yapılmış pamuklu kumaşlardan oluşmuştur. Canfes, ince, mat ve düz renkten meydana gelen ipekli kumaş türüdür¹⁷⁹. Düz beyaz dokuma kumaş üzerine, basma tekniği kullanılarak çeşitli motiflerle süslenen kumaş türü ise basmadır¹⁸⁰.

2.2.4 Silah ve Silah takımları

Tablo 14. Pirlepe'de Kullanılan Silah ve Silah Takımları

Barut	Bıçak	Bıçak gılaflı sîm
Çifte tüfenk	Dağlı (?) tüfenk	Fişenklik
Kahve takım piştov	Kara takım piştov	Kılıç
Kuburluk	Kurşun	Meşin palaska
Meşin silah	Meşin silahlık	Pala kılıç
Palaska	Piştov namlusu	Piştov taşı

¹⁷⁹ Reşat Ekrem Koçu, "Canfes", *Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü*, Sümerbank Kültür Yayınları, 1969, 50.

¹⁸⁰ Aynı madde, 25.

Piştov temürleri ma'a çakmak	Sagîr bıçak	Sagîr piştov
Sarı takım palaska	Sarı takım piştov	Silah
Silahlık	Sîm fişenklik	Sîm kabzalı bıçak
Sîm palaska	Sîm piştov	Simkârî piştov
Som kaplamalı bıçak	Tüfenk	

Kullanılan silahlar arasında eski ve yeni usul, yani ateşli silahlarda bulunmaktadır. Bazı silahlarda gümüş işleme bulunmaktadır. Geriye kalan silahlar yapım malzemesine göre isimlendirilmiştir. Örneğin Meşin silah, meşin palaska vb. Silah parçaları da terekelerde yer almıştır (Piştov namlusu, piştov temürleri vb.) Kadın terekelerinde silah takımlarına rastlanmamaktadır.

2.2.5 Ziyet Eşyaları

Aşağıdaki tabloya bakıldığında ziyet eşyalarının genellikle aksesuar olarak kullanıldığı görülmektedir. Ziyet eşyaları genellikle, küpe, yüzük ve bilezikten oluşmaktadır. Ekseriyetle lal taşlı yüzük ve gül elmas yüzük dikkat çeken ziyet eşyaları arasında yerini almaktadır. Elmas ve altının yanında inci, gümüşte ziyet eşyası yapımında kullanılmıştır. Hamâil ise “*muska ve tılsım*¹⁸¹” koymak için kullanılan bir eşyadır.

Tablo 15. Pirlepe’de Kullanılan Ziyet Eşyaları ve Altın Türleri

Altun	Altun bilezik	Altun küpe
Altun veznesi	Elmas yüzük	Elmaslı hamâil
Gül elmas yüzük	İnci tob	İncü
İncülü fes	Kebîr altun	Lal taşlı yüzük
Memduhiye altını	Sîm halka ma'a küpe	Sîm küpe
Yüzük ma'a halka	Zincir	

¹⁸¹ Devellioğlu, “Hamâil”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 368.

2.2.6 Kitaplar

Defterde Müslim kadın terekelerinde kitaba rastlanmamıştır. Aşağıda verilen kitaplar Müslim erkeklerin tereke kayıtlarında bulunmaktadır. Gayrimüslimlerin terekelerinde ise kitap örneğine rastlamak mümkün değildir. Bazı evlerde kitapların bulunması okuma-yazma bilenlerin olduğunu göstermektedir.

Defterdeki kitapların içerikleri şöyledir:

Birgivî Risâlesi: Birgivî Mehmed Efendi'nin Türkçe ilmihalidir¹⁸². Risâle, ahlak, ibadet ve iman esaslarını konu edinir¹⁸³. İlk sayfasında vasiyet kelimesi geçtiği için risâle, Vasiyetnâme adını almıştır¹⁸⁴.

Delâ'il-i Şerîf: Şeyh Muhammed b. Süleyman el-Cezûlî tarafından yazılan salavat derlemesidir¹⁸⁵. Risâleye başlarken salavatları düzenli okuyanların çok sevap kazanacağı, günahlarının affedileceği, dünya işlerinin düzeleceği ve Hz. Peygamber'in şefaatine nâil olacakları belirtilmiştir¹⁸⁶.

Kelâm-ı Kadîm: İslâm dininin kutsal kitabı olan Kur'an'dır¹⁸⁷.

Tecvîd kitabı: Kur'an-ı Kerîm'in kurallarına uygun okunmasını konu alan kitapların genel ismidir¹⁸⁸.

En'âm-ı Şerîf: En'âm, Yâsîn ve Mülk sureleriyle beraber En'âm-ı Şerîf isimli mecmua meydana gelmiştir¹⁸⁹. Osmanlı sanatkârları, En'âm-ı Şerîf'i güzel hatla yazarak, bir gelenek haline getirmişlerdir.

Dürr-ü Yektâ kitabı: Sözlükte “iri taneli inci” manasına gelir¹⁹⁰. İmamzâde Esad Efendi'nin yazmış olduğu Türkçe ilmihaldir¹⁹¹. Çeşitli baskıları yapılan bu eser, rüşdiye mekteplerinde ders kitabı olarak okutulmuştur¹⁹².

¹⁸² Ahmet Turan Arslan, “Vasiyetnâme”, *DİA*, C. 42, TDV Yayınları, İstanbul 2012, 556.

¹⁸³ Aynı madde, aynı yer.

¹⁸⁴ Aynı madde, aynı yer.

¹⁸⁵ Süleyman Uludağ, “Delâilü'l-i Hayrât”, *DİA*, C. 9, TDV Yayınları, İstanbul 1994, 113.

¹⁸⁶ Aynı madde, aynı yer.

¹⁸⁷ Abdulhamit Birişik, “Kur'an”, *DİA*, C. 26, TDV Yayınları, Ankara 2002, 383.

¹⁸⁸ Abdurrahman Çetin, “Tecvid”, *DİA*, C. 40, TDV Yayınları, İstanbul 2011, 253.

¹⁸⁹ Emin Işık, “En'âm Suresi”, *DİA*, C. 40, TDV Yayınları, İstanbul 1995, 170.

¹⁹⁰ Parlatur, “dürr-i yek-dane”, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, 370.

Mevlûd-ü Şerîf: Hz. Muhammed'in doğumunu anlatan eserdir¹⁹³. Yazarı Süleyman Çelebi olan kitabın asıl adı, *Vesîletü'n-necât*'tır¹⁹⁴.

Yasin cüzü: Kur'ân-ı Kerîm'in otuz altıncı suresidir¹⁹⁵. Yasin suresi tevhid, nübüvvet ve ahiret konularını ele alır. Sure ismini ilk ayetini oluşturan iki harften almıştır.

Cild-i Pend: Sözlükte pend “nasihat, öğüt” anlamlarına gelmektedir¹⁹⁶. Buna dayanarak *Cild-i Pend*'in bir öğüt kitabı olduğunu söyleyebiliriz.

Parakende kitaplar: Perakende sözlükte “toplu ve düzenli olmayan” anlamına gelir¹⁹⁷. Karışık halde bulunan kitaplar olarak yorumlayabiliriz.

Tablo 16. Terekelerde Tespit Edilen Kitaplar

Birgivî Risâlesi	Birgivî Şerhi Kadızâde	Cild-i Pend
Delâ'il-i Şerîf	Dürr-ü Yektâ kitabı	En'âm-ı Şerîf
Kelâm-ı Kadîm	Mevlûd-ü Şerîf	Parakende kitaplar
Tecvîd kitabı	Yasin cüzü	

2.2.7 Kişisel Eşyalar

Aşağıdaki tablodan anlaşılaçağı üzere vefat eden kişinin kişisel eşyaları da mirasa dahil edilmiştir. Terekelerde divit, hokka ve saate rastlanması tereke sahibinin okuryazar olduğı bilgisini vermektedir. Ayrıca el aynası, misvak, tarak gibi eşyaların bulunması, kişisel bakıma önem verildiğini göstermektedir. Nargile, dūhan, enfiye gibi tütün benzeri ürünlerin yoğun olması, Pirlepe'de tütün tüketimi hakkında bilgi vermektedir. Pirlepe'nin ekonomik hayatından bahsederken tütün üretimine uygun ve elverişli olduğundan söz etmiştik. Kehribar çubuk takımı, som çubuk takımı vb. yine

¹⁹¹ Recep Cici, “İmamzâde Esad Efendi”, *DİA*, C. 22, TDV Yayınları, Ankara 2000, 211.

¹⁹² Aynı madde, aynı yer.

¹⁹³ A. Necla Pekolcay, “Mevlid”, *DİA*, C. 40, TDV Yayınları, Ankara 2004, 486.

¹⁹⁴ Aynı madde, 485.

¹⁹⁵ Bekir Topaloğlu, “Yâsîn Sûresi”, *DİA*, C. 43, TDV Yayınları, İstanbul 2013, 340.

¹⁹⁶ Devellioğlu, “Pend”, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 1004.

¹⁹⁷ Parlatur, “perakende”, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, 1351.

tütün içerken kullanılan bir alettir¹⁹⁸. Çubukluk ise tütün çubuklarını koymaya yarayan yerdir¹⁹⁹.

Tablo 17. Pirlepe’de Kullanılan Kişisel Eşyalar

Ayna	Baş aynası	Bez kise
Boyun yağı	Çalar saat	Çubuk
Çubuk ve kise	Çubukluk	Divit
Duhân	Dûhan kisesi	El aynası
Enfiye kutusu	Enfiye kutusu	Fil dişi tarak
Gözlük	Itr-ı beşah yağı	Karanfil yağı
Kehribar çubuk takımı	Misk	Misvak
Muşamba akçe kisesi	Nargüle	Nargüle şişesi
Öd ağacı	Saat	Saat köstekli
Sîm divit	Sîm enfiye kutusu	Sîm tarak
Som çubuk takımı	Tahta hokka	Tarçın yağı
Teneke tarak	Teneke divit	Terlik
Tesbih deste		

2.2.8 Ev Eşyaları

İncelediğimiz 186 Numaralı defterde pek çok ev tekstil ürünü yer almaktadır. Terekelerdeki ev tekstil eşyaları sadece isimleriyle değil kumaş türleri, renkleri, veya dokuma türlerine göre de adlandırılmıştır. Bu kayıtlardan 19. yüzyılın ilk yarısında Pirlepe’de bulunan eşyaların nelerden imal edildiğine ulaşabiliriz.

Tereke kayıtlarındaki ev tekstil ürünleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 18. Pirlepe’de Kullanılan Ev tekstil Ürünleri

Abaniye çarşab	Abaniye peşkir	Abaniye sagır yasdık
Abdest makreme	Al ihram yanlık	Alaca şilte yün memlû
Alaca yapağı memlû yasdık	Alaca yorgan	Basma bohça

¹⁹⁸ <http://lugatim.com/s/ÇUBUK> (11.08.2023 11.08)

¹⁹⁹ <http://lugatim.com/s/ÇUBUKLUK> (11.08.2023 11.09)

Basma döşek	Basma perde	Basma seccade
Basma şilte	Basma şilte penbe memlû	Basma şilte yün memlû
Basma yanlık	Basma yasdık	Basma yasdık yün memlû
Basma yorgan	Beledi döşek yün memlû	Beledi yasdık
Beledi yasdık katık memlû	Beledi yasdık saman memlû	Beledi yasdık saman memlû
Beledi yasdık yün memlû	Beledi yasdık yüzü memlû	Bohça
Bohçalık çamaşur	Bükülmüş yanlık	Cünha şilte
Cünha yasdık	Çarşab	Çuka şilte
Çuka yanlık	Çuka yapağı yasdık yün memlû	Çuka yasdık
Çuka yasdık yün memlû	Çul	Çul parçası
Dokuma kilim	Dokuma yanlık	Dokuma yapağı yasdık
Döşek	Döşek saman memlû	Haki yasdık yün memlû
Hamam döşemesi	Hamam takımı	Hasır
Havlı	İhram yanlık	İhram yasdık
Kadife yasdık	Kadife yasdık saman memlû	Kadife yasdık yapağı memlû
Kadife yasdık yün memlû	Kebe	Kebîr çarşab
Kebîr çul	Kebir dokuma kilim	Kebîr düz kilim
Kebîr havlı	Keçe yanlık	Kırmalı çarşab
Kırmalı havlı	Kırmalı makreme	Kırmızı yanlık
Kilim	Kilim parçası	Kûtni bohça
Mâ'i beledi döşek	Mâ'i ihram yanlık	Mahmûdiyye bohça
Mahmûdiyye yorgan	Makreme	Merenos bohça
Merenos yasdık yün memlû	Minderlik	Minderlik kılıfı
Münakkaş havlı	Münakkaş hazır havlı	Münakkaş makreme
Nakış havlı	Oda takımı çuka yanlık	Örtü döşek
Örtü makreme	Peşkir	Peştemal
Post	Sagîr basma yasdık	Sagîr basma yasdık
Sagîr basma yasdık yüzü memlu	Sagîr çarşab	Sagîr çul
Sagîr havlı	Sagîr kilim	Sagîr seccade
Sagîr yasdık	Sagîr yorgan	Saman memlû beyaz bez minderlik
Saman memlû minderlik	Saman pûşîdeli minderlik	Sarma makreme

Seccade	Seccade yanlık	Seccade yanlık
Selîmiyye yorgan	Sırmalı çuka makreme	Sirozkârî basma yorgan
Sofra bezi	Sofra pekşiri	Şakeriye bohça
Şal çarşab	Şal yorgan	Şeytan bezi şilte
Şilte	Şilte yüzü	Tamgahane yorgan
Unç	Yanlık	Yapağı dokuma döşek
Yapağı dokuma kilim	Yapağı memlû basma şilte	Yapağı memlû basma yasdık
Yapağı memlû beledi yasdık	Yapağı memlû minderlik	Yapağı memlû sagîr basma yasdık
Yapağı yasdık	Yasdık	Yasdık çarşabı
Yasdık çarşabı	Yasdık makreme	Yasdık yüzü
Yastac	Yorgan	Yorgan çarşabı
Yorgan çarşabı	Yorgan çarşabı	Yün döşek
Yün memlû şilte	Yün yanlık	

Ev tekstil ürünlerine bakıldığında hemen her evde yorgan, yastık, şilte ve çarşaf bulunmaktadır. Sadece seccade Müslim terekelerinde geçmektedir. Bazı ürünler kebîr (büyük) ve sagîr (küçük) olarak ayrılmıştır. Bu bize ürünlerin boyutları hakkında bilgi vermektedir. Terekelerde geçen müsta'mel ve köhne kavramları eşyaların kullanılmış olduğunu göstermektedir. Buradan yola çıkarak kullanılmış ve eski eşyalarında terekelere dahil edildiğini söyleyebiliriz. Tekstil ürünlerinde en fazla çuka, basma, beledi ve abâniye tercih edilmiştir. Bu kumaşların hammaddeleri genel olarak yün ve pamuktan oluşmaktadır.

2.2.9 Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Bazı Uzunluk ve Ölçü Birimleri

Top: Kumaş uzunluğu için kullanılan tabirdir²⁰⁰.

Deste: Bıçak, şapka, mendil gibi ürünlerde kullanılırdı²⁰¹. 186 Numaralı Sicilde tesbih boncuğu için kullanıldığını görürüz.

Kantar: Kıntar olarakta bilinen kantarın en çok kullanılanı 1 kantar = 100 rıtl, aynı zamanda kantar ölçüsü Osmanlı coğrafyasında yerel farklılıklar göstermiştir²⁰².

²⁰⁰ Ünal Taşkın, "Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri," Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi., (Fırat Üniversitesi, 2005), 163.

²⁰¹ Aynı tez, 55.

Mudd: Kuru gıdaların ölçümü için kullanılan mudd Osmanlı Döneminde 20 kileye eşitti²⁰³.

Kıyye: Diğer ismi okka olan kıyye 400 dirheme eşittir²⁰⁴.

Kile: Osmanlı Devleti'nde en sık kullanılan ölçüm birimi olmakla beraber hububat için kullanılmıştır²⁰⁵. 25,6589 kg denk gelmektedir²⁰⁶.

Kıt'a: Tuz ve bir dönümden küçük arazilerin ölçümü için kullanılmıştır²⁰⁷.

Rub': Bir şeyin dörtte birini ifade eden ölçüm birimidir²⁰⁸.

Araba: Küçük ve büyük, iki tekerlekli, dört tekerlekli olmak üzere ayrılıyordu²⁰⁹. 186 Numaralı Sicilde hatab yani odun ölçümü için kullanılmıştır.

2.2.10 Hırdavat Türü Eşyalar

Terekelerde yer alan çıkırık ip ve dokuma çalışmalarının yapıldığını göstermektedir. Hırdavat ürünlerinden dikkat çeken abur cubur kelimesi işe yaramaz nesne anlamında kullanılmıştır. Terazî ve kantar çeşitleri mevcuttur. Bağ ve bahçe işlerinde kullanmak için çapa, kazma, balta, keser, orak vb. gibi aletlerin kullanıldığını görmekteyiz.

Terekelerde rastlanan hırdavat ürünleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 19. Pirlepe Evlerinde Bulunan Hırdavat Türü Eşyalar

Abur cubur	Akçe tahtası	Altun veznesi
Balta	Bıçak	Bıçak sagîr
Bileği taşı	Çabe	Çabe sagîr
Çekic	Çıkırık	Eger
Etmek tahtası	Faraş	Gem ma'a üzengi

²⁰² Aynı tez, 51-52.

²⁰³ Aynı tez, 90-91.

²⁰⁴ Aynı tez, 96.

²⁰⁵ Aynı tez, 63.

²⁰⁶ Aynı tez, 63.

²⁰⁷ Aynı tez, 158.

²⁰⁸ Aynı tez, 104.

²⁰⁹ Aynı tez, 11.

Hasır	Hırani	Hırani sagır
Huş baltası	İskemle	Kantar
Kapan kantar	Kara kabzalı bıçak	Kazma
Kebîr hırani	Kefgir	Kerpeden
Keser	Kıl terazi	Kırmızı makras
Kilid	Kovan	Koyun tulası
Kuzu tahtası	Lahm tahtası	Makras
Maşa	Meşale	Meşin kova
Nal	Nühâs kova	Ocak temürleri
Orak	Orak takımı	Pala
Pıştov temürleri ma'a çakmak	Pulluk temürleri	Saban temürleri
Sac ayağı	Sagır kantar	Sagır terazi
Sandalye	Satır	Sım kabzalı bıçak
Sohra tahtası	Som kaplamalı bıçak	Süpürge
Şinik	Şinik	Tahta beşik
Tasma	Temür diren	Temür köstekli
Temür kürek ve ütü	Temür tezgah	Temür tezgah
Teneke maşraba	Terazi ma'a dirhemleri	Tezgah
Tırban	Ustura	Usturalık
Vezne	Zerzevat	

2.2.11 Saklama Kapları

İncelediğimiz defterde çok sayıda saklama kabına rastlamak mümkündür. Bunlar arasında en fazla sandık kullanılmıştır. Saklama kaplarından kovan sepeti arıcılık faaliyetinin olduğunu göstermektedir. Heybe, çuval ve torba gibi saklama kaplarının mevcut olması dokumacılık hakkında bilgi vermektedir.

Tablo 20. Pirlepe’de Kullanılan Saklama Kapları

Anbar	Anbar kebîr	Çekmece
Çekmece	Çekmece ma'a vezne	Çuval

Dakik anbarı	Etmek sandığı	Heybe
Kahve dolabı	Kıl heybe	Kovan sepeti
Kutu	Sagîr anbar	Sagîr çekmece
Sagîr sandık	Sandık	Sepet
Sepet sandığı	Sîm kutu	Tabla sepet
Tahta kutu	Torba	Yapağı sandık
Zenbil ma'a sepet		

2.2.12 Züccaciye ve Billuriye Türü Eşyalar

186 Numaralı defterde günümüzde de kullanılan züccaciye ve billuriye türü eşyalar bulunmaktadır. Bu eşyaların çoğu mutfakta pişirme ve servis araçları, aydınlatma ürünleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 21. Pirlepe’de Kullanılan Züccaciye ve Billuriye Türü Eşyalar

Arak fiçısı	Ayna	Bakır çömlek
Bakır fener	Bakır güğüm	Bakır sahan
Bakrac	Bakrac	Bardak
Baş aynası	Bekmez tabesi	Berber aynası
Beşik	Beyaz kase	Bıçak
Cam fener	Cezve	Çalar saat
Çanak	Çömlek	Dûhan şelmesi
Dûhan tablası	El aynası	El tabesi
El tebsisi	Elek	Evanî nühâs
Fıçı	Filcan	Fincan tebsi
Gügüm zemzemlik	Hamam leğeni	Hamam taşı
Hamr fiçısı	Havan	Hoşab taşı
İğne	Kab	Kace
Kadeh	Kahve cezvesi	Kahve değirmeni
Kahve ıbrık	Kahve takımı tebsi	Kalay sahan
Kalbur	Kalbur leğen	Kapaklı sahan
Kase	Kaşık	Kavanos

Kazgan	Kebîr bakrac	Kebîr bakrac
Kebîr çömlek	Kebîr fıçı	Kebîr güğüm
Kebîr kace	Kebîr kahve tebsi	Kebîr kalay sahan
Kebîr kapaklı tunç sahan	Kebîr kuzu tenceresi	Kebîr küb
Kebîr leğen	Kebîr nühâs sini	Kebîr sahan
Kebîr sini	Kebîr şamdan	Kebîr tebsi
Kebîr tencere	Kebîr üzüm teknesi	Kuzu tahtası
Küb	Leğen	Leğen ıbrık
Leğen ıbrık	Leğen ıbrık	Leğen nühâs
Mangal	Mangal tahtası	Nargüle
Nargüle şişesi	Nühâs bakrac	Nühâs cezve
Nühâs çömlek	Nühâs ıbrık	Nühâs ıbrık
Nühâs sini	Nühâs tas	Orta bakır tebsi
Revgân bakracı	Revgân tebsi	Saat
Saat köstekli	Sac	Sac ayağı
Sagîr bakır tencere	Sagîr bakrac	Sagîr bakrac
Sagîr bıçak	Sagîr fıçı	Sagîr güğüm
Sagîr kace	Sagîr kalay sahan	Sagîr küb
Sagîr leğen	Sagîr sahan	Sagîr şamdan
Sagîr tas	Sagîr tebsi	Sagîr tencere
Sagîr ve kebîr kase	Sahan	Sahan nühâs
Sakal leğeni	Sarı tas	Sarı zarf
Satır ma'a bıçak	Serçe şişe	Sîm zarf
Sîm zarf	Su bardağı	Su tası
Şamdan	Şişe	Şişe ve bardak ve kadeh
Şorba tası	Tabak kâse	Tabak sahan
Tabak sahan nühâs	Tabe	Tahta
Tahta beşik	Tahta sagîr	Tahta sofra
Tas	Tas kase	Tava
Tebsi	Tebsi ağaç	Tekne kebîr
Temür şamdan	Temür tebsi	Tencere

Tencere toprak	Teneke cezve	Teneke gügüm
Teneke ıbrık	Teneke ıbrık	Teneke leğen
Teneke tebsi	Tunç havan	Üstü kapaklı tunç sahan
Üzüm teknesi	Yağ bakracı	Yaldız küb
Zarf		

Yukardaki tabloda kahve ile ilgili kullanım gereçlerine sıkça rastlanması Pirlepe’de mevcut bir kahve kültürünün olduğunu gösterir. Hamr fıçısı gibi içki tüketim malzemeleri gayrimüslim terekelerinde geçmektedir. Bakrac, tabe ve tas genel olarak her evde bulunmaktadır. Bazı tabak ve taslar kullanım alanlarına yönelik olarak adlandırılmıştır örneğin: Bekmez tabesi, su tası vb. Pişirme aracı olarak kazgan ise her evde yer almamaktadır. Bunun yanında topraktan yapılmış pişirme kapları da mevcuttur. Aydınlatma aracı olarak şamdan ve fenere birçok evde rastlamak mümkündür.

2.2.13 Gıda ve Tüketim Maddeleri

Gıda ve tüketim maddelerinde hamr ve arak gayrimüslim terekelerinde yer almaktadır. Terekelerde genellikle kuru gıdalar yer almıştır. Sebebi ise daha uzun süre muhafaza edilebilmesidir. Temizlik ve gıda ürünleri çeşit bakımından sınırlıdır. Hınzır üretimi gayrimüslim terekelerinde geçtiği için, gayrimüslimlerin hınzır tükettiği sonucuna varabiliriz.

Tablo 22. Gıda ve Tüketim maddeleri

Alef	Arak	Asel
Çavdar	Dûhan	Hamr
Hatab	Hınta	Hınzır
Hurma	Kahve	Keçi
Koyun	Kuzu	Mısır
Mum	Mum çırası	Nân-ı aziz (ekmek)
Nişasta	Nohud	Pekmez
Pirinç	Revgân	Revgân-ı sade
Sabun	Saman	Sirke

Şair	Şeker	Taze peynir
Toz şeker	Tuz	Tuzlu peynir
Vezir yağı	Yaprak	Yoğurt
Zeytinyağı	Zeytun tanesi	

2.2.14 Pırlepe’de Hayvancılık ve Tarım Sektörü

Tereke kayıtlarını incelediğimizde birçok evde hayvancılık yapıldığı görülmektedir. Hınzır ise gayrimüslim terekelerinde görülmektedir. Çift mandaları genel olarak tarım için kullanılmıştır.

Tablo 23. Hayvancılık Sektörü

Bargir	Buzağı
Çift mandası	Hergele bargir
Hınzır	İnek
Katır	Keçi
Kısrak	Koyun
Kuzu	Merkeb
Oğlak	Öküz
Sagır su sığırı	Su sığırı
Su sığırı malağı	Tay
Toklu	Tosun

Tablo 24. Tarım Sektörü

Alef	Çavdar
Erzen	Hinta
Mısır	Şair

Tarım ürünleri ana kuru gıdalardan oluşmaktadır. Buğday, arpa, yulaf ve mısır gibi ürünler üretilmiştir. Erzen ise darıdır²¹⁰.

²¹⁰ Parlatur, “Erzen”, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, 412.

2.2.15 Pirlepe’de Narh Fiyatları

Aşağıdaki tabloda Pirlepe esnafına verilen erzaklar ve değerleri yer almaktadır.

Tablo 25. Narh Fiyatları

Malın Cinsi (ürün)	Malın Miktarı (kıyye)	Değeri (guruş-para)
....	1	80
....	1	15
....	1	310
....	1.5	90
Asel ala	1.5	140
Bekmez	1.5	40
Dakik çavdar	1.5	14
Dakik evsat	1.5	16
Dakik hassı	1.5	20
Dakik piriç	1.5	90
Def’a asel	1.5	120
Def’a sirke	1.5	16
Giyah	1	6
Hinta	1	3
Hurma	1.5	100
Kahve	1.5	310
Karasabun	1.5	110
Koz helva	1	90
Kömür	1	6
Küşet koç	1.5	64
Küşet kuzu	1	48
Lahm-ı bakar	1	36
Lahm-ı keçi	3	48
Lahm-ı koyun	1.5	48
Mısır dakik	1.5	14
Mum	1.5	180

Nan-ı aziz harcı	1.5	19
Nan-ı aziz hassı	1.5	30
Nışasta	1.5	120
Nohud	1	40
Pirinç ala	1.5	70
Pirinç evsat	1.5	68
Revgan sade	1.5	180
Sirke	1.5	25
Süt	1.5	16
Şair	1	30
Taze peynir	1.5	38
Toz şeker	1.5	260
Tuz ala	1.5	28
Tuz evsat	1.5	26
Tuzlu peynir	1.5	60
Vezir yağı	-	5
Yoğurt	1.5	14
Zeytinyağı	1.5	360
Zeytun tanesi	1.5	110

2.2.16 Pirlepe’de Bazı Emlak Fiyatları

İncelediğimiz 186 Numaralı Pirlepe Şer’iyye Sicili’nde ölen kişilerin sahip oldukları gayrimenkûl varlıklar hakkında da önemli bilgilere ulaşabiliriz. Genel olarak menzil fiyatları 1200-1500 kuruştan başlamaktadır. En pahalı menzil Usta Mahallesi’nde bulunmaktadır. Menzilin fiyatı 20.000’dir. Pirlepe’de emlak fiyatlarının yüksek olduğunu görmekteyiz.

Tablo 26. Pirlepe’de Bazı Menzil (ev) Fiyatları

Evin durumu	Bulunduğu mahalle-karye	Değeri (guruş-para)
Menzil	Çarşı mahallesi	3500

Menzil	Debreşte karyesi	2500
Menzil	Usta mahallesi	20.000
Menzil	Mezid Bey mahallesi	1550
Menzil ve harman yerleri	Kanatlar karyesi	3000
Menzil	Debbağhane mahallesi	6000
Menzil	Topolcan karyesi	1000
Menzil	Vasilcan karyesi	2000
Menzil	Jitofça-i Müslim	2000
Menzil	Mezid Bey mahallesi	3000
İslam Kaya'dan iştira eyledikleri menzil	Jitofça-i Müslim karyesi	3100
Karye-yi mezbure de kendüleri sâkin oldukları menzil	Jitofça-i Müslim karyesi	4000
Çiftlik ve menzil yerleri	Jitofça-i Müslim karyesi	4750
Menzil	Mezid Bey mahallesi	4000
Çiftlik menzilleri	Tokat mahallesi	1750
Çiftlik menzil ve yurd yerleri	Jitofça karyesi	4730
Menzil	Debbağhane mahallesi	4300
Menzil	Akmescid mahallesi	4500
Menzil	Bayraklı Bey mahallesi	2000
Menzil	Tokat mahallesi	4000
Menzil	İslibce karyesi	3000
Menzil ve harman yerleri	Kala-i Varoş karyesi	3000
Çiftlik menzil ve yurd yerleri	Semadürek karyesi	4200
Çiftlik menzil yerleri	Belübola karyesi	2000
Menzil	Çarşu mahallesi	5000
Menzil ve yurd yerleri	Kanatlar karyesi	6000
Menzil	Mezid Bey mahallesi	1600

2.2.17 Pirlepe’de Bazı Dükkan Fiyatları

Saat altı ve Boyacılar içinde bulunan dükkanların fiyatları yüksektir. Dükkan fiyatları, bulunduğu mevki ve büyüklüğüne göre değişiklik göstermiştir.

Tablo 27. Pirlepe’de Bazı Dükkan Fiyatları

Dükkan türü	Bulunduğu mahalle-karye-mevki	Değeri (guruş-para)
Helvacı dükkanı	Çarşı mahallesi	4000
Simitçi dükkanı	Boyacılar içinde	6000
Dükkan	Kazgancılar çarşısı	5000
Hırdavat dükkanı	Bayraklı Bey mahallesi	20
Hırdavat dükkanı	Çarşı mahallesi	60
Arpacı dükkanı	Saat altında vaki bir bâb	3500
Arpacı dükkanı	Saat altında vaki bir bâb	6500
Uncu dükkanı	Eski hamam civarında	3500
Fırıncı dükkanı	Kurşunlu can kurbunda bir bâb	2000
Semerci dükkanı	Vişne mahallesi bir bâb	1000
Terzi dükkanı	Saat altında kain	3900
Bakkal dükkanı	Saat altında kain	7300

2.2.18 Pirlepe’de Bazı Bağ ve Bahçe Fiyatları

Aşağıdaki tabloda Pirlepe’de bağ ve bahçe fiyatlarını gösterdik. Bağ, bahçe fiyatları menzil fiyatlarına göre daha uygundur. Bu fiyatların belirlenmesinde bulunduğu mevki ve büyüklüğü rol oynamıştır.

Tablo 28. Pirlepe’de Bazı Bağ ve Bahçe Fiyatları

Taşınmazın cinsi	Bulunduğu mevki	Değeri (guruş-para)
Bağ kıt’a	Sarıkaya	800
Bağ 1 kıt’a	Bayraklı Bey	200
Bağ 1 kıt’a	Debreşte karyesi	170

Bağ 1 kıt'a	-	300
Bağ kıt'a	Orhofça sınırında kain	850
Bağ kıt'a	Macovişte	150
Bağçe	Kasaba altında kain	1500

2.2.19 186 Numaralı Pirlepe Şer'iyye Sicili'nde Geçen Çeşitli Devlet Adamları

Tablo 29. 186 Numaralı Pirlepe Şer'iyye Sicili'nde Geçen Çeşitli Devlet Adamları

Görevi	İsmi
Rum İli Eyaleti Mutasarrıfı	Besim Paşa
Eyalet-i Mezkure Defterdarı	Asım Bey
Kesriye Kaymakamı	Ali Şahin Bey
Kaza Müdürü	Ferhad Ağa
Eyalet-i Mezkure Defterdarı	Raşid Bey
Rum İli Kadı Askeri	El-fakir Kırıkkzâde Hafidi Es-Seyyid İbrahim Halil
Pirlepe Nâibi	Esseyyid Ahmed Ataullah
Eski Biga Mutasarrıfı	Ömer Faiz Paşa
Manastır Zaptıyesi Bölükbaşı	Zekeriya Ağa
Kaza Müdürü	İbrahim Ağa
Rum İli Eyaleti Mutasarrıfı	Cemal Paşa

Şer'iyye sicilinde geçen devlet adamları yukarıda ki tablodan verilmiştir. Bu devlet adamlarından üç tanesiyle ilgili bilgiye ulaşabildik. Kesriye Kaimakamı Ali Şahin Bey, eski Biga Mutasarrıfı Ömer Faiz Paşa ve Rum İli kazaskeri Es-Seyyid İbrahim Halil. Kesriye Kaimakamı Ali Şahin Bey'in 1847 Toskalık İsyanı'nda görev almasından bahsedilmiştir²¹¹. Rum İli kazaskeri El-fakir Kırıkkzâde Hafidi Es-Seyyid İbrahim Halil'den Fındıkkzâde es-Seyyid İbrahim Halil Efendi olarak bahsedilmiş ve

²¹¹ Mustafa Durdu, "Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Arnavutluk'ta 1847 Toskalık İsyanı ve Osmanlı Devleti'nin Mücadelesi", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 13, S. 69 (Mart 2020): 331-332.

göreve başlangıç tarihiyle ilgili bilgi verilmiştir²¹². Eski Biga Mutasarrıfı Ömer Faiz Paşa'nın Harput mutasarrıflığından söz edilmiştir²¹³.

2.3 186 NUMARALI PİRLEPE ŞER'İYYE SİCİLİ VE KIRIM HARBİ (4 EKİM 1853-30 MART 1856)

Çalışılan Şer'iyye Sicili'nde dönemin siyasi, askeri olaylarıyla ilgili bilgiler yer almaktadır. Öncelikle Kırım Savaşı'yla ilgili genel bilgi verilecek, ardından sicildeki kayıtlara değinilecektir. Kırım Savaşı, Osmanlı Devleti'nin İngiltere ve Fransa ile aynı safta Rusya'ya karşı çarpıştığı muharebedir²¹⁴. Rusya, elçisi Prens Mençikof vasıtasıyla, Osmanlı ülkesindeki Ortodoksların hamisi olma isteğini Babıali'ye sunmuş, reddedilmesi üzerine ise Eflak ve Boğdan'ı işgal etmiştir²¹⁵. Rusya'nın harp ilan etmeden istiklal karşıtı hareket etmesi Osmanlı Devleti tarafından hoş karşılanmamıştır. Sicildeki kayıtlara göre Osmanlı Devleti savaş konusunda çekimser davranmıştır. Rusya'nın Memleketeyn'i (Eflak- Boğdan) işgali ile başlayan Kırım Savaşı, gayrimüslimlere geniş haklar tanıyan Islahat Fermanı (18 Şubat 1856) ve Paris Barış Antlaşması (30 Mart 1856) ile sonlanmıştır. Islahat Fermanı'nın ilanı, Rusya'nın elinden Hristiyan koruyuculuğu politikasını almıştır²¹⁶.

Sicilde geçen 8 Haziran 1853 tarihli ilk belge eski Biga mutasarrıfı Ömer Faiz Paşa'nın Rum İli mutasarrıflığına tayiniyle ilgilidir. Ömer Paşa, Kırım Savaşı'nda Rum İli Ordusu başkomutanı olarak görev almıştır²¹⁷. Asker irsaliyle ilgili olan 1 Ağustos 1853 tarihli belge Kahraman Bey maiyetinde bulunan 100 askerin geride kalması, bunların Yüzbaşı Malik Ağa refakatiyle Şumnu mevkisine gönderilmesini konu almıştır. Biz bu verilerden asker sayıları ve savaşta görev alan komutanlara ulaşabiliriz. 28 Temmuz 1853 tarihli kayıta Rusya'nın Prut Nehri'ni geçerek Memleketeyn'i işgal etmesinden bahsedilmiştir. Kırım Savaşı'nın ana sebeplerinden birini de

²¹² Cihan Kılıç, "1101-1310 / 1690-1892 Tarihleri Arasında Görev Yapan Rumeli Kazaskerleri", *Türk Akademik Araştırmalar Dergisi* 8, S. 1 (Mart 2023): 87.

²¹³ Rahime Yavuz, "(1845-1846) Ceride-i Havâdis Gazetesi'nde Çıkan Yazılar ve Haberlerin Değerlendirilmesi," Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi., (Dumlupınar Üniversitesi, 2013). 51.

²¹⁴ Ali Akyıldız, "Osmanlı Devleti'nin Kırım Savaşı'nı Finansmanı: İç ve Dış Borçlanmalar", (Savaşın Barışa: 150. Yıldönümünde Kırım Savaşı ve Paris Antlaşması (1853-1856), İstanbul, Mayıs 22-23 2007), 11.

²¹⁵ Aynı makale, aynı yer.

²¹⁶ Mahir Aydın, "Barışı Olmayan Savaş: Kırım", (Savaşın Barışa: 150. Yıldönümünde Kırım Savaşı ve Paris Antlaşması (1853-1856), İstanbul, Mayıs 22-23 2007), 3-4.

²¹⁷ Sami Demiray, "Kırım Savaşı ve Sonrası Osmanlı Rusya İlişkileri", *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 71 (Mayıs 2021): 624.

Memleketeyn'in işgali oluşturmaktaydı. Rusya'yla olan münasebetin kesilmesi, istiklal karşısı bu hareketin kabul edilmeyeceği ve Rumların, Ermeni, Katolik, Yahudi, Protestanlar gibi sadık olduğu, Rusya'nın koruyuculuğuna girmek istemediği gibi önemli konulara değinilmiştir. Rusya ile ilişkileri konu edinen bu ilk belge, tarih açısından önem arz etmektedir. Yine Osmanlı Devleti'nin gayrimüslimler için "sadık" tabirini kullanması Osmanlı toplum hayatına dair bilgiler vermektedir. Rum İli cephesinde cereyan eden savaşın Şumnu üzerinde yoğunlaştığını görmekteyiz. Savaş meydanına irsal edilen askerlere her sene 300 dirhem ekmek, 20 para da katık ödemeleri yapılacaktır. Bu ödemeyle ilgili sorumlu yerlere buyruldular gönderilmiştir. 19 Ekim 1853 tarihli kayıta ise birçok bilgi yer almaktadır. İlk olarak birinci ve üçüncü redif alayları zikredilmiştir. Bu bize savaşta görev alan alayların bilgisini vermektedir. Yine Kırım Harbi'nde piyade, topçu ve süvari birliklerinin görev aldığını görürüz. Ekmek ve katık ödeneklerine ise hemen her belgede değinilmiştir. Bu belgelerde sık karşılaştığımız konulardan biri ise süvari birliklerinin binek ihtiyaçlarıdır. Buna binaen fermanlarda genellikle "*piyade, topçu ve süvariler memleketlerinden at veya binekleriyle gelir ise bunlar süvari hizmetinde kullanılacak...*" ibaresi yer almaktadır. Askerlerin geride bıraktığı ailelerine bakacak kimsesi yoksa bunlara emval sandığından 10 kuruş şehriye ayrılmıştır. Bu ödenek Osmanlı toplum düzeni hakkında bizi bilgilendirmektedir. 20 Ekim tarihli belgede "*başıbozuk askerlerin*" toplanıp, orduya gönderilmesinden söz edilmiştir. Bunlara benzer fermanın bir sureti de Üsküp eyaleti valisi Tosun Paşa'ya gönderilmiştir. 29 Kasım tarihli belgede Manastır'dan Sofya'ya gidecek olan "*775 piyade, 260 süvari*" zikredilmiştir. Bu askerler Sofya'ya ulaşınca dek güzel karşılanacak, her türlü ihtiyaçları giderilecek ve açıkta bırakılmayacaktır. 7 Kasım tarihli fermanla Rusya ile "*muharebenin şart olduğundan*" ilk kez bahsedilmiştir. Rusya'nın işgalci tavrına karşı Osmanlı Devleti daha sakin ve çekimser davranmıştır. Nitekim Kırım Harbi sonuçları açısından bize pahalıya mal olmuştur. 186 Numaralı PŞS Kırım Harbi ile ilgili bize bu bilgileri vermektedir.

Aşağıdaki tablolarda Kırım Harbi'ne ait belgeler ve varak numaraları yer almaktadır.

Tablo 30. Kırım Savaşı'yla İlgili Belgeler

Belge Konusu	Adet	Varak ve Belge Numarası
Rusya ile olan ilişkiler.	5	62b/1, 70a/1, 71a/1, 72a/2, 83a/1,
Asker irsâli.	22	61b/1, 63a/2, 63b/1, 63b/2, 65b/1, 66a/1, 66a/2, 66b/2, 70b/1, 71b/2, 80b/1, 82b/1, 85b/1, 85b/2, 86a/1, 89b/2, 91b/2, 92b/2, 93a/2, 94a/4, 94b/3, 94b/4,
Biga sancağında görev yapan Ömer Faiz Paşa'nın Rum İli Mutasarrıflığına tayini.	1	61a/1

Tablo 31. Kırım Savaşı'yla İlgili Kayıtlarda, Bahsi Geçen Komutanlar

Kırım Savaşı'yla İlgili Kayıtlarda, Bahsi Geçen Komutanlar
Rum İli Eyaleti Mutasarrıfı Ömer Faiz Paşa
Kahraman Bey
Yüzbaşı Malik Ağa
Süvari Yüzbaşısı Yusuf Ağa
Çavuş Başı Yusuf

Tablo 32. 186 Numaralı PŞS' de Geçen Asker Sayıları

Varak No	Belge Tarihi (Hicri-Miladi)	Asker Adedi
61/b	25 Şevval 1269 (1 Ağustos 1853)	100
63/a	11 Cemaziye'l-evvel 1269 (20 Şubat 1853)	20
66/a	15 Rebiü'l-ahir 1269 (26 Ocak 1853)	14

66/b	Selh-i Rebiü'l-ahir 1269 (9 Şubat 1853)	2
82/b	27 Safer 1270 (29 Kasım 1853)	775 piyade, 260 süvari
85/b	23 Rebiü'l-evvel 1270 (24 Aralık 1853)	18
86/a	10 Şevval 1270 (6 Temmuz 1854)	14
91/b	2 Cemaziye'l-ahir 1270 (2 Mart 1854)	367
94/a	-	33
94/b	1 Şaban 1271 (19 Nisan 1855)	190
94/b	-	58
Toplam	-	1.851

BÖLÜM 3: 186 NUMARALI PİRLEPE ŞER‘İYYE SİCİLİ’NDEKİ BELGELERİN ÖZETLERİ

Belge No: [Varak 2/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Tereke kaydı.

Belgenin Tarihi: 15 Cemaziye’l-ahir 1267 (17 Nisan 1851)

Özet: Çarşı Mahallesi’nde yaşayan Dudu bint Tahir’in ölmesiyle terekesinin varislere taksimini konu alan kayıttır. Bu kayda göre Dudu’nun terekesi eşi Ömer’e, küçük oğlu İsmail’e ve anası Havva’ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 7185 kuruştur. Bu miktardan zorunlu harcamalar ayrılmış, 6944 kuruş 15 para vereselere dağıtılmıştır.

Belge No: [Varak 2/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Bey’ hücceti.

Belgenin Tarihi: 27 Muharrem 1267 (22 Kasım 1851)

Özet: Usta Mahallesi’nde yaşayan Kasım Ağazade Hayrullah’un babasından intikal eden hissesini, Saadeddin Efendiye yüz seksen kuruşa satmasını konu edinen hüccettir.

Belge No: [Varak 3/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Muslu bin Osman’ın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Recebü’l-ferd 1266 (22 Kasım 1850)

Özet: Bayraklı Bey Mahallesi’nde yaşayan Muslu bin Osman’ın ölmesiyle terekesi eşi Havva, yaşça küçük kızları Aişe ve li-ebeveyn kardeşi Ali’ye intikal etmiştir. Vasileri anaları Havva olmuştur. Terekenin toplam tutarı 6560 kuruş 24 paradır. Zorunlu ihtiyaçlar çıkarılmış 3578 kuruş vereselere dağıtılmıştır.

Belge No: [Varak 3/b Belge 1]

Belgenin Konusu: İbrahim bin Hasan'ın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 17 Saferü'l-hayr 1267 (22 Aralık 1850)

Özet: Vişne Mahallesi'nde yaşayan İbrahim bin Hasan borçlu bir şekilde vefat etmiştir. Terekesi borçlarını karşılamamıştır. Vasi olarak Nalband Abdulhalim atanmıştır. Terekenin toplam tutarı 2223 kuruş 7 paradır. Zorunlu ihtiyaçlar çıkarılmış, geriye kalan 2024 kuruş alacaklılar arasında dağıtılmıştır. Bu dökümün altında düyunat 2031 kuruş, beyne'l-taksim guramâ 2024.5 kuruş şeklinde kayıt mevcuttur.

Belge No: [Varak 3/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Narh defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 24 Cemaziye'l-evvel 1267 (27 Mart 1850)

Özet: Kuzu eti Cemaziye'l-evvel'in on ikinci günü 64 paraya, sütün kıyyesi 20 paraya ve yoğurt 24 paraya verilmiştir.

Belge No: [Varak 4/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Feyzullah bin İbrahim'in defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 15 __ 1267 (18 __ 1850)

Özet: Pirlepe kazasına bağlı Debreşte karyesinde vefat eden Feyzullah'ın defteridir. Terekesi eşi Ümmügülsüm'e, yaşça büyük oğulları Osman, İbrahim, Ebu Bekir'e kayıp Bayram ve Adem'e intikal etmiştir. Kardeşleri Osman kayyum olarak atanmıştır. Terekenin toplam tutarı 3473 kuruştur. Zorunlu ihtiyaçlar çıkarılmış geriye kalan 3206 kuruş 7 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 4/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Narh defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 25 Rebiü'l-evvel 1267 (28 Ocak 1851)

Özet: Ekmeğe uygulanan narh fiyatı ve kuzu etinin 52 paraya verildiğine dair kayıttır.

Belge No: [Varak 4/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Nefise bint Hüseyin'in defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 25 Recebü'l-ferd 1267 (26 Mayıs 1851)

Özet: Debbaghane Mahallesi'nde yaşayan Nefise'nin vefat etmesiyle terekesi eşi İbrahim'e, yaşça küçük oğlu Adem'e, yaşça küçük kızları Reşide ve Refide'ye, anası Safiye'ye intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 6781 kuruştur, zorunlu masraflar çıkarılmış geriye kalan 6066.5 kuruş mirasçılar arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 5/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ömer Ağa ibn Yakub'un defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 7 Cemaziye'l-evvel 1267 (10 Mart 1851)

Özet: Usta Mahallesi'nde yaşayan Ömer Ağa vefat etmiş, terekesi eşi Talibe hatun ile yaşça büyük oğulları İslam, Hurşid, Şerif ve yaşça küçük oğulları Abdurrahim, Yakub ve Mustafa'ya intikal etmiştir. Vasi olarak Süleyman Yazıcı atanmıştır. Terekesi borçlarını karşılamamıştır. Terekenin toplam tutarı 21.230 kuruştur, zorunlu masraflar çıkarılmış geriye kalan 18.996.5 alacaklılar arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 5/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Hüccet.

Belgenin Tarihi: 1267 (1851)

Özet: Molla Abdullah bin Hasan ve Mustafa bin Mehmed'in mecliste hazır olup şahadet ettiklerine dair belge.

Belge No: [Varak 5/a Belge 3]

Belgenin Konusu: Narh defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 19-13 ____ 1267-68 (22-16____ 1851-1852)

Özet: Ekmeğe uygulanan narh fiyatlarına dair kayıttır.

Belge No: [Varak 5/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman suretidir.

Belgenin Tarihi: 5 67 (.... 1851)

Özet: Bu ferman Rum İli eyaleti mutasarrıfı Besim Paşa'ya hitaben gönderilmiştir. Müslim'den olanların ezan okunduktan sonra camii ve mescitlerde, ibadet etmeleri ve aykırı hareket etmemeleri bildirilmiştir.

Belge No: [Varak 5/b Belge 2]

Belgenin Konusu: İhtida.

Belgenin Tarihi: -

Özet: Belübola karyesinde, Salih Bey çiftliğinde yaşayan Anu'nun Müslüman olduğu ve ismini Penbe olarak değiştirdiğine dair kayıttır. Azalar meclisinde Tahir Ağa, Salih Bey ve Katip Sadullah Efendi bulunmaktadır.

Belge No: [Varak 5/b Belge 3]

Belgenin Konusu: İhtida.

Belgenin Tarihi: 29 Rebiü'l-evvel (?) 67 (1 Şubat 1851)

Özet: Yonca karyesinde yaşayan Nayro'nun Müslüman olduğu ve ismini İslam olarak değiştirdiğine dair kayıttır. Azalar meclisinde Tahir Ağa, Ali Ağa, Süleyman Bey, ve Salih Bey bulunmaktadır.

Belge No: [Varak 6/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: 13 Şabanü'l-muazzama 1267 (13 Haziran 1851)

Özet: Rum İli eyaleti mutasarrıfı Besim Paşa, eyalet defterdarı Asım Bey, Kesriye kaymakamı Ali Şahin Bey, Ohri kaymakamı Şakir Bey ve kazanın ileri gelenlerine ithafen gönderilmiş bir fermanıdır. Hiçbir mahallede izinsiz barut imal edilmemesi edenlerin, birer ay hapis ve hadım cezasına çarptırılmasına, kaçak imal edilen barutlarında kıyyesi altışar kuruştan uygun varillerle teslim alınmasına dair emr-i âlidir.

Belge No: [Varak 6/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 19 Şevval 1267 (13 Haziran 1851)

Özet: Kırçova, Köprülü, Pirlepe ve Tikveş kaza müdürlerine ve ileri gelenlere hitaben, Rum İli'nden yazılan buyruldu. Yine hiçbir mahallede barut imal edilmemesi edenlerin, birer ay hapis ve hadım cezasına çarptırılmasına, kaçak imal edilen barutlarında kıyyesi altışar kuruştan uygun varillerle teslim alınmasına dair buyruldu.

Belge No: [Varak 6/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 2 Şevval 1267 (31 Temmuz 1851)

Özet: Kırçova, Köprülü, Pirlepe ve Tikveş kaza müdürlerine ve ileri gelenlere hitaben, Rum İli'nden yazılan buyruldu. Rum İli teftişi için Sami Paşa'nın tayin kılındığı, Tanzimat-ı Hayriye ile gelen raporların Rum İli'ne ait kazalara gönderilmesi, karye ve çiftlikatlarda icra kılınmasına dair buyruldu.

Belge No: [Varak 7/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 5 Rebiü'l-ahir 1267 (7 Şubat 1851)

Özet: Rum İli'nden gönderilmiştir. Pirlepe kazasına müdir olarak, bin beş yüz kuruş maaşla Ferhad Ağa'nın tayin kılınmasına dair buyruldu.

Belge No: [Varak 7/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: 13 Şevvali'l-mükerreme 1267 (11 Ağustos 1851)

Özet: Eski görevi Manastır sancağı mal başkatibi olan Raşid Bey, Asım Bey'in azliye Rum İli eyaleti defterdarlığına atanmıştır.

Belge No: [Varak 7/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 13 Şevvali'l-mükerreme 1267 (11 Ağustos 1851)

Özet: Kırçova, Köprülü, Pirlepe ve Tikveş kaza müdürlerine ve ileri gelenlere hitaben, Rum İli'nden yazılan buyruldu. Eski görevi Manastır sancağı mal başkatibi olan Raşid Bey, Asım Bey'in azliye Rum İli eyaleti defterdarlığına atanmıştır. Asım Bey'de Rum İli mal başkatibi olarak yer değiştirmiştir. Bu tahvile dair fermanın da irsal olduğuna dair kayıttır.

Belge No: [Varak 8/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Tereke kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 13 Cemaziye'l-ahir 1267 (15 Nisan 1851)

Özet: Mezid Bey Mahallesi'nde yaşayan Topal Molla Hüseyin'in vefat etmesiyle terekesinin, eşi Havva'ya ve li-ebeveyn Tahsin oğlu İbrahim bin Mustafa'ya isabet etmesine dair kayıttır. Terekenin toplam tutarı 12.336 kuruş 24 paradır. Zorunlu masraflar çıkarılmış geriye kalan 7420 kuruş 33 para mirasçılar arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 8/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Tereke kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 29 Saferü'l-hayr 1267 (3 Ocak 1851)

Özet: Usta Mahallesi'nde yaşayan Osman'ın vefat etmesiyle terekesi, eşi Rukiye, yaşça küçük oğulları İsmail ve Necib'e, yaşça büyük kızı Zehra'ya, yaşça küçük kızları Hadice ve Reşide'ye ve anası Rukiye'ye intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 1149 kuruştur. Zorunlu masraflar çıkarılmış, geriye kalan 1120 kuruş 1 para veseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 8/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Nafaka hüccetidir.

Belgenin Tarihi: 3 Rebiü'l-evvel 1267 (6 Ocak 1851)

Özet: Debreşte karyesinde yaşayan Vasu isimli kadın evliliği devam ettiği halde eşi Behzat isimli şahıstan küçük oğlu Zekeriya ve küçük kızı Fadime için nafaka ücreti istemiştir. On beşer para nafaka ücreti verilmesine karar verilmiştir.

Belge No: [Varak 9/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Tereke kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 25 Rebiü'l-evvel 1267 (28 Ocak 1851)

Özet: Pirlepe kazasına bağlı Kanatlar karyesinde yaşayan Derviş İbrahim'in vefat etmesiyle veraseti yaşça büyük oğulları Derviş Mehmed ve Süleyman'a intikal etmiştir. Ancak Süleyman vefat edince terekesi eşine ve yaşça büyük oğulları Timur ve Ali'ye intikal etmiştir. Ardından Derviş Mehmed'in vefat etmesiyle terekesi eşleri Aişe ve Zehra'ya, yaşça küçük oğlu Nasuh'a, yaşça küçük kızları Hüsna ve Rensibe'ye (?) intikal etmiştir. Vasi olarak amcaları Timur görevlendirilmiştir. Terekenin toplam tutarı 8107 kuruştur. Zorunlu masraflar karşılanmış, geriye kalan 8092.5 kuruş mirasçılar arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 9/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Tereke kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 13 Zilhicce'ti's-şerif 1267 (9 Ekim 1851)

Özet: Debbağhane Mahallesi'nde yaşayan Miço Kahya'nın vefat etmesiyle terekesi, eşi Hüsna, yaşça büyük kızı Penbe, yaşça küçük kızı Aişe ve Refide'ye ve li-ebeveyn kız kardeşleri Arzu'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 15.642 kuruş 21 paradır. Zorunlu ihtiyaçlar karşılanmış, geriye kalan 13.376 kuruş 32 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 10/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Tereke kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Muharremü'l-haram 1268 (29 Ekim 1851)

Özet: Pirlepe kazasına bağlı Topolcan karyesinde yaşayan Tasa'nın vefat etmesiyle terekesi, yaşça büyük kızı Zota, ve yaşça küçük Petro'ya intikal etmiştir. Terekenin

toplamı 1535 kuruştur. Zorunlu olan 50 kuruşluk masraf çıkarılmış, geriye kalan 1485 kuruş mirasçılar arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 10/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Narh defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 6 Safer 1268 (1 Aralık 1851)

Özet: Ekmeğe uygulanan narh fiyatlarına dair kayıttır.

Belge No: [Varak 10/a Belge 3]

Belgenin Konusu: Müte'allik bey' hüccetidir.

Belgenin Tarihi: 29 Muharremü'l-haram 1268 (24 Kasım 1851)

Özet: Usta Mahallesi'nde yaşayan Süleyman Bey ve Biraderzade Halil Bey, Tako isimli gayrimüslime 7250 kuruşa malını satmıştır. Mahkemede bu satışı onaylamıştır.

Belge No: [Varak 10/a Belge 4]

Belgenin Konusu: Mehmed bin İbrahim'in defteridir.

Belgenin Tarihi: 27 Muharremü'l-haram 1268 (19 Kasım 1851)

Özet: Pirlepe'li olup bir süredir Travnik kasabasının Muslihiddün Mahallesi'nde yaşayan Mehmed'in vefat etmesiyle terekesi, eşi Hadice, yaşça küçük kızları Fatıma ve Zarife'ye ve Pirlepe'de yaşayan li-ebeveyn kız kardeşi Habibe'ye intikal etmiştir. Terekenin toplamı 3977 kuruş 12 paradır. Zorunlu masraflar çıkarıldıktan sonra geriye kalan 3787 kuruş 18 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 10/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Abdulhalim Bey'e Müte'allik İbrâ Hücctedir.

Belgenin Tarihi: 23 Zihiceti'-ş-şerif 1268 (8 Ekim 1852)

Özet: Usta Mahallesi'nde yaşayan Abdulhalim Bey'in vefat etmesiyle eşi Hadice 500 kuruş mehir alacağı olduğu gerekçesiyle dava açmıştır. 500 kuruşun verilmesi üzerine mahkeme kararını onaylanmış dava kapanmıştır.

Belge No: [Varak 10/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Vefat varakası.

Belgenin Tarihi: 30 Muharrem 1268 (25 Kasım 1851)

Özet: Akmesjid Mahallesi sakinlerinden El-Hac Hüseyin'in zevcesi Muharrem ayının 19. Cumartesi günü saat 11.5 sularında vefat etmiştir.

Belge No: [Varak 11/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: 13 Muharremü'l-haram 1268 (8 Kasım 1851)

Özet: Rum İli eyaleti mutasarrıfı Besim Paşa, eyalet defterdarı Reşid Bey, ve kazanın ileri gelenlerine ithafen gönderilmiş fermanıdır. Altı ay zarfında üç taksitle cizyelerin düzenli olarak toplanmasına dair irsal olunmuş emr-i âlidir.

Belge No: [Varak 11/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Semerci Koco'nun defteri kayıdır.

Belgenin Tarihi: 13 Muharremü'l-haram 1268 (8 Kasım 1851)

Özet: Mezid Bey Mahallesi'nde yaşayan Koco'nun ölmesiyle terekesi, eşi İsoto, yaşça küçük oğlu Aleks'e, yaşça küçük kızı Anu'ya ve anası Urdano'ya intikal etmiştir.

Terekenin toplamı 1781 kuruştur. Zorunlu masraflar çıkarıldıktan sonra geriye kalan 842 guruş mirasçılar arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 11/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Semerci Koco'nun defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 13 Muharremü'l-haram 1268 (8 Kasım 1851)

Özet: Pirlepe kazasına bağlı Orhofça karyesinde yaşayan İliye borçlu bir şekilde vefat etmiştir. Terekesi borçlarını karşılamamıştır. Vasi olarak Bezeli Mehmed Ağa atanmıştır. Zorunlu ihtiyaçlar çıkarılmış, geriye kalanı alacaklılar arasında dağıtılmıştır. Bu dökümün altında asl-ı düyunat 2377 kuruş, isabet ani'l guramâ 653 kuruş 27 para şeklinde kayıt vardır.

Belge No: [Varak 12/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Kıbtıya Cizyedârı Ali'nin defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Şevval 1268 (21 Temmuz 1852)

Özet: Terzele Mahallesi'nde yaşayan Kıbtıya Cizyedârı Ali borçlu bir şekilde vefat etmiştir. Kayyum olarak Mehmed Ağa görevlendirilmiştir. Terekenin toplam tutarı 3346 kuruş 11 paradır. Zorunlu ihtiyaçlar çıkarılmış, geriye 2152 kuruş 12 para kalmıştır. Bu dökümün altında asl-ı düyun 12.390 kuruş, isabet ani'l-guremâ 2152 kuruş 20 para olarak kaydedilmiştir.

Belge No: [Varak 12/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Reste'nin defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Ramazanü'l-mübarek 1268 (11 Temmuz 1852)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Topolcan karyesinde yaşayan Reste'nin ölmesiyle terekesi, eşi Dosto, yaşça küçük oğulları Stefan, İliye, Bojin ve yaşça küçük kızı Restano'ya intikal etmiştir. Terekenin toplamı 832 kuruştur. Zorunlu ihtiyaçlar çıkarılmıştır. Bu dökümün altında asl-ı düyun 2152 kuruş, isabet ani'l-guremâ 747.5 kuruş 4 para olarak kaydedilmiştir.

Belge No: [Varak 12/b Belge 2]

Belgenin Konusu: İstoyan'ın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 29 Zilhicceti's-şerif 1268 (14 Ekim 1852)

Özet: Dedebal karyesinde yaşayan İstoyan'ın ölmesiyle terekesi, yaşça büyük oğulları Tariçe ve Korce'ye intikal etmişken Korce hemen vefat etmiştir. Terekesi yaşça büyük oğlu Gorozdan'a müntakil iken, Gorozdan'ın vefat etmesiyle terekesi eşi Çonov, kızı İstonyo ve amcasının oğlu Tariçe'ye münhasır iken, Tariçe'nin de ölmesiyle terekesi yaşça büyük oğlu Bogu'ya intikal etmiştir. Bogu'nun da ölmesiyle terekesi eşi Anu, yaşça küçük oğlu Petro, yaşça büyük kızı Kato, yaşça küçük kızları Veliko, İsoto ve Malko'ya münhasır olmuştur. Vasileri anaları olan Anu'dur. Terekenin toplam tutarı 8360 kuruştur. Zorunlu harcamalara 32.575.5 kuruş ayrılmış geriye kalan 5102.5 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 12/b Belge 3]

Belgenin Konusu: Koço veled Moyer'in defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 29 Zilhicceti's-şerif 1268 (14 Ekim 1852)

Özet: Pirlepe kazasına bağlı Vasilcan karyesinde yaşayan Koço'nun ölmesiyle terekesi yaşça büyük oğulları Gorozdan, İliye, Moyer ve Todor'a intikal etmiştir. Gorozdan'ın ölmesiyle mirası eşi İsoto ve yaşça küçük oğlu Todo'ya müntakil olmuştur. Terekenin toplam tutarı 1535 kuruş, 50 kuruş olan zorunlu ihtiyaç çıkarılmış geriye kalan 1485 kuruş vereseler arasında dağıtılmıştır.

Belge No: [Varak 13/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Hüsna'nın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Zilhicce'ti's-şerif 1268 (28 Kasım 1851)

Özet: Akmesjid Mahallesi'nde yaşayan Hüsna'nın vefat etmesiyle terekesi eşi El-Hac Hüseyin'e, yaşça küçük oğlu Ebu Bekir'e ve anası Fatıma'ya intikal etmiştir. Vasi olarak anası Fatıma atanmıştır. Terekenin toplam tutarı 1543 kuruş 33 para, 97 olan zorunlu masraf çıkarılmış geriye kalan 1446 kuruş 33 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 13/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Şukka.

Belgenin Tarihi: Safer 1268 (Kasım 1851)

Özet: Ohri kaymakamına gönderilmiş, mahlûl arazilerin bir senelik kirası ve hasılatıyla ilgili tapusu hakkında irsal olunmuş şukkadır.

Belge No: [Varak 13/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Şukka.

Belgenin Tarihi: 9 Safer 1268 (4 Aralık 1851)

Özet: Mahlûl topraklardan çiftçi zümresine taviz verilmemesi, mahlul arazilerin iş bilinenler tarafından kıymetinin belirlenmesi ve tapu ihalesinin lazım geleceği hakkında gönderilen şukkadır.

Belge No: [Varak 13/b Belge 3]

Belgenin Konusu: Hüseyin bin Ebu Bekir'in defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 5 Saferü'l-hayr 1268 (30 Kasım 1851)

Özet: Pirlepe kazasına bağlı Jitofça-i Müslim karyesinde yaşayan Hüseyin'in vefat etmesiyle terekesi eşi Havva'ya, yaşça küçük kızları Rabia ve Refide'ye, li-ebeveyn amcanın oğlu Tayyar ve Yunus'a intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 9234 kuruş, zorunlu masraflar çıkarılmış, geriye kalan 8953 kuruş 36 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 14/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Yofça veled Tepgo'nun defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 5 Saferü'l-hayr 1268 (30 Kasım 1851)

Özet: Mezid Bey Mahallesi'nde yaşayan Yofça'nın ölmesiyle terekesi, eşi Usvato, yaşça büyük oğlu Korce ve yaşça küçük kızları Kato, Nero'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 4052 kuruş, 1704 kuruş zorunlu masraflar karşılanmış, 2348 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 14/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Rum İli'nden irsal olunan arzuhal kaydı.

Belgenin Tarihi: 11 Saferü'l-hayr 1268 (6 Aralık 1851)

Özet: Pirlepe kaza müdirine hitaben gönderilmiştir. 10 kuruşluk kereste satılmış, kereste vergisi için onda bir hesabıyla 20 para alınmasına karar verilip gideceği mahalleden bu verginin alınmasına dair arzuhal.

Belge No: [Varak 14/a Belge 3]

Belgenin Konusu: Arzuhal.

Belgenin Tarihi: 11 Saferü'l-hayr 1268 (6 Aralık 1851)

Özet: Pirlepe kazasında Morihova kur'asının Vitošta karyesinde yaşayan şahıs kereste imal etmektedir. İmal ettiği keresteleri Selanik ve başka yerlere götürüp satmaktadır. Gittiği her yerde kereste vergisinin alınmasından dolayı rahatsız olup arzuhal sunmuştur.

Belge No: [Varak 14/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Molla Hüseyin'in defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 13 Saferü'l-hayr 1267 (18 Aralık 1850)

Özet: Pirlepe'ye bağlı Jitofça-i Müslim karyesinde yaşayan Molla Hüseyin vefat etmiştir terekesi, eşi Hanife ve Vahide hatunlara, yaşça küçük kızı Fatıma'ya, libeveyn erkek kardeşi Molla Mustafa'ya intikal etmiştir. Vasi olarak Bala Beyzade Molla Hasan tayin edilmiştir. Terekenin toplamı 33.042 kuruş 25 paradır. 14.582 kuruş 29 para zorunlu masraflar ve alacaklılar arasında paylaştırılmış, geriye kalan 18.455 kuruş 26 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 15/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Molla Mustafa'nın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 27 Ramazan 1267 (26 Temmuz 1851)

Özet: Çarşı Mahallesi'nde yaşayan Molla Mustafa'nın vefat etmesiyle terekesi, eşi Hadice, yaşça küçük oğlu Ömer'e intikal etmiştir. Vasi olarak Terzi Molla Hasan tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 33.727 kuruş 32.5 paradır. 10.644 kuruş 8 para zorunu masraflardan çıkarılmış geriye kalan 23.083 kuruş 24.5 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 15/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Tafotor ve Davud'un defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 27 Saferü'l-hayr 1267 (1 Ocak 1851)

Özet: Pirlepe kazasına bağlı Lijan karyesinde yaşayan Tafotor ve kardeşi Davud vefat etmiştir. Vasi ve kayyum olarak El-Hac Mustafa tayin edilmiştir. Terekenin toplamı 22.809 kuruş 21 paradır 1772 kuruş 29 para zorunlu ihtiyaçlar için çıkarılmış, geriye kalan 21.036 kuruş 32 parada alacaklılar arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 16/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: Evasıt-ı Muharremü'l-haram 1268 (1 Aralık 1851)

Özet: Rum İli mutasarrıfı Besim Paşa, Kesriye kaymakamı Şahin Bey ve Ohri sancağı kaymakamı Şakir Bey'e, ileri gelenlere ithafen gönderilmiştir. Tefecilerin yüksek faiz uygulamasından dolayı ahali perişan duruma düşmüştür. Tefecilere borçlu bulunan ahalinin muhasebeleri borçlandığı tarihten başlayarak bir seneden beş seneye kadar taksitle, 100 kuruştan senede 8 kuruş faiz alınacağına, faizin faizi silinerek, kim olursa olsun 8 kuruştan fazla faiz alırsa hakkında işlem başlatılacağına dair yazılmış emr-i âlidir.

Belge No: [Varak 16/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 5 Rebiü'l-evvel 1268 (29 Aralık 1851)

Özet: Rum İli'nden Pirlepe, Köprürülü, Tikveş, Kırçova naipleri, ve ileri gelenlere gönderilmiştir. Tefecilerin yüksek faiz uygulamasından dolayı ahali perişan duruma düşmüştür. Tefecilere borçlu bulunan ahalinin muhasebeleri borçlandığı tarihten başlayarak bir seneden beş seneye kadar taksitle, 100 kuruştan senede 8 kuruş faiz alınacağına, bir akçe bile vergi veya harç alınmayacağına, kim olursa olsun 8 kuruştan fazla faiz alırsa hakkında işlem başlatılacağına dair yazılmış buyruldu.

Belge No: [Varak 17/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: Gurre-i Rebiü'l-evvel 1268 (Aralık 1851)

Özet: Rum İli kazaskeri Es-Seyyid İbrahim Halil tarafından Es-Seyyid Ali Besim Paşa'ya gönderilmiş kayıttır.

Belge No: [Varak 17/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 13 Rebiü'l-evvel 1268 (6 Ocak 1852)

Özet: Rum İli'nden Pirlepe, Köprürülü, Tikveş, Kırçova naipleri, ve ileri gelenlere gönderilmiştir. Hakimlere ait olan rüsumatı, mülkiye memurlarının yalnızca kendilerinin alması, harç, ilam ve hüccetten kuruşta bir para hesabıyla hakimlerin alacağına dair buyruldu.

Belge No: [Varak 17/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Narh defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Rebiü'l-evvel 1268 (27 Aralık 1851)

Özet: Ekmeğe uygulanan narh fiyatlarına dair kayıttır.

Belge No: [Varak 17/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Hamdi bin Nureddin'in defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Rebiü'l-ahir 1268 (26 Ocak 1852)

Özet: Pirlepe kazasına bağlı Debreşte karyesinde yaşayan Hamdi'nin vefat etmesiyle terekisi, eşi Habibe'ye, yaşça küçük oğulları Mahmud, Receb, Bayram'a, yaşça büyük

kızları Zeyneb, Ümmühan'a ve yaşça küçük kızları Habibe ve Aişe'ye müntakil olmuştur. Vasileri olarak anaları Habibe tayin kılınmıştır. Terekenin toplam tutarı 4075 kuruş, zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 2942 kuruş 5 parada vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 18/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ümmügülsüm bin Mustafa'nın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 13 Rebiü'l-evvel 1268 (6 Ocak 1852)

Özet: Usta Mahallesi'nde yaşayan Ümmügülsüm'ün vefat etmesiyle terekesi eşi Ali Sipahi'ye, yaşça büyük oğlu Tevfik'e ve yaşça küçük oğlu Davud'a intikal etmiştir. Vasisi olarak babaları Ali Sipahi tayin kılınmıştır. Terekenin toplam tutarı 2499 kuruş 20 para, 79 kuruş 9 para zorunlu masraflardan çıkarılmış, geriye kalan 2423 kuruş 10 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 18/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Ömer bin Hamza'nın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Rebiü'l-evvel 1268 (27 Aralık 1851)

Özet: Cami-i Âtik Mahallesi'nde yaşayan Ömer vefat etmiş terekesi eşi ve karnındaki bebeğine intikal etmiştir. Vasisi anasıdır. Terekenin toplam tutarı 1399 kuruş 15 para, 934 kuruş zorunlu masraflara ayrılmış, geriye kalan 464 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 18/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Molla Ahmed bin Memiş'in defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 13 Rebiü'l-ahir 1268 (5 Şubat 1852)

Özet: Debbağhane Mahallesi'nde yaşayan Molla bin Memiş vefat edince terekesi eşi Kadri, yaşça küçük oğulları Hüseyin ve Osman'a, yaşça büyük kızı Fatıma'ya müntakıl iken, mezbur Kadri vefat etmiş terekesi, küçük oğulları Hüseyin ve Osman'a, yaşça büyük kızı Fatıma'ya intikal etmiştir. Vasi olarak Canbaz Ali bin Yusuf tayin edilmiştir. Terekenin toplamı 4787 kuruş 5 paradır. Zorunlu masraflar çıkarılmış geriye kalan 4433 kuruş 15 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 18/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Narh defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: -

Özet: Nân- aziz hassı 1 kıyye 34 kuruş, nân-ı aiz harcı 1 kıyye 28 kuruş olarak kaydedilmiştir.

Belge No: [Varak 19/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ömer bin Hamza'nın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Rebiü'l-evvel 1268 (27 Aralık 1851)

Özet: Cami-i Âtik Mahallesi'nde yaşayan Ömer vefat etmiş terekesi eşi ve karnındaki bebeğine intikal etmiştir. Vasisi anasıdır. Terekenin toplam tutarı 1399 kuruş 15 para, 834 kuruş zorunlu masraflara ayrılmış, geriye kalan 464 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 19/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Bey'ü ferağ hüccetidir.

Belgenin Tarihi: 17 Rebiü'l-ahir 1268 (9 Şubat 1852)

Özet: Terzele Mahallesi'nde yaşayan Mize veled İstoyçe Havva bint Topal Ali'nin vekili Hacı Mustafa tarafından dava edilmiştir. Köprülü kazasında Nikodin karyesinde bir bâb çiftlik menzili ve tarlaları iki sene önce Havva hatunun eşi Bayram Kahya bin Abdullah'a 3100 kuruş bedelle satılmış, Bayram Kahya hayattayken Mize isimli şahıs sadece 500 kuruş almış geriye kalan 2600 kuruşu almadan Bayram Kahya ölmüştür. Nikodin karyesinde yaşayan Kimo isimli şahısta bahçe ve tarlaların kendisine ait olduğunu iddia etmiştir. Şehadetleri kabul edilen Süleyman bin Abdullah ve Berber Ahmed bin Ahmed çiftlik menzilinın Havva hatuna ait olduğunu dile getirmişler, çiftlik menzili 3100 kuruşla Havva hatuna satılmış. Mahkemede bu kararı onaylamıştır. Dava kapanmıştır.

Belge No: [Varak 19/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Zaptiye Neferatı Sinan bin Ahmed'in defteri kayıdır.

Belgenin Tarihi: 18 Rebiü'l-ahir 1268 (10 Şubat 1852)

Özet: Kırcova kazasına tabi Sob karyesinde yaşayan Pirlepe'de Zaptiye Neferatı olan Sinan bin Ahmed'in vefat etmesiyle terekesi li-ebeveyn kardeşleri Muhtar ve Mustafa'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 384 kuruş 9 para, zorunlu masraflar çıkarılmış geriye kalan 287 kuruş 9 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 19/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Nasto zımminin defteri kayıdır.

Belgenin Tarihi: 15 Rebiü'l-ahir 1268 (7 Şubat 1852)

Özet: Mezid Bey Mahallesi'nde yaşayan Nasto'nun ölmesiyle terekesi eşi Anastasya, li-eb kardeşi Reste, li-eb kız kardeşleri Kato, Maro, Minto ve Tanu'ya müntakıl olmuştur. Terekenin toplam tutarı 6463 kuruş, zorunlu masraflar ayrıldıktan sonra geriye kalan 3597 kuruş 20 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 19/b Belge 3]

Belgenin Konusu: Narh defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: -

Özet: Nân-ı aziz hassı 1 kıyye 32.5, nân-ı aziz harcı 1 kıyye 28 olmak üzere kaydedilmiştir.

Belge No: [Varak 20/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Çap Ömer Ağa ibn Mehmed'in defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 13 Rebiü'l-ahir 1268 (5 Şubat 1852)

Özet: Mezid Bey Mahallesi'nde yaşayan Çap Ömer Ağa vefat etmiştir. Vasi ve kayyum olarak Nalband Ömer Çavuş ibn Süleyman tayin edilmiştir. Mal mevcudu 4285 kuruştur. Bu dökümün altında asl-ı düyunat 4741 kuruş 20 para, isabet ani'l guramâ 4385 kuruş 16 para şeklinde kayıt vardır.

Belge No: [Varak 20/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Şahin Ali Bölükbaşına müte'allik hüccet kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Rebiü'l-ahir 1268 (15 Şubat 1852)

Özet: Terzele Mahallesi'nde yaşar iken on sene önce vefat eden Şahin Ali Bölükbaşının terekesi eşi, Fatıma'ya, yaşça büyük oğulları İbrahim ve Selim'e, yaşça büyük kızları Ümmügülsüm ve Aişe'e müntakil olmuştur. Mirasları toplamı 48 sehinden, 6 sehmi eşi Fatıma'ya, on dörder sehmi oğullarına ve yedişer sehmi de kızlarına kalmıştır. Üvey oğlu Salih bin Mustafa, Şahin Ali Bölükbaşı muvacehesinde dava açmıştır. Gürcü oğlu Ömer Ağa ve Osman Bölükbaşı Mustafa oğlu Süleyman menzillerini, bir bâb mülk menzilini İbrahim'in fuzûlen zabt ettiğini dile getirerek pay almak istemiştir. İbrahim'in cevabı yetersiz olduğu için mu'arazadan men' edilmiştir.

Belge No: [Varak 20/a Belge 3]

Belgenin Konusu: Narh defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: Gurre-i Cemaziye'l-ahir 1268 (Mart 1852)

Özet: Nân-ı aziz hassı 1 kıyye 33, nân-ı aziz harcı 1 kıyye 29 olmak üzere kaydedilmiştir.

Belge No: [Varak 20/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Vahide bint Süleyman'ın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 10 Rebiü'l-ahir 1268 (2 Şubat 1852)

Özet: Bayraklı Bey Mahallesi'nde yaşayan Vahide bint Süleyman'nın vefat etmesiyle terekesi, yaşça büyük oğlu Mehmed'e, yaşça küçük oğulları İbrahim ve Ahmed'e, yaşça küçük kızı Fatıma'ya intikal etmiştir. Vasi olarak amcasının oğlu Rüstem tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 5615 kuruş 29 paradır. Zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 5412 kuruş vereseler arasında dağıtılmıştır.

Belge No: [Varak 20/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Abdullah bin Osman'ın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Cemaziye'l-evvel 1268 (24 Şubat 1852)

Özet: Tokat Mahallesi'nde yaşayan Abdullah bin Osman'ın vefat etmesiyle terekesi eşi Fatıma'ya, yaşça büyük oğulları Süleyman ve İsmail'e, Osmanlı ordusunda görev yapan, kayıp olan ve Yanya mevkisinde bulunan Hüseyin ve Ahmed'e, yaşça büyük kızı Amine'ye müntakıl olmuştur. Terekenin toplam tutarı 3622 kuruştur. 20 kuruş zorunlu masraflar için ayrılmış, geriye kalan 3511 kuruş vereseler arasında dağıtılmıştır.

Belge No: [Varak 21/a Belge 1]

Belgenin Konusu: İhtida.

Belgenin Tarihi: 11 Cemaziye'l-evvel 1268 (3 Mart 1852)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Orhofça karyesinde yaşayan Zafro veled Toşa Müslüman olduğu ve ismini Esmâ olarak değiştirdiğine dair kayıttır. Azalar meclisinde Tahir Ağa, Ali Ağa ve Tahir Ağa'ya tabi Süleyman bulunmaktadır.

Belge No: [Varak 21/a Belge 2]

Belgenin Konusu: İbrahim bin Ali'nin defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 16 Cemaziye'l-evvel 1268 (8 Mart 1852)

Özet: Vişne Mahallesi'nde yaşayan İbrahim'in vefat etmesiyle terekesi, eşi Fazlı'ya, yaşça küçük kızı Kamile'ye ve babası Ali'ye kalmıştır. Terekenin toplam tutarı 1645 kuruş 4 paradır. Zorunlu masraflar çıkarılmış geriye kalan 1346 kuruş 4 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 21/b Belge 1]

Belgenin Konusu: İbrahim bin Ali'nin defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 16 Cemaziye'l-evvel 1268 (26 Şubat 1852)

Özet: Vişne Mahallesi'nde yaşayan Penbe bint Fazlı'nın vefat etmesiyle terekesi, yaşça küçük kızı Kamile ve li-ebeveyn erkek kardeşleri Şahabeddin ve İsmail'e intikal etmiştir. Vasi olarak Tüfekçi Usta İlyas tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 1275 kuruş 32 paradır. Zorunlu masraflar çıkarılmış geriye kalan 1076 kuruş 29 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 22/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Nefise bint Emin'nin defteri kayıdır.

Belgenin Tarihi: 16 Cemaziye'l-evvel 1268 (26 Şubat 1852)

Özet: Usta Mahallesi'nde yaşayan Nefise bint Emin vefat etmiş terekesi, eşi Hacı Mustafa bin Zeynel, emmioğulları Hasan sipahi ve kayıp Abdullah'a intikal etmiştir. Vasi ve kayyum olarak Hamamcı Mahmud bin Abdurrahman tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 9608 kuruş 7 para, 3524 kuruş 15 para zorunlu masraflara ayrılmış geriye kalan 6083 kuruş 32 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 22/a Belge 2]

Belgenin Konusu: İhtida.

Belgenin Tarihi: 25 Rebiü'l-evvel 1268 (18 Ocak 1852)

Özet: Debbaghane Mahallesi'nde yaşayan Maro veldet Tariko Canoban Müslüman olduğu ve ismini Fatıma olarak değiştirdiğine dair kayıttır.

Belge No: [Varak 22/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Rum İli'nden buyruldu. (İbkâ kaydı)

Belgenin Tarihi: -

Özet: Rum İli'nden Pirlepe naibi, kaza müdürü Ferhad Ağa ve ileri gelenlere gönderilmiştir. Ferhad Ağa'nın güzel idaresinden dolayı görevi sabit kılınmıştır.

Belge No: [Varak 22/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Rum İli'nden Buyruldu.

Belgenin Tarihi: Gurre-i Rebiü'l-ahir 1268 (24 Ocak 1852)

Özet: Rum İli'nden, Pirlepe kazası naibi, kaza müdürü ve ileri gelenlere gönderilmiş buyrultudur. Manastır sancağı dahilindeki kazalarda 102.748 nüfus İslam ve reaya mevcuttur. Yardım hissesi 8219 kise küsur 420 kuruştan ibarettir. Pirlepe kazasına mahsus İslam nüfus defterlerinde asakir-i nizamiye ve sıbyan 3196, cizye nüfus mevcudu 14.600, iane hisseleri ise 711.840 kuruştur. Ahali ve reaya ilan edilip, 9 ay içinde Manastır emval sandığına irsalinin sağlanmasına dair buyruldu.

Belge No: [Varak 23/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: 5 Rebiü'l-ahir 1268 (28 Ocak 1852)

Özet: Rum İli eyaleti mutasarrıfı Cemal Paşa, Manastır defterdarı Raşid Bey ve ileri gelenlere gönderilmiş fermanıdır. Manastır sancağı ve Osmanlı tebaasından alınacak hisselerin taksimi ve hasılatının irsaliyle ilgilidir. 350.000 kise akçe beheri yirmiştir kuruş itibarıyla 8.750.000 hisseye taksim olunacak, 50.000 kisesi seyfiye, kalemiye ve darsaadette bulunan ahaliden tahsil edilecek. 300.000 kisesi taşralarda yaşayanlardan tahsil edilecektir.

Belge No: [Varak 23/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Şukka.

Belgenin Tarihi: 4 Cemaziye'l-evvel 1268 (25 Şubat 1852)

Özet: İane-i umumiye adıyla 9 ay zarfında akçe toplanılması, herkesin kudretince yardım etmesi, bu ianenin bir kereye mahsus alınacağı ve ahaliye açık bir şekilde anlatılmasıyla ilgili şukkadır.

Belge No: [Varak 24/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Şukka.

Belgenin Tarihi: 8 Cemaziye'l-evvel 1268 (29 Şubat 1852)

Özet: İane-i umumiye için 67 Kanun-ı evvelinden 68 Mayıs'ı gayetine kadar 6 ay zarfında, 1-249.5 arası maaş alandan yüzde beş, 250-999 arası maaş alandan yüzde on, 1000-2499 arası maaş alandan bir buçuk öşr yani 115, 2500 ve yukarı maaş alanlardan yüzde 20 kuruş öşr alınacağına dair şukkadır.

Belge No: [Varak 24/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Şukka.

Belgenin Tarihi: 24 Cemaziye'l-evvel 1268 (16 Mart 1852)

Özet: Mukataat, zeamet, tımar ve sairenin 1268 faiz bedeli beher yüz kuruşta beş kuruş alınmasına dair gönderilmiş şukka.

Belge No: [Varak 24/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Pusula kaydı.

Belgenin Tarihi: -

Özet: Manastır sancağı mutasarrıflığında bulunan zabtiye, derbent, onbaşidan mutasarrıf paşaya kadar 67 Kanun-ı evvelinden 68 Mayıs'ı gayetine kadar, maaşına tevkif olunacak akçe miktarlarını mübeyyin pusuladır.

Belge No: [Varak 25/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Pusula kaydı.

Belgenin Tarihi: 17 Cemaziye'l-evvel 1268 (9 Mart 1852)

Özet: Pirlepe kazasına bağlı Jitofça-i Müslim karyesinde yaşayan Molla Süleyman bin Hüseyin'in vefat etmesiyle terekesi, zevcesi Hanife ve Vahide'ye, yaşça küçük kızı Fatıma'ya, li-ebeveyn kardeşi Mustafa'ya müntakil olmuştur. Vasileri Molla Hasan bin Yusuf olmuştur. Bazı zimmetlerini söylemedikleri gerekçesiyle dava açıp, yeni kassam

eşliğinde tekrardan tereke defterine kayıtları yapılmıştır. Terekenin toplam tutarı 33.319 kuruş, zorunlu masraflar çıkarılmış geriye kalan 16.395 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 26/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: Gurre-i Cemaziye'l-evvel 1268 (22 Şubat 1852)

Özet: Rum İli eyaleti mutasarrıfı Cemal Paşa, eyalet defterdarı Raşid Bey, mübaşir memur Hacı Mehmed ve ileri gelenlere hitaben yazılmıştır. Adet-i ağnam rüsûmunun 3 ay zarfında alınacağıyla ilgili gönderilmiş fermanıdır.

Belge No: [Varak 26/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 22 Cemaziye'l-ahir 1268 (13 Nisan 1852)

Özet: Pirlepe kazası naibi, kaza müdürü ve ileri gelenlere gönderilmiştir. Adet-i ağnam rüsûmu yerli ağnam ve keçinin her birinden on birer para, yapağı ağnam ve keçilerden yirmişer para alınacağına dair buyruldu.

Belge No: [Varak 27/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Dudu bint Yusuf'un defteri kayıdır.

Belgenin Tarihi: 22 Cemaziye'l-ahir 1268 (18 Nisan 1852)

Özet: Bayraklı Bey Mahallesi'nde yaşayan Dudu isimli şahsın vefat etmesiyle terekesi, eşi Hasan Ağa, yaşça büyük oğlu Ali'ye, yaşça küçük oğulları İbrahim ve Süleyman'a, yaşça küçük kızı Penbe'ye intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 2725 kuruş, zorunlu masraflar çıkarılmış geriye kalan 2627 kuruş 35 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 27/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Şukka

Belgenin Tarihi: 21 1268 (.... 1852)

Özet: Pirlepe sakiniyken vefat eden Zeyneb hatunun vereseleri kızı Ümmügülsüm ve kardeşi Hasan'a intikal etmiştir. Hasan bir kere mahkemeye gelip taksime razı olduğunu belirtmiştir. Ortadan kaybolma ihtimaline karşılık bir vekil tayini istenmiştir. Buna dair şukkadır.

Belge No: [Varak 27/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Şukka

Belgenin Tarihi: 7 Cemaziye'l-ahir 1268 (29 Mart 1852)

Özet: Akar ve emlakları olanların kendi rızalarıyla satmaları müşterilerinininde hemen temin edilmesiyle ilgili Maliye Nezareti'nden gönderilmiş şukkadır.

Belge No: [Varak 28/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Yahya bin Mustafa'nın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 7 Cemaziye'l-ahir 1268 (20 Nisan 1852)

Özet: Debbaghane Mahallesi'nde yaşayan ancak Arabistan canibinde bulunan Yahya bin Mustafa Sayda kasabasında vefat etmiştir. Terekesi eşi Habibe, li-ebeveyn amcaoğulları Hafız İbrahim ve Memiş ve Tahir'e intikal etmişken, Memiş'in hemen ölmesiyle terekesi, anası Fatıma, eşi Ümmügülsüm, yaşça büyük oğulları Ömer, İsmail ve Abdullah'a, yaşça büyük kızları Ümmügülsüm, Hadice ve Münhibe'ye mahsus iken, anaları Fatıma hemen vefat etmiş terekesi, Hafız İbrahim'e intikal etmiştir. Ümmügülsüm'ün vefat etmesiyle terekesi yaşça küçük oğlu Abdullah, yaşça küçük kızları Hadice ve Münhibe'ye intikal etmişken merhum Abdullah fevt olup terekesi, li-ebeveyn kız kardeşleri Hadice ve Münhibe'ye, li-eb kardeşleri İsmail ve Ömer'e, li-eb

kardeşleri Ümmügülsüm'e müntakıl olmuştur. Ümmügülsüm'ün vefat etmesiyle terekesi eşi Ali, oğlu Mehmed'e münhasır iken, İsmail vefat etmiş terekesi eşi Nefise ve yaşça küçük oğlu Süleyman ve yaşça küçük kızları Havva ve Gülşah'a intikal etmiştir. 93.312 sehmi vereseler arasında paylaştırılmıştır. Terekenin toplam tutarı 16.900 kuruş, 2928 kuruş zorunlu masraflara ayrılmış, geriye kalan 12.992 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 28/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Hüsna bint Bayram'ın defteri kayıdır.

Belgenin Tarihi: 5 Recebü'l-ferd 1268 (25 Nisan 1852)

Özet: Debbağhane Mahallesi'nde yaşayan Hüsna bint Bayram'ın vefat etmesiyle terekesi, eşi Ali, yaşça küçük kızları Aişe ve Refide'ye, li-eb kardeşleri Hüseyin ve kız kardeşi Fatıma'ya müntakıl olmuştur. Vasi olarak Süleyman bin Kara Ali tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 3626 kuruş 14 paradır. Zorunlu ihtiyaçlar çıkarılmış geriye kalan 3454 kuruş 10 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 29/a 29/b Belge 1]

Belgenin Konusu: El-Hac Hüseyin bin Ebu Bekir'in defteri kayıdır.

Belgenin Tarihi: 17 Cemaziye'l-evvel 1268 (9 Mart 1852)

Özet: Akmesjid Mahallesi'nde yaşayan El-Hac Hüseyin bin Ebu Bekir vefat etmiş terekesi, yaşça küçük oğlu Ebu Bekir ve yaşça büyük kızı Esma'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 15.700 kuruş, 1828 kuruş 20 para zorunlu masraflardan çıkarılmış geriye kalan 13.871.5 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 30/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Açergolu'nun defteri kayıdır.

Belgenin Tarihi: 7 Recebü'l-ferd 1268 (27 Nisan1852)

Özet: Bayraklı Bey Mahallesi'nde yaşayan Açergolu'nun ölmesiyle terekesi, eşi Sofya, yaşça büyük oğlu Kota, yaşça küçük oğlu Yona ve yaşça büyük kızı Maru, yaşça küçük kızları Yovanko ve Taso'ya intikal etmiştir. Vasileri olarak kardeşleri Kota tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 3837 kuruş, 141 kuruşu zorunlu masraflara ayrılmış geriye kalan 3666 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 30/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 9 Receb 1268 (29 Nisan1852)

Özet: Rum İli'nden Pirlepe naibi ve ileri gelenlere gönderilmiş buyruldu. Pirlepe'de nüfus katli yapan, mal gasp eden, ırz ve namus düşmanı bir nefer istihbar olunmuştur. Bu kişinin ele geçirilip, iki gün içinde irsali için serkerde Ali bey tayin edilmiştir.

Belge No: [Varak 30/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Reste veled Kosta'nın defteri kayıdır.

Belgenin Tarihi: 11 Recebü'l-ferd 1268 (1 Mayıs 1852)

Özet: Bayraklı Bey Mahallesi'nde yaşayan Reste'nin ölmesiyle terekesi eşi Maru, yaşça küçük kızı Aço ve li-eb kız kardeşleri Dosto ve Matono'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 3360 kuruş, 114 kuruşu zorunlu masraflara ayrılmış geriye kalan 3240 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 30/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Ayço veled Grabola'nın defteri kayıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Recebü'l-ferd 1268 (13 Mayıs 1852)

Özet: Tokat Mahallesi'nde yaşayan Ayço'nun vefat etmesiyle terekesi eşi Sofya, yaşça küçük oğulları Moyso, Gorki ve Kostadin'e, yaşça küçük kızı İzlana Tanu'ya ve anası Patkanos'a intikal etmiştir. Terekenin toplamı 9852 kuruş, zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 9531 kuruş 29 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 31/a 31/b 32/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: Evasıt-ı Şabanü'l-muazzama 1267 (Haziran 1851)

Özet: Rum İli mutasarrıfı Besim Paşa, Pirlepe naibi ve ileri gelenlere gönderilmiştir. Hasan isimli şahıs 36 seneden beri Vranofça karyesinde bulunan çiftlik, arazi ve tarlaları zapt edip öşr vergisini ödemektedir. Ümmügülsüm hatun bu mezkûr tarlaların 30 sene öncesinde annesi Zeyneb hatuna ait olduğunu iddia etmiştir. 1265 senesinde vefat eden Zeyneb hatunun çiftlik, arazi ve tarlaları oğlu Hasan ve kızı Ümmügülsüm'e intikal etmiştir. Ancak Hasan 30 seneden beri mezkûr tarlaları fuzuli olarak zapt etmiştir. Bu davayla ilgili Pirlepe kazası naibi Ahmed Reşid mezkûr yerlerin Hasan'a ait olduğunu, Manastır naibi Esseyyid Ahmed Ataullah ise mezkur yerlerin Hasan ve Ümmügülsüm'e taksim edilmesi konusunda ilam vermiştir. Verilen ilamlar muhalif bulunmuş, Manastır naibi Esseyyid Ahmed Ataullah'ın verdiği ilam doğru bulunup kabul edilmiştir. Bu konuya dair gönderilmiş fermanıdır.

Belge No: [Varak 32/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Muhtar Ağa ibn Osman'a müte'allik bey' hücceti.

Belgenin Tarihi: 3 Recebü'l-ferd 1268 (23 Nisan 1852)

Özet: Debre-i Bala kasabası Bayram Bey mahallesi sakinlerinden Muhtar Ağa, üç bâb çiftçi evini, saman dolu bir bâb hizmetkar evini, nısf anbar, harman yeri, koru hissesini, dört sehinden bir sehim hissesini, bir çapalık bağını, altı öküz ve bir kısrağını 14.625 kuruşa Debreli İsmail Ağa'ya satmıştır.

Belge No: [Varak 32/b Belge 2]

Belgenin Konusu: El-Hac Yusuf bin Mustafa'nın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 29 Recebü'l-ferd 1268 (19 Mayıs 1852)

Özet: Debbağhane Mahallesi'nde yaşayan El-Hac Yusuf bin Mustafa'nın vefat etmesiyle terekisi, yaşça büyük oğulları Mustafa ve Ahmed'e intikal etmiştir. Merhum Mustafa'nın vefat etmesiyle terekisi eşi Aişe, yaşça küçük oğulları Yusuf, Ahmed ve Ali'ye intikal etmiştir. Kırk sehimlik mirasları vereseler arasında paylaştırılmıştır. Terekenin toplam tutarı 11.334 kuruş, 434 kuruş zorunlu masraflara ayrılmış geriye kalan 10.991 kuruş 6 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 33/a Belge 1]

Belgenin Konusu: İsmail bin Feyzullah'ın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Şabanü'l-muazzama 1268 (12 Haziran 1852)

Özet: Tiran kazasına bağlı Debreka karyesinden olup Pirlepe'de muhtekirlik ticaretiyle uğraşan İsmail'in ölmesiyle varisi bulunmadığından malları beytü'l-mala aktarılmıştır. terekenin toplam tutarı 16.759 kuruş 28 para, 632 kuruş 37 para zorunlu ihtiyaçlara ayrılmış, geriye kalan 16.116 kuruş 11 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 33/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Şukka.

Belgenin Tarihi: 4 Receb 1268 (24 Nisan 1852)

Özet: Osmanlı tebasından bazı kişiler yabancı devletlerin himayesine girmiştir. Emlak, arazi ve mülklerini de eşlerinin üzerine geçirmişlerdir. Bundan sonra yabancı devlet himayesine girenlerin malları eşi ve evlatlarına kalmayıp sattırılması hususuna değinen şukkadır.

Belge No: [Varak 33/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Şukka.

Belgenin Tarihi: 13 1268 (... 1852)

Özet: Yabancı tebaa idaresinde birçok çiftlikler bulunmaktadır. Bu çiftlikat, emlak ve arazinin yabancıya icar olunmamasına, bu tarihten sonra hangi memur bu işlemi gerçekleştirse o memurun mesul tutulacağına dair şukka.

Belge No: [Varak 33/b Belge 3]

Belgenin Konusu: Papas Mirce veled İstoyko'nun defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 12 Recebü'l-ferd 1268 (2 Mayıs 1852)

Özet: Pirlepe kazasına tabi İslibce karyesinde yaşayan Papas Mirce'nin ölmesiyle terekesi eşi Patkolno, yaşça büyük oğlu Anikle, yaşça küçük oğlu İstefan, Nikola ve yaşça büyük kızları Astonyo, İzdirakfo, Kato ve Maro'ya intikal etmiştir. Vasileri kardeşleri Anikle tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 5890 kuruş, zorunlu masraflar çıkarılmış, geriye kalan parada vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 34/a 34/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Zeynel bin Mehmed'in defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 6 Recebü'l-ferd 1268 (26 Nisan 1852)

Özet: Vişne Mahallesi'nde yaşayan Zeynel bin Mehmed'in vefat etmesiyle terekesi eşi Fatıma, yaşça küçük oğlu Süleyman'a intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 51.502 kuruş, 2089 kuruş 32 para zorunlu masraflara ayrılmış, geriye kalan 49.412 kuruş 8 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 35/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 6 Şaban 1268 (26 Mayıs 1852)

Özet: Rum İli'nden Pirlepe kazası naibi ve ileri gelenlere gönderilmiş buyruldu. Pirlepe'de zuhur eden eşkıya ve haydutlar ahalinin can, mal ve emniyetlerini tehlikeye atıp, orada burada başıboş bir şekilde gezmektedirler, bu şahısların saklandıkları yerlerin tespit edilmesi ve yakalanmasıyla alakalı buyrultudur.

Belge No: [Varak 35/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Yusuf bin Ali'nin defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 9 Saferü'l-hayr 1268 (4 Aralık 1851)

Özet: Pirlepe'ye bağlı Jitofça-i Müslim karyesinde yaşayan Yusuf bin Ali'nin vefat etmesiyle terekesi eşi Emine, yaşça küçük oğlu Ali, yaşça küçük kızı Meryem'e intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 2370 kuruştur, zorun masraflar ayrılmış geriye kalan 1756 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 36/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: Evahir-i Cemaziye'l-evvel 1268 (Mart 1852)

Özet: Rum İli eyaleti mutasarrıfı Cemaleddin Paşa, eyalet defterdarı Raşid Bey, Kesriye kaymakamı Şahin Bey, Ohri kaymakamı Şakir Bey ve ileri gelenlere gönderilmiştir. Anadolu ve Rum ili taraflarında zengin kişiler emlak, çiftlikat, ziraat ehli ve rençberlere mahsus faizli akçe verip, faizin faizini istemektedirler. Bu kişilerin hesapları görülerek faizi senevî yüzde 8'e indirmek lazım geldiğine dair fermandır.

Belge No: [Varak 36/b Belge 1]

Belgenin Konusu: İstoyan veled İstefan'ın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 27 ____ 1268 (1852)

Özet: Tokat Mahallesi'nde yaşayan İstoyan veled İstefan'ın ölmesiyle terekesi zevcesi Malinko, yaşça büyük kızları Bopano, Melkito, Restano, Arso, Velo'ya, yaşça küçük kızı Açordo'ya ve amcaoğlu Tariko'ya müntakil olmuştur. Terekenin toplam tutarı 14.241 kuruştur. 378 zorunlu masraflar için çıkarılmış geriye kalan 13.863 kurui ise vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 37/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 1 Şevval 1268 (19 Temmuz 1852)

Özet: Rum İli'nden Pirlepe kazası naibi, zaptiye yüzbaşısı Kerim Ağa ve ileri gelenlere buyruldu. Pirlepe'de devam eden katl olayları ve uygunsuzluğa sebep olan eşkiya güruhunun saklandıkları yerlerden çıkarılması ölü yada diri ele geçirilmesiyle ilgili buyrultudur.

Belge No: [Varak 37/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Kamile bint Selim'in defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Şevvali'l-mükerreme 1268 (10 Ağustos 1268)

Özet: Usta Mahallesi'nde yaşayan Kamile bint Selim'in vefat etmesiyle terekesi, yaşça büyük kızları Mezide, Şerife hanımlara, Florina kasabasında yaşayan Hidayet hanıma, Manastır kasabasında li-eb kız kardeşinin oğlu Mehmed Bey'e, Osman Bey'e intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 15.417 kuruş, zorunlu ihtiyaçlar ayrılmış geriye kalan 9985 kuruş 10 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 37/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Şukka.

Belgenin Tarihi: 19 Şaban 1268 (8 Haziran 1852)

Özet: Taşralarda ve Rum İli'nde devlet memurlarından halkı darp edip, azarlayan bulunur ise bunlara hapis cezası verileceğine dair şukka.

Belge No: [Varak 37/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Şukka.

Belgenin Tarihi: 14 Şaban 1268 (3 Haziran 1852)

Özet: Uzak yada yakın mahalle meclisleri veya mahkemelerinde davacı iddiasında haksız çıkar ise yol masrafını kendi karşılamak zorunda kalacaktır. Bu konuya dair gönderilmiş şukkadır.

Belge No: [Varak 37/b Belge 3]

Belgenin Konusu: Dimo'nun defteri kayıdır.

Belgenin Tarihi: 21 Şevvali'l-mükerreme 1268 (8 Ağustos 1852)

Özet: Kala-i Varoş karyesinde yaşayan Dimo isimli şahsın ölmesiyle terekesi yaşça büyük oğulları Yane, Petre'ye intikal etmişken, Yane'nin ölmesiyle terekesi eşi Manko yaşça küçük oğulları Nayro, Tale'ye ve yaşça küçük kızı Kato'ya intikal etmiştir. Vasileri olarak amcaları Petre tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 3000 kuruş, 145 kuruş zorunlu masraflara ayrılmış, geriye kalan 2900 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 38/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Yovan'ın defteri kayıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Zilkadeti'ş-şerif 1268 (19 Ağustos 1852)

Özet: Pirlepe'ye bağılı Brofça karyesinde yaşayan Yovan'ın ölmesiyle terekesi, yaşça büyük oğulları Naumçe, Dimitri'ye mahsus iken merhum Naumçe'nin ölmesiyle terekesi eşi Manko, yaşça küçük oğlu Dame'ye, yaşça küçük kızı Sufko'ya, yaşça büyük kızı Yovanko'ya intikal etmiştir. 64 sehimden oluşan mirasları, 32 sehmi Dimitri'ye, 4 sehmi eşi Manko'ya, 14 sehmi Dame'ye ve 7'şer sehmi Sufko ve Yovanko'ya paylaştırılmıştır. Terekenin toplam tutarı 16.946 kuruş, zorunlu ihtiyaçlar çıkarılmış, geriye kalan 16.247.5 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 38/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 9 Şevval 1268 (27 Temmuz 1852)

Özet: Emlak ve akar sahibi bazı kişiler hane ve emlaklarını kontrato karşılığı farklı kişilere icara verip uygunsuzluğa yol açmışlardır. Buna yönelik yazılmış buyrultudur.

Belge No: [Varak 38/a Belge 3]

Belgenin Konusu: Şukka.

Belgenin Tarihi: 18 Zilhicce 1268 (3 Ekim 1852)

Özet: Kontrato nizamına uyulması gerektiğine dair buyruldu. Kontrato nizamına göre vergi zamanında ödenmezse iki katı alınacaktır. Vakitli vermedikleri halde bu vergi kendilerinden tazmin ettirilecektir.

Belge No: [Varak 38/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Balaban Molla Mustafa bin Süleyman'ın defteri kayıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Şabanü'l-muazzama 1268 (23 Mayıs 1852)

Özet: Çarşı Mahallesi'nde yaşarken bundan bir sene önce vefat eden Balaban Molla Mustafa'nın terekesi, eşi Hadice, yaşça küçük oğlu Ömer'e intikal etmiştir. Bazı zimmetlerini söylemedikleri gerekçesiyle dava açıp, yeni kassam eşliğinde tekrardan tereke defterine kayıtları yapılmıştır. Terekenin toplam tutarı 31.759 kuruş 1 para, 18.385 kuruş 31 para zorunlu masraflar için ayrılmış, geriye kalan 13.374 kuruş 10 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 39/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Balaban Molla Mustafa bin Süleyman'a müte'allik bey' hücceti.

Belgenin Tarihi: 13 Zilkadeti's-şerife 1268 (29 Ağustos 1852)

Özet: Çarşı Mahallesi'nde yaşarken vefat eden Balaban Molla Mustafa'nın yaşça küçük oğlu Ömer'e Jitofçalı Ahmed Ağa ibn Osman vasi tayin edilmiş, vasilikten istifa eden Ahmed'in yerine Ömer'in annesi Hatice hatun yeni vasi olarak tayin edilmiştir.

Belge No: [Varak 39/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 29 Zilkade 1268 (14 Eylül 1852)

Özet: Rum İli'nden Tikveş kazası müdürü, Pirlepe, Köprülü ve Kırcova kazaları naiplerine ve ileri gelenlere gönderilmiştir. Kazalarda uygunsuz ve yaramaz şahısların başıboş gezmeleri, memurların buna dikkat etmeleri hususunda yazılmış buyrultudur.

Belge No: [Varak 39/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Fatıma bint Yakub'a müte'allik tereke kayıdır.

Belgenin Tarihi: 5 Zilhicce'ti's-şerife 1268 (20 Eylül 1852)

Özet: Terzele Mahallesi'nde yaşayan Fatıma bint Yakub'un vefat etmesiyle terekesi eşi Abidin bin Hasan, yaşça küçük kızları Nefise ve Şehriye'ye müntakil olmuştur. Vasileri olarak babaları Abidin tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 1624 kuruş, zorunlu masraflar çıkarılmış geriye kalan 1569 kuruş 20 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 40/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Hasan bin Ali'ye müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 5 Şevvali'l-mükerreme 1268 (23 Temmuz 1852)

Özet: Bayraklı Bey Mahallesi'nde yaşayan Hasan bin Ali'nin vefat etmesiyle terekesi, eşi Ümmügülsüm, yaşça büyük oğulları Ali ve İbrahim'e, yaşça küçük oğlu Süleyman'a, yaşça büyük kızı Penbe'ye intikal etmiştir. Vasileri olarak Molla Mustafa tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 68.045 kuruş 3 para, zorunlu masraflar ayrılmış, geriye kalan 58.636 kuruş 3 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 41/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Davud bin Mehmed'e müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Şevvali'l-mükerreme 1268 (21 Temmuz 1852)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Budaklar ve Zir'de yaşayan Davud'un vefat etmesiyle terekesi, eşi Zübeyde hatuna, yaşça büyük oğlu Yusuf'a, yaşça büyük kızları Naile, Penbe, Kadriye ve Şerife'ye intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 4078 kuruş 35 para, zorunlu masraflar ayrılmış, geriye kalan 2101 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 41/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Süleyman bin Hüseyin'e müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 5 Şevvali'l-mükerreme 1268 (23 Temmuz 1852)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Musa Obası'nda yaşayan Süleyman bin Hüseyin'in vefat etmesiyle terekesi, eşi Naime, yaşça küçük kızları Dulhan ve Şirin'e, li-eb kız kardeşleri Habibe'ye intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 3196 kuruş, 1082 kuruş zorunlu masraflara yarılmış geriye kalan 1944 kuruş 25 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 41/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Mihal veled İstoyo'ya müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Zilhiccetî's-şerife 1268 (8 Temmuz 1852)

Özet: Çarşı Mahallesi'nde yaşayan Mihal'in ölmesiyle terekesi eşi Saltano'ya, yaşça büyük oğulları Sotir ve Mihal'e, yaşça büyük kızları Anastasya, Zoyçe'ye münhasır iken Saltano'nun ölmesiyle terekesi, yaşça büyük oğulları Sotir ve Mihal'e, yaşça büyük kızları Anastasya, Zoyçe'ye münhasır iken Sotir'in ölmesiyle terekesi, eşi Hırasanto, yaşça küçük kızı Zahari ve li-eb kız kardeşleri Anastasya, Zoyçe'ye muntakıl olmuştur. Mirasları 384 sehinden oluşup paylaştırılmıştır. Terekenin toplam tutarı 6520 kuruş, 440 kuruş zorunlu masraflara ayrılmış geriye kalan 6300 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 42/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Bey' hücceti.

Belgenin Tarihi: 19 Zilhiccetî's-şerife 1268 (4 Ekim 1852)

Özet: Terzele Mahallesi'nde yaşayan Hallaç Hafız Hasan Bin El-Hac Mehmed, Mehmed bin Hüseyin, Receb bin Hacı Hüseyin, Salih bin Hacı Hüseyin, Barteke Süleyman bin Selim isimli şahısların vekilleri Hafız Mehmed Efendi ibn El-Hac Salih'tir. Fatıma, Emine ve Ümmügülsüm hatunlara da bir vekil seçilmiş, mallarını satabilmesi için küçük Naime'ye bir vasi tayin edilmiştir. Toplam 4000 sehmin 132'si Hafız Hasan'ın, 130'u Mehmed'in, 155'i Receb'in, 119'u Salih'in, 1102'si

Süleyman'ın, 172'si Habibe hatunun, 130'u Fatıma'nın, 66 sehim yaşça küçük Naime'nin yine Naime'ye ait babası ve annesinden kalan berber dükkânı, bir bâb altı kepenkli bezirgân dükkanı, 1172 sehmi Emine'nin olmak üzere 13.771 kuruşa Mihal Bezirgana satışı gerçekleşmiştir. Mezkûr kişilerin mülkle alakası kalmamıştır. Mahkemede bu satışı onaylamıştır.

Belge No: [Varak 42/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Bey' hücceti.

Belgenin Tarihi: 11 Zilhicceti's-şerife 1268 (26 Eylül 1852)

Özet: Mihal Bezirgan veled Nasto isimli şahıs bir önceki belgede geçen yerleri satın almış, 6885.5 kuruşunu ödemiş sonraki 6885.5 kuruşu da ödeyeceğini kabul etmiş. Mahkemede kararı onaylamıştır.

Belge No: [Varak 42/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Bey' hücceti.

Belgenin Tarihi: 17 Zilhicceti's-şerife 1268 (2 Ekim 1852)

Özet: Terzele Mahallesi'nde yaşarken vefat eden Hüseyin bin Hacı Mehmed'in ve eşi Huriye'nin hisseleri yaşça küçük olan Naime'ye intikal etmiştir. Vasi olarak Hallaç Hafız Hasan bin Hacı Mehmed tayin edilmiştir. Vasisinin izniyle Naime 228 kuruş 35 paraya, Bezirgânlar Sokağı'nda berber Ahmed dükkânı, ortak dükkanları ve bir bâb altı kepenk bezirgan dükkanını, 4000 sehimden 66 sehim hissesini Mihal bezirgâna satmıştır. Mahkemede bu kararı onaylamıştır.

Belge No: [Varak 43/a Belge 1]

Belgenin Konusu: El-Hac Hasan bin Mehmed'in defteri kayıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Muharremü'l-haram 1269 (17 Ekim 1852)

Özet: Pirlepe kazasına bağlı Kanatlar karyesinde yaşayan El-Hac Hasan bin Mehmed'in vefat etmesiyle terekesi, yaşça büyük oğulları Timur ve Ali'ye, yaşça küçük oğulları Salih ve Mehmed'e, yaşça büyük kızları Fatıma, Rabia ve Hayriye'ye intikal etmiştir. Vasi olarak kardeşleri Timur tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 18.652 kuruş, zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 10.596 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 43/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: 3 Zilhiccetü's-şerife 1268 (18 Eylül 1852)

Özet: Rum ili mutasarrıfı Cemal Paşa, eyalet defterdarı Raşid Bey ve ileri gelenlere gönderilmiş fermanıdır. Herkesin cizyesinin mahallerinde kocabaşı ve metropolitler tarafından toplanacağı, mahalle memurlarının dikkatli olması gerektiğiyle ilgilidir. Altı ay zarfında toplanılacak cizye vergisinin birinci taksiti Muharrem'den Safer'e kadar, ikinci taksiti Rebiü'l-evvel'den Rebiü'l-ahir'e kadar ve üçüncü taksiti Cemaziye'l-ahir sonuna kadar toplanacaktır. Vergi pusulalarına kaza, karye, mahalle ve ne kadar kuruş olduğu, ne zaman verileceği açıkça belirtilecektir.

Belge No: [Varak 44/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ahmed Mune ibn Mustafa'nın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 4 Saferü'l-hayr 1267 (9 Aralık 1850)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Debreşte karyesinde yaşayan Ahmed Mune ibn Mustafa'nın vefat etmesiyle terekesi, eşi Fatıma'ya, yaşça büyük oğlu Hamza'ya, yaşça küçük kızı Nefise'ye intikal etmiştir. Vasileri olarak anaları Fatıma tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 12.305 kuruş, zorunlu masraflar çıkarılmış geriye kalan para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 44/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Ümmügülsüm bint Halil Bey'in defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 7 Saferü'l-hayr 1269 (20 Kasım 1852)

Özet: Usta Mahallesi'nde yaşayan Ümmügülsüm bint Halil Bey'in vefat etmesiyle terekisi, eşi Hüseyin Bey ibn İbrahim Bey'e, yaşça büyük oğulları Kahya ve Mehmed Bey'e, yaşça küçük oğlu Raif Bey'e, yaşça büyük kızı Aişe'ye, intikal etmiştir. 28 sehimden oluşan mirasların 13 sehmî eşi Hüseyin Bey'e, 6'şar sehmî Kahya ve Raif'e, 3 sehmî yine vasileri olan babalarına müntakîl olmuştur. Terekenin toplam tutarı 20.039 kuruş, zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 18.669 kuruş 21 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 45/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Mehmed bin Abdullah'ın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 7 Saferü'l-hayr 1267 (12 Aralık 1850)

Özet: Debre-i Bala kasabası sakini iken Pirlepe'de vefat eden Mehmed bin Abdullah'ın terekisi toplamı 689 kuruş 7 paradır. Zorunlu masraflar ayrılmış, geriye kalan para kimseye taksim edilmemiştir.

Belge No: [Varak 45/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Adem Ağa ibn İbrahim'in defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 5 Saferü'l-hayr 1268 (30 Kasım 1851)

Özet: Adem Ağa ibn İbrahim borçlu vefat etmiştir. Buna göre alacaklılara kişi başı üç para iki buçuk akçe düşmüştür. Bu dökümün altında asl-ı düyunat 10.070 kuruş, isabet anı'l guramâ 3479 kuruş 3 para şeklinde kayıt vardır.

Belge No: [Varak 45/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Derûndan buyruldu.

Belgenin Tarihi: 19 Safer 1268 (14 Aralık 1851)

Özet: Rum İli'nden gönderilmiştir. Drama sancağı dahilinde Gümülcine kazasına tabi Maronya karyesi, Selanik, Siroz, Yenişehir, Manastır, Yanya, İskob gibi mahallerde bezirganların şap ticareti yaparken nizama uymaları gerektiği, konusunda gönderilmiş buyrultudur.

Belge No: [Varak 45/b Belge 2]

Belgenin Konusu: İhtida.

Belgenin Tarihi: 10 Safer 1269 (23 Kasım 1852)

Özet: Akmescid Mahallesi'nde yaşayan Kato'nun Müslüman olduğu ve ismini Penbe olarak değiştirdiğine dair kayıttır.

Belge No: [Varak 45/b Belge 3]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: Evsat-ı Şevvali'l-mükerreme 1268 (Ağustos 1852)

Özet: Pirlepe kazası naibi ve ileri gelenlere gönderilmiş fermanıdır. Askerlerin celp dönemlerinden ve askerlik yapmaya elverişli olmayanların doktorlar muayenesiyle ayırt edilmesine, memurların bu hususlara dikkat etmesi gerektiğine dair gönderilmiş fermanıdır.

Belge No: [Varak 46/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: Evasıt-ı Şevvali'l-mükerreme 1268 (Ağustos 1852)

Özet: Rum İli mutasarrıfı Cemal Paşa, Rum İli ordusu piyade birinci redif alayı birinci taburunun binbaşısı iken memur kılınan Hacı Osman'a ve ileri gelenlere gönderilmiş fermanıdır. Askeriyeden çıkarılacak olan eski kadronun yerine yenisinin gelmesi ve yeni asâkirin mevcut mahallerden doktor ve kâtip yardımıyla tespit edilmesine dair gönderilmiş emr-i âlidir.

Belge No: [Varak 46/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Marko zımmiye müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Saferü'l-hayr 1267 (8 Aralık 1850)

Özet: Pirlepe kazasına bağı Berutin karyesinde yaşıyan Marko'nun ölmesiyle terekesi, yaşça büyük oğulları Skole ve Metre'ye mahsus iken Metre'nin ölmesiyle terekesi yaşça büyük oğlu Reste'ye intikal etmiştir. Ardından Skole'nin de ölmesiyle terekesi eşi Batkono, yaşça büyük oğulları Kristi ve Batkole'ye, yaşça büyük kızları Terno, Anko, Maro ve Anu'ya müntakil iken Kristi'nin ölmesiyle terekesi eşi Yano, Anası Batkono'ya ve yaşça büyük oğulları Koco ve İliye'ye, yaşça küçük kızı Yovanko'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 757 kuruş, zorunlu ihtiyaçlar çıkarılmış, geriye kalan 7375 kuruş 23 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 46/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Mehmed bin Hüseyin'e müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Saferü'l-hayr 1269 (6 Aralık 1852)

Özet: Tokat Mahallesi'nde yaşıyan Mehmed bin Hüseyin'in vefat etmesiyle terekesi, yaşça küçük oğlu Ahmed'e intikal etmiştir. Vasi olarak amcaoğlu Hüseyin tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 7938 kuruş 36 para, 2730.5 kuruş zorunlu masraflara ayrılmış geriye kalan 5207 kuruş 36 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 47/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Hüseyin bin Hafız Hasan'a müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Muharremü'l-haram 1269 (17 Ekim 1852)

Özet: Terzele Mahallesi'nde yaşayan Hüseyin bin Hafız Hasan'ın vefat etmesiyle terekesi, eşi Lebibe, yaşça küçük oğlu Hasan'a ve yaşça küçük kızı Vahide'ye intikal etmiştir. Vasi olarak anaları Lebibe tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 19.562.5 para, zorunlu masraflar çıkarıldıktan sonra geriye kalan 14.848 kuruş 30 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 47/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Aleks veled Zamyar Grapol'a müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 7 Saferü'l-hayr 1269 (20 Kasım 1852)

Özet: Tokat Mahallesi'nde yaşayan Aleks'in ölmesiyle terekesi eşi İzlato, anası Patgano yaşça büyük oğlu İspirko'ya, yaşça küçük oğulları Peter, Anikle, Yovan ve Kostadin'e, yaşça büyük kızı Anu ve yaşça küçük kızı Maro'ya intikal etmiştir. Vasileri olarak Dimo Grapol tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 13.647 kuruş, zorunlu masraflar karşılanmış, geriye kalan 12.270 kuruş 23 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 48/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Bey' hücceti.

Belgenin Tarihi: 27 Zilhicce'ti's-şerif 1268 (12 Ekim 1852)

Özet: Bayraklı Bey Mahallesi'nde yaşayan Süleyman Ağa ibn Reşid ve anası Aişe bint Süleyman şahıslar Berutin karyesinde bulunan 10 adet öküz, 2 çift su sığırı, 3 dişi su sığırı, 9 inek, 1 su sığırı buzağı, 1 inek tosunu, 2 bargir dişi, 1 inek buzağısı, 10 kile hinta, 20 kile çavdar, 10 kile şairi 25.000 kuruşa Hacı Reste ve kardeşleri Hacı Anikle,

Dimo, Yovan, Kase ve Kostadin zımmilere satmıştır. Mahkemede bu satışı onaylamıştır.

Belge No: [Varak 48/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Hacı bin Yusuf'a müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 6 Safer 1269 (19 Kasım 1852)

Özet: Debre kazasına tabi Moğurce karyesi sakinlerinden iken Pirlepe'de İslamzade Osman Ağa'nın hanesinden misafirken vefat etmiş terekesi, eşi Zahide, yaşça küçük oğulları Yusuf ve Selim'e, yaşça küçük kızları Mahmude ve Fatıma'ya intikal etmiştir. Vasi olarak anaları Zahide tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 682 kuruş 35 para, 152 kuruş 21 para zorunlu masraflara ayrılmış, geriye kalan 537 kuruş 3 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 48/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Hüseyin nam Ahmed'e müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Saferü'l-hayr 1269 (6 Aralık 1852)

Özet: Terzele Mahallesi'nde yaşayan Hüseyin'in vefat etmesiyle terekesi, eşi Ümmügülsüm hatuna, yaşça küçük oğlu Ahmed'e, yaşça büyük kızı Turce ve yaşça küçük kızları Zeyneb, Tenzile'ye intikal etmiştir. Vasi olarak anaları Ümmügüsüm hatun tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 2509 kuruş, 1717 kuruş 30 para zorunlu masraflar için harcanmış, geriye kalan para ise vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 49/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 7 Rebiü'l-ahir 1269 (18 Ocak 1852)

Özet: Rum İli'nden Pirlepe ve Köprülü kazası müdürlerine, ileri gelenlere gönderilmiştir. Cizyenin düzenli toplanıp Manastır emval sandığına gönderilmesi için yazılmış buyrultudur.

Belge No: [Varak 49/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Reste veled Zanko'ya müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 7 Rebiü'l-ahir 1269 (18 Ocak 1853)

Özet: Mezid Bey Mahallesi'nde yaşayan Reste'nin ölmesiyle terekesi eşi Kiryako, yaşça küçük kızları Çono, Zaharin'e, ve Anastasya'ya, li-eb er kardeşi Dimitri'ye, li-eb kız kardeşi Desino'ya intikal etmiştir. Vasi olatak Terzi Naşo tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 4123 kuruş, 250 kuruş zorunlu harcamalara ayrılmış, geriye kalan 3998 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 49/b Belge 1]

Belgenin Konusu: İhtida.

Belgenin Tarihi: -

Özet: Debbağhane Mahallesi'nde yaşayan Anko veldet Kino'nun Müslüman olduğu ve ismini Fatıma olarak değiştirdiğine dair kayıttır. Azalar meclisinde müderris İbrahim Efendi, Müderris Mehmed Efendi, arpacı Hacı Mustafa, aza-yı meclisten Salih Bey bulunmaktadır.

Belge No: [Varak 49/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Naum Bezirgân veled Dimitri'nin defteri kayıdır.

Belgenin Tarihi: 11 Rebiü'l-ahir 1269 (22 Ocak 1853)

Özet: Çarşı Mahallesi'nde yaşayan Naum Bezirgân veled Dimitri'nin vefat etmesiyle terekesi eşi Kuzno veldet Atnas, oğulları Dimitri ve Anastas'a, yaşça küçük kızları Kanya'ya intikal etmiştir. Vasi olarak Mihâl Bezirgân tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 25.017 kuruş, zorunlu masraflar ayrılmış, geriye kalan 24.314 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 50/a 50/b 51/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: -

Özet: Rum İli eyaleti mutasarrıfı Cemaleddin Paşa'ya gönderilmiştir. Genel olarak emniyet ve asayiş eksikliğine değinilmiştir. Mahallerde gezen haydut takımlarının yakalanmasının, ahalinin güvenliğinin sağlanmasının herkesin yalnızca kendini koruyabileceği kadar silah taşıyıp kullanmasını, bu fermanın diğer kazara irsal olunması konu edinen emr-i âlidir.

Belge No: [Varak 51/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Koste veled İstoyan'a müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Zilhiccetî'ş-şerif 1268 (8 Ekim 1852)

Özet: Bayraklı Bey Mahallesi'nde yaşayan Koste veled İstoyan'ın ölmesiyle terekesi, eşi Urdano, yaşça küçük oğlu Tariçe'ye, mahsus iken Tariçe'nin ölmesiyle terekesi annesi Urdano ile amcaoğulları İliye ve Korçe'ye intikal etmiştir. Mirasları 24 sehinden oluşmaktadır. 10 sehmi validesine, 7'şer sehmi amcaoğullarına isabet etmiştir. Terekenin toplam tutarı 2020 kuruş, zorunlu masraflar çıkarılmış, geriye kalan 1081 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 51/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Bey' hücceti.

Belgenin Tarihi: 7 Cemaziye'l-ahir 1269 (18 Mart 1853)

Özet: Vişne Mahallesi'nde yaşayan Habibe hatunun vekili Cerrah İbrahim Ağa ibn Abdi tarafından mülk menzili 350 kuruşa Süleyman Bey'e teslim edilmiştir. Mahkemede bu satışı onaylamıştır.

Belge No: [Varak 52/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Gasto veled Nayro'ya mütea'llik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 9 Cemaziye'l-ahir 1269 (20 Mart 1853)

Özet: Bayraklı Bey Mahallesi'nde yaşayan Gasto veled Nayro'nun ölmesiyle terekesi eşi Gorki, yaşça büyük oğulları Naumçe ve Reste'ye mahsus iken Naumçe'nin ölmesiyle terekesi eşi İvano, yaşça küçük oğulları Toda ve Kone'ye intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 8264 kuruş, zorunlu masraflar ayrılmış geriye kalan 7992 kuruş 26 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 52/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Yusuf veled Reste'ye mütea'llik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 20 Cemaziye'l-evvel 1269 (31 Mart 1853)

Özet: Mezid Bey Mahallesi'nde yaşayan Yusuf veled Reste'nin vefat etmesiyle terekesi, eşi İzlato, yaşça küçük oğlu Dole ve anası Temireno'ya intikal etmiştir. Vasi olarak anaları Temireno tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 488 kuruş, zorunlu ihtiyaçlar çıkarılmış, geriye kalan para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 52/b 53/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Helvacı Osman bin Ahmed'e mütea'llik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Zilkadeti's-şerife 1268 (19 Ağustos 1852)

Özet: Usta Mahallesi'nde yaşayan Helvacı Osman bin Ahmed'in vefat etmesiyle terekisi eşi Hadice, yaşça küçük kızları Hüsne ve Refide'ye, yaşça küçük oğlu Mehmed'e intikal etmiştir. Vasileri olarak Fatıma bint Abdullah tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 21.397 kuruş 33 para, zorunlu masraflar çıkarılmış geriye kalan 12.376 kuruş 6 para vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 53/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Bezzaz El-Hac Mustafa'ya müte'allik vakıf ve müteveli hücceti kayıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Cemaziye'l-evvel 1269 (12 Şubat 1853)

Özet: Pirlepe'de yaşayan Bezzaz El-Hac Mustafa çeşmelerin tamiri için dükkanlar ve menziller bağışlamıştır. Buraların mütevellisi Ali'nin yerine Pirlepelî Molla Abdul'ü tayin etmiştir. Pirlepelî Molla Abdul 66 senesinden 69 senesine kadar çeşmelerin tamirinden sorumlu olan kişidir.

Belge No: [Varak 53/b Belge 2]

Belgenin Konusu: İ'lâm.

Belgenin Tarihi: 5 Recebü'l-ferd 1269 (14 Nisan 1853)

Özet: Dîmo veled Papaz Kodin ve Mehmed Ağa ibn Süleyman arasında geçen mülkle alakalı alacak verecek meselesidir.

Belge No: [Varak 54/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Refide bint Abdulhalim'e müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Cemaziye'l-evvel 1269 (12 Şubat 1853)

Özet: Tokat Mahallesi'nde yaşayan Refide bint Abdulhalim'in vefat etmesiyle terekesi, İsmail'e, anası Fatıma'ya, yaşça küçük oğlu Yusuf, yaşça küçük kızı Havva'ya münhasır iken, İsmail'in vefat etmesiyle terekesi, anası Hanife'ye, yaşça küçük oğlu Yusuf'a, yaşça küçük kızı Havva'ya intikal etmiştir. Vasi olarak Hanife tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 2114 kuruş 33 para, zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 1353 kuruş 19 para vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 54/a 54/b Belge 2]

Belgenin Konusu: İsmail bin Aziz'in defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Cemaziye'l-ahir 1269 (14 Mart 1853)

Özet: Tokat Mahallesi'nde yaşayan İsmail bin Aziz'in vefat etmesiyle terekesi, yaşça küçük oğlu Yusuf, yaşça küçük kızı Havva'ya ve anası Hanife'ye intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 22.182 kuruş 29 para, 6984 kuruş 30 para zorunlu ihtiyaçlara ayrılmış, geriye kalan 15.157 kuruş 29 para vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 55/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu. (İbkâ kaydı)

Belgenin Tarihi: 6 Receb 1269 (15 Nisan 1853)

Özet: Rum İli'nden, Pirlepe kazası naibi, kaza müdiri Ferhad Ağa ve ileri gelenlere gönderilmiştir. Kaza ahalisi Ferhad Ağa'nın hüsnü idaresinden hoşnut olmuştur, bu sebeple görevine devam edeceğine dair gönderilmiş buyrultudur.

Belge No: [Varak 55/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Mehmed bin Resul'ün defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 25 Recebü'l-ferd 1269 (4 Mayıs 1853)

Özet: Pirlepe kazasına bağlı Elekler karyesinde yaşayan Mehmed bin Resul'ün vefat etmesiyle terekesi, eşi Kamile, yaşça küçük oğulları Muhtar ve Ali'ye, yaşça büyük kızı Ümmügülsüm'e, intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 4422 kuruş, zorunlu masraflar karşılanmış, geriye kalan 1553 kuruş 30 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 55/a Belge 3]

Belgenin Konusu: Şerif bin İslam'a müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 25 Recebü'l-ferd 1269 (4 Mayıs 1853)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Elekler karyesinde yaşayan Şerif bin İslam'ın vefat etmesiyle terekesi, eşi Zilpece, yaşça küçük kızları Arzu, Esma ve Şazika'ya, li-eb Ömer'e intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 4782 kuruştur. Zorunlu masraflar karşılanmış, geriye kalan 2865.5 kuruş vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 55/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Naime bint Selim'e müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 27 Recebü'l-ferd 1269 (6 Mayıs 1853)

Özet: Akmesjid Mahallesi'nde yaşayan Naime bint Selim'in vefat etmesiyle terekesi, eşi Nasuh bin Sadık, yaşça küçük kızı Meryem'e, li-eb kardeşleri Mehmed ve Halil'e, kız kardeşi Naile'ye intikal etmiştir. Vasi olarak babaları Nasuh tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 2438.5 kuruştur. Zorunlu masraflar karşılanmış, geriye kalan 2351 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 55/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Havva bin Süleyman'a müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 27 Recebü'l-ferd 1269 (6 Mayıs 1853)

Özet: Akmesjid Mahallesi'nde yaşayan Havva bin Süleyman'ın vefat etmesiyle terekesi, yaşça büyük oğlu Hasan'a, kayıp oğlu Abdullah'a müntakil olmuştur. Vasi olarak Bezzaz Süleyman Hoca ibn Salih tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 963.5 kuruştur. Zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 823.5 vereseler arasında arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 56/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 29 Receb 1269 (8 Mayıs 1853)

Özet: Rum İli'nden Pirlepe, Köprülü, Tikveş ve Kırcova kazaları naipleri, Manastır zaptiye bölükbaşı Zekeriya Ağa'ya ve ileri gelenlere gönderilmiş buyruldu. Cizye vergilerinin tahsil edilip, Manastır emval sandığına irsaliyle ilgili kayıttır.

Belge No: [Varak 56/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 11 Şevval 1269 (18 Temmuz 1853)

Özet: Köprülü, Tikveş ve Kırcova kazaları naipleri, Rum İli evkaf müdürü ve ileri gelenlere gönderilmiştir. Eyalet dahilinde bulunan vakıfların muhasebesinin Hazine-i Celile-i Hümayun'a irsaliyle ilgili buyrultu.

Belge No: [Varak 56/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Reste veled Nayro'ya müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 5 Şaban 1269 (14 Mayıs 1853)

Özet: Çarşı Mahallesi'nde yaşayan Reste veled Nayro'nun ölmesiyle terekesi eşi Kato, yaşça büyük oğlu Kostadin ve yaşça küçük oğulları Mirce ve Dimo'ya, yaşça küçük

kızları Maro'ya intikal etmiştir. Vasi olarak Kostadin tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 19. 701 kuruş, zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 19.131 kuruş vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 56/b 57/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Hüseyin Ağa ibn Salih'e müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Cemaziye'l-ahir 1269 (14 Mart 1853)

Özet: Akmesjid Mahallesi'nde yaşayan Hüseyin Ağa'nın vefat etmesiyle terekesi eşi Hatice, önceki eşinden yaşça büyük oğulları Salih ve İsmail'e, yaşça küçük kızları Fatıma ve Hamide'ye, eşi Hatice'den doğan yaşça küçük oğlu Zekeriya ve yaşça küçük kızı Hüsna'ya intikal etmiştir. Vasi olarak Hacı Mustafa tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 32.121 kuruş 27 paradır. Zorunlu masraflara 12.299.5 kuruş ayrılmış, geriye kalan 19.821 kuruş 2 para vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 57/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Hüseyin bin Adem'e müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Şaban 1269 (12 Mayıs 1853)

Özet: Mezid Bey Mahallesi'nde yaşayan Hüseyin bin Adem'in vefat etmesiyle terekesi, eşi Fatıma ve karnındaki bebeğe, yaşça küçük kızları Emine'ye, müntakil olmuştur. Vasi olarak Abdulhalim tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 2256 kuruş 20 paradır. Zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 1456 kuruş 20 para vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 57/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: 29 Reeceb 1269 (8 Mayıs 1853)

Özet: Rum İli eyaleti mutasarrıfı Cemaladdin Paşa, eyalet defterdarı Raşid Bey ve ileri gelenlere gönderilmiştir. Öşürün gecikmesinden dolayı mültezimler şikâyetçi olmuşlardır buna dair gönderilmiş fermanıdır.

Belge No: [Varak 58/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Goryo'ya müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 27 Şaban 1269 (5 Haziran 1853)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Belübola karyesinde yaşayan Goryo'nun ölmesiyle terekesi, yaşça büyük oğulları Anikle, Yerlin'e, intikal etmiştir. Anikle'nin ölmesiyle terekesi, eşi Anko yaşça küçük kızları Simagrove İstoyto'ya müntakil olmuştur. Terekenin toplam tutarı 1918 kuruş, zorunlu harcamalar karşılanmış, geriye kalan 1267 kuruş 10 para vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 58/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Vekâlet kaydı.

Belgenin Tarihi: 9 Recebü'l-ferd 1269 (18 Nisan 1853)

Özet: Ahmed Ağa ibn Ahmed kendisine vekil olarak Tikveş kazasında yaşayan Mehmed Emin Ağa ibn Ömer'i tayin edilmiştir.

Belge No: [Varak 58/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Narh kaydıdır.

Belgenin Tarihi: -

Özet: Erzak defterinde yer alan narh kaydıdır.

Belge No: [Varak 58/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 9 Şevval 1269 (16 Temmuz 1853)

Özet: Rum İli'nden Pirlepe, Florina, Tikveş ve Köprülü kazaları naiplerine, ileri gelenlere gönderilmiştir. Tuzun beher yükünden onar para vergi alındığı Manastır, Pirlepe, Florina, Tikveş ve Köprülü kazalarından başka vergi tahsil edilmemesine dair buyrultudur.

Belge No: [Varak 59/a Belge 1]

Belgenin Konusu: İliye veled Yofça'ya müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 9 Şevval 1269 (16 Temmuz 1853)

Özet: Mezid Bey Mahallesi'nde yaşayan İliye veled Yofça'nın ölmesiyle terekesi yaşça küçük oğulları Kostadin, Dico'ya, yaşça büyük kızı Urdano'ya intikal etmiştir. Vasi olarak Kostadin tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 4976.5 kuruş, 149.5 kuruş zorunlu harcamalara ayrılmış, geriye kalan 4826.5 kuruş vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 59/a Belge 2]

Belgenin Konusu: İstefan veled Boğdan'a müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 7 Şevval 1269 (14 Temmuz 1853)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Köstence karyesinde yaşayan İstefan veled Boğdan'ın ölmesiyle terekesi, eşi Anu, yaşça büyük oğlu Tale ve yaşça küçük kızları Ustayanko, İzlato'ya müntakıl olmuştur. Terekenin toplam tutarı 2235 kuruş, 126 kuruş zorunlu harcamalara çıkarılmış, geriye kalan 2154 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 59/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Şerif Ahmed Bey'e müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Recebü'l-ferd 1269 (12 Nisan 1853)

Özet: İstablî amire payelülerinden Manastır ileri gelenlerinden Şerif Ahmed Bey ibn Mahmud Paşa'nın vefat etmesiyle terekesi, eşi Behiye ve Abide hanımlara, Behiye hanımdan doğan yaşça büyük kızı Emine'ye, Mihriban Hanım ve Atiye Hanım'a, li-eb kız kardeşleri Esmâ'ya intikal etmiştir. Vasi olarak Pirlepe'de aşar memuru olan Manastırlı Mustafa Efendi tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 53.793 kuruş, zorunlu masraflar çıkarılmış, geriye kalan 52.367 kuruş 7 para vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 60/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Arzuhal.

Belgenin Tarihi: 22 Muharrem 1269 (5 Kasım 1853)

Özet: Pirlepe kazası bakırcı esnafının bakırları teslim ettikleri, beher kıyyesinin 24 para ve 2.5 para kantar vergisi alındığı, başka vergi alınmamasına dair arzuhalidir.

Belge No: [Varak 60/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Arzuhal.

Belgenin Tarihi: 22 Muharrem 1269 (5 Kasım 1853)

Özet: Eski bakırın kıyyesinden beher yüküne kırkar para, yeni bakırın kıyyesinin beher yükünden yirmi dört para alınırken eski ve yeni bakır aynı tutulmuş ikisinde beher kıyyesinden yirmi dörder para, kantar vergisi içinse iki buçuk para alınmıştır.

Belge No: [Varak 60/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Fatıma bint Abdullah'a müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 1 Şevval 1269 (8 Temmuz 1853)

Özet: Tokat Mahallesi'nde yaşayan Fatıma bint Abdullah'ın vefat etmesiyle terekesi, annesinin li-eb kardeşlerinin oğullarının oğulları Hasan'a ve Ahmed'e intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 2878 kuruş, zorunlu masraflar çıkarılmış, geriye kalan 2581 kuruş 2 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 60/b Belge 2]

Belgenin Konusu: İstoyan veled Moyer'e müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 5 Şevval 1269 (12 Temmuz 1853)

Özet: Bayraklı Bey Mahallesi'nde yaşayan İstoyan'ın ölmesiyle veresesi eşi Anikleno, yaşça küçük oğlu Kostadin ve yaşça küçük kızı Anastasya, babası Muhir'e intikal etmiştir. Vasi olarak anaları Anikleno tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 1642 kuruş 10 para, zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 1588 kuruş 28 para vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 61/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: 1 Ramazan 1269 (8 Haziran 1853)

Özet: Rum İli mutasarrıflığında bulunan Biga sancağında görev yapan Ömer Faiz Paşa'nın, Rum İli mutasarrıflığına atanması ve liyakatinin yükseltmesini konu alan fermandır. Asayiş, emniyet ve güzel idareden bahsedilmiştir.

Belge No: [Varak 61/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 13 Şevval 1269 (20 Temmuz 1853)

Özet: Pirlepe, Köprülü ve Tikveş naiplerine, ileri gelenlere gönderilmiştir. Manastır'a gönderilen fermanun bir suretidir. Asayiş, emniyet ve güzel idareyi konu almıştır.

Belge No: [Varak 61/a Belge 3]

Belgenin Konusu: İsa bin Ömer'e müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 25 Şevvali'l-mükerrem 1269 (1 Ağustos 1853)

Özet: Çarşı Mahallesi'nde yaşayan İsa bin Ömer'in vefat etmesiyle Kalkandelen kazasında kilitli bulunan zimmetinin tereke kaydıdır. Terekenin toplam tutarı 28 kuruştur.

Belge No: [Varak 61/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: 25 Şevval 1269 (1 Ağustos 1853)

Özet: Rum İli'nden Manastır müdürleri ve kaymakamları, naiplerine gönderilmiştir. Kahraman Bey maiyetinde bulunan 100 askerinde geride kalmıştır. Yüzbaşı Malik Ağa refakatiyle bu 100 askerin Şumnu'ya gönderilmesini konu alan fermanıdır.

Belge No: [Varak 61/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Mize veled Miço'ya müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 25 Şevval 1269 (1 Ağustos 1853)

Özet: Pirlepe kazasında yaşayan Mize veled Miço'nun ölmesiyle terekesi eşi Kato, yaşça büyük oğlu İliye ve yaşça küçük oğulları Yovan, Reste'ye intikal etmiştir. Vasi olarak anaları Kato tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 6204 kuruş, 195 kuruş

zorunlu masraflara ayrılmış, geriye kalan 6009 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 62/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Bey' hücceti.

Belgenin Tarihi: 27 Şevval 1269 (3 ağustos 1853)

Özet: Köstence karyesinden Reste veled Valice mülklerini 700 kuruşa Dame veled Anikle'ye satmıştır.

Belge No: [Varak 62/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: Şevval 1269 (Ağustos 1853)

Özet: Rum İli mutasarrıfı Ömer Paşa, Manastır naip ve müftülerine gönderilmiştir. Tarlada kalan ekinlerin kaldırılmasını konu edinen fermandır.

Belge No: [Varak 62/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: 21 Şevval 1269 (28 Temmuz 1853)

Özet: Osmanlı Devleti'nin Rusya ile yakın olmasının uygun olmaması sebebiyle münasebeti kesmiştir. Osmanlı Devleti askeri açıdan sağlamlaşmaya gitmiştir. Rusya ise Rum kiliselerini kendine bağlamak isteyip, Prut Nehri'ni geçerek, geçici olarak Eflak ve Boğdan'ı kendisine bağlamıştır. Rusya'nın istiklal ve hukuk karşıtı hareketlerinin kabul edilmeyeceği, Rum milletinin Rusya'nın koruyuculuğuna girmek gibi bir amaçları olmadığı, Ermeni, Katolik, Protestan, Yahudiler nasıl sadıksa Rumlarında öyle sadık millet olduğundan bahsedilmiştir. Hiç kimse üstüne vazife olmayan konulara

karişmayacak, kendi işleriyle ilgilenecektir. Kısacası Osmanlı Devleti ve Rusya arasında zuhur eden olaylardan bahseden bir fermandır.

Belge No: [Varak 63/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 11 Cemaziye'l-evvel 1269 (20 şubat 1853)

Özet: Rum İli'nden buyruldu. Pirlepe kazası müdirliğine Hacı İbrahim Ağa'nın tayin kılınmasını anlatan kayıttır.

Belge No: [Varak 63/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 11 Cemaziye'l-evvel 1269 (20 şubat 1853)

Özet: Rum İli'nden buyruldu. Manastır'dan şumnu mevkisine varınca yol üzerinde bulunan kazaların kaymakam ve müdirlerine gönderilmiştir. Yirmi neferin şumnu mevkisine irsalini onu edinen kayıttır.

Belge No: [Varak 63/a Belge 3]

Belgenin Konusu: Dame ve Nayro'ya müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 27 Zilkadeti'ş-şerife 1269 (1 Eylül 1853)

Özet: Çarşı Mahallesi'nde yaşayan Dame ve Nayro'nun ölmesiyle terekesi eşi Dino, yaşça küçük oğulları Petre ve Dimitri, yaşça küçük kızı Anu'ya intikal etmiştir. Vasi olarak anaları Dino tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 4000 kuruş, 140 kuruş zorunlu harcamalara ayrılmış geriye kalan 3859 kuruş vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 63/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 29 Rebiü'l-evvel 1269 (10 Ocak 1853)

Özet: Rum İli'nden buyruldu. Manastır'dan Şumnu mevkisine varınca yol üzerinde bulunan kazaların kaymakam ve müdirlerine gönderilmiştir. Yirmi neferin Şumnu mevkisine ulaştığı, beher sene üç yüzer dirhem ekmek parası, yirmişer paranında katık için bağışlanmasına, yanlarına zaptiye alarak mahalle gönderilmesine dair buyrultudur.

Belge No: [Varak 63/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 3 Rebiü'l-ahir 1269 (14 Ocak 1853)

Özet: Rum İli'nden buyruldu. Manastır'dan Şumnu mevkisine varınca yol üzerinde bulunan kazaların kaymakam ve müdirlerine gönderilmiştir. Yirmi neferin Şumnu mevkisine ulaştığı, beher sene üçer yüz dirhem ekmek parası, yirmişer paranında katık için bağışlanmasına, dair buyrultudur.

Belge No: [Varak 64/a Belge 1]

Belgenin Konusu: El-Hac Mehmed bin Ali'ye müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Ramazan 1269 (10 Haziran 1853)

Özet: Tokat Mahallesi'nde yaşayan El-Hac Mehmed'in vefat etmesiyle veresesi, eşi Vahide, li-eb kardeşi İbrahim'e intikal olmuştur. Vasi olarak Hasan Ağa ibn Ebu Bekir tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 5400 kuruş, zorunlu harcamalar karşılanmış geriye 5289 kuruş 30 para kalmıştır. Bu dökümün altına asl-u düyûn 7876 kuruş, isabet ani'l-guremâ 5283 kuruş 15 para olarak kayıt vardır.

Belge No: [Varak 64/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: 16 Zilkadeti'ş-şerif 1269 (21 Ağustos 1853)

Özet: Memlekette satılacak ve bir mahalleden diğer mahalleye gidecek olan duhanın alâsından altmış, evsatından kırkar, ednasından yirmişer para vergi alınacağına dair fermandır.

Belge No: [Varak 64/b Belge 3]

Belgenin Konusu: Manastır meclisinden tanzim olunan tarif.

Belgenin Tarihi: 16 Zilkadeti'ş-şerif 1269 (21 Ağustos 1853)

Özet: Duhanın alâsından altmış, evsatından kırkar, ednasından yirmişer para vergi alınacaktır. Yabancı devletlere giden duhana ruhsat gerek olmadan, mültemizi tarafından nakil edilecek duhanın miktarı deftere irice kaydedecektir. Nakil olunan duhandan vergi alınacağı için, ruhsatı olmayan tüccar olur ise yerinde bulunan duhanın cinsi ve kımetine göre vergi alınacaktır. Duhanın alası on ve dokuz kuruştan daha yukarı olursa beher kıyyede altmışar para alınacaktır. Fiyat bedeli altı ve beş kuruşa satılan evsat duhanın beher kıyyesinden kırkar para vergi alınacaktır. Beş kuruştan aşağı edna mertebede olan duhanın beher kıyyesinden yirmişer para alınacaktır.

Belge No: [Varak 65/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Nayçe'ye müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 5 Zilhicce 1269 (9 Eylül 1853)

Özet: Çarşı Mahallesi'nde yaşayan Nayçe'nin ölmesiyle terekesi, eşi Marya, yaşça büyük oğulları Yovance, Kostadin ve Tale'ye, intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 16.898.5 kuruş, zorunlu masraflar çıkarılmış, geriye kalan 16.728 kuruş 334 para vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 65/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 6 Rebiü'l-ahir 1269 (17 Ocak 1853)

Özet: Rum İli'nden buyruldu. Manastır'dan Şumnu mevkisine varınca yol üzerinde bulunan kazaların kaymakam ve müdirlerine gönderilmiştir. Beher sene üç yüz dirhem ekmek parası, yirmi paranında katık için bağışlanmasına, dair buyrultudur.

Belge No: [Varak 65/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu

Belgenin Tarihi: 3 Safer 1269 (16 Kasım 1852)

Özet: Ondalık ağnam vergisi için Pirlepe meclis azasından Osman Ağa ve Cafer Yazıcı ve Yusuf çavuş görevlendirilmiştir. Yerli ve yabancı keçi, koyun miktarları öğrenilecektir.

Belge No: [Varak 65/b Belge 3]

Belgenin Konusu: Naime bint Ali'nin defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Zilkadeti's-şerife 1269 (28 Ağustos 1853)

Özet: Vişne Mahallesi'nde yaşayan Naime bint Ali'nin terekesi, eşi Hüseyin, li-eb kardeşleri Ali ve Arif'e kayıp olan diğer kardeşleri Ali'ye, li-eb kız kardeşleri Rabia ve Şerife'ye intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 488 kuruş 23 para, 420 kuruş zorunlu masraflar için çıkarılmış, geriye kalan 355 kuruş 22 para vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 66/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 9 Rebiü'l-ahir 1269 (20 Ocak 1853)

Özet: Rum İli'nden buyruldu. Manastır'dan Şumnu mevkisine varınca yol üzerinde bulunan kazaların kaymakam ve müdirlerine gönderilmiştir. Beher sene üç yüz dirhem ekmek parası, yirmi paranında katık için bağışlanmasına, dair buyrultudur.

Belge No: [Varak 66/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 15 Rebiü'l-ahir 1269 (26 Ocak 1853)

Özet: Rum İli'nden buyruldu. Manastır'dan Şumnu mevkisine varınca yol üzerinde bulunan kazaların kaymakam ve müdirlerine gönderilmiştir. 14 askerin Şumnu'ya irsalleri ve beher sene üç yüz dirhem ekmek parası, yirmi paranında katık için bağışlanmasına, dair buyrultudur.

Belge No: [Varak 66/a Belge 3]

Belgenin Konusu: İ'lâm.

Belgenin Tarihi: 7 Zilhicce 1269 (11 Eylül 1853)

Özet: Mezid Bey Mahallesi'nde yaşayan Toşa veled İvan meclise gelip İlya veled Açoğro'yu izni olmadan toprağını gasp etmekle suçlamıştır. Toşa isimli şahıs bu toprağı 3400 kuruşa İlya zimmiye satmış, mahkemede kararı onaylamıştır.

Belge No: [Varak 66/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Yofça veled Diyo'ya müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 25 Zilhicce'ti's-şerife 1269 (29 Eylül 1853)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Dulnan karyesinde yaşayan Yofça veled Diyo'nun ölmesiyle terekesi, yaşça büyük oğulları Anikle, Koste'ye münhasır iken Anikle'nin ölmesiyle terekesi, yaşça büyük oğlu Dimitri'ye münhasır olup, eşi Bozano, yaşça büyük oğulları Asyas, İstefan, Aleks'e, yaşça küçük oğlu Mihal'e ve yaşça büyük kızı Alnoyo'ya müntakıl olmuştur. Terekenin toplam tutarı 7733 kuruş, zorunlu masraflar çıkarılmış, geriye kalan 7479 kuruş, 10 para vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 66/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: Selh-i Rebiü'l-ahir 1269 (9 Şubat 1853)

Özet: Rum İli'nden buyruldu. Manastır'dan Şumnu mevkisine varınca yol üzerinde bulunan kazaların kaymakam ve müdirlerine gönderilmiştir. 2 askerin Şumnu'ya irsalleri ve beher sene üç yüz dirhem ekmek parası, yirmi paranında katık için bağışlanmasına, dair buyrultudur.

Belge No: [Varak 67/a Belge 1]

Belgenin Konusu: İliye veled Royan'ın defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Zilhicce'ti's-şerife 1269 (27 Eylül 1853)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Tebrek karyesinde yaşayan İliye veled Royan'ın ölmesiyle terekesi, eşi Urdano, yaşça büyük oğulları Yovan, Dimo, Yanko, Moyso, Nerliko, Atnas ve Anikle'ye, münhasır iken Yanko'nun ölmesiyle terelesi eşi Astoyo, yaşça küçük kızı Resnalık'a, ve li-eb kardeşleri Yovan, Dimo, Moyso, Nerliko, Atnas ve Anikle'ye, anaları Urdano'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 13.710 kuruş, zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 13.297 kuruş 10 para vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 67/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Reste veled Batko'nun defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Muharremü'l-haram 1269 (6 Kasım 1853)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Kukra karyesinde yaşayan Reste veled Batko'nun ölmesiyle terekesi, eşi Nero, yaşça küçük oğlu Metre'ye, yaşça küçük kızları Kato ve Dosto'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 1332 kuruş, zorunlu masraflar çıkarılmış, geriye kalan 1287 kuruş 36 para vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 67/b Belge 1²¹⁸]

Belge No: [Varak 68/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Şehadiye nint Mehmed'in defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 19 Zilhicce'ti's-şerife 1269 (23 Eylül 1853)

Özet: Bayraklı Bey Mahallesi'nde yaşayan Şehadiye'nin vefat etmesiyle terekesi eşi Zekeriya'ya, li-cb kardeşleri Ali ve Ahmed'e kız kardeşleri Hüsna'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 6840 kuruş, 28 paradır. Zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 6591 kuruş 28 para vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 68/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Zübeyde bint Muhaleddin'in defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 27 Zilhicce'ti's-şerife 1269 (1 Ekim 1853)

Özet: Akmesjid Mahallesi'nde yaşayan Zübeyde'nin vefat etmesiyle terekesi, eşi Mehmed Ağa'ya, yaşça küçük oğlu Esad'a, babası Muhaleddin Ağa'ya ve anası Reşide

²¹⁸ Üstü çizili belge.

hanıma müntakil olmuştur. Terekenin toplam tutarı 6992 kuruş 10 paradır. Zorunlu masraflar çıkarılmış geriye kalan 6782 kuruş 18 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 69/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Şukka.

Belgenin Tarihi: Gurre-i Şaban 1269 (10 Mayıs 1853)

Özet: Arabacıların tuzu kendi mahallerinde satmayıp başka mahallerde satmalarının yasaklanmasıyla ilgili şukkadır. Tuzun kıyyesi iki buçuk, üç paradır.

Belge No: [Varak 69/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Reste veled İstoyçe'ye müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 9 Muharremü'l-haram 1270 (12 Ekim 1853)

Özet: Mezid Bey Mahallesi'nde yaşayan Reste'nin ölmesiyle terekesi eşi Kato, yaşça büyük oğlu Yovan ve yaşça küçük oğulları Dame, Kostadin'e intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 2182 kuruş, zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 2118 kuruş 18 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 70/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: Evail-i Muharremü'l-haram 1270 (9 Ekim 1853)

Özet: Rusya Prut Nehri'ni geçerek, geçici olarak Eflak ve Boğdan'ı kendisine bağlamıştır. Rusya'nın istiklal ve hukuk karşıtı hareketleri kabul edilmemiştir. Hiç kimse üstüne vazife olmayan konulara karışmayacak, kendi işleriyle ilgilenecektir. Kısacası Osmanlı Devleti ve Rusya arasında zuhur eden olaylardan bahseden bir fermanıdır.

Belge No: [Varak 70/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 11 Muharrem 1270 (14 Ekim 1853)

Özet: Rum İli'nden Pirlepe kazası müdürü İbrahim Ağa, Köprülü ve Tikveş kazası müdirlerine gönderilmiştir. Şumnu tarafında bulunan ordunun Manastır'a irsaliyle ilgili buyrultudur.

Belge No: [Varak 70/b Belge 2]

Belgenin Konusu: İsmail bin Ali'nin defteri kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 27 Şabanü'l-muazzama 1269 (5 Haziran 1853)

Özet: Bayraklı Bey Mahallesi'nde yaşayan İsmail bin Ali'nin vefat etmesiyle terekesi eşi Penbe, yaşça büyük oğlu Ali'ye, yaşça küçük oğlu Yusuf'a, yaşça büyük kızları Hadice, Rukiye ve Fatıma'ya, yaşça küçük kızları Havva'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 1895 kuruş 8 paradır. Zorunlu masraflara 1207 kuruş 15 para harcanmıştır. Geriye kalan 687 kuruş 33 para vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 71/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: 16 Muharrem 1270 (19 Ekim 1853)

Özet: Rum İli eyaleti mutasarrıfı Besim Paşa ve ileri gelenlere gönderilmiştir. Rusya Prut Nehri'ni geçerek, geçici olarak Eflak ve Boğdan'ı kendisine bağlamıştır. Rusya'nın istiklal ve hukuk karşıtı hareketleri kabul edilemeyeceğinden aynı şekilde karşılık bulacaktır. Rum İli redif alaylarından birinci ve üçüncü redif alaylarının, piyade, topçu ve süvari birlikleriyle birlikte kaza merkezlerine toplanacağı, total ve âmâ asakirlerin seçileceğı, birinci redif alayının Manastır'dan Üskübe irsali, ayakkabısı olmayan askerlere acele çarık dikilmesi, ekmek ve katık paralarının verilmesinden bahsedilmiştir.

Piyade, topçu ve süvariler memleketlerinden at ve bargirle gelir ise süvari hizmetinde kullanılacağı, hayvanlar telef olur ise harbe yarar hayvan verileceği, askerlerin geride bıraktığı ailelerine bakacak kimsesi yoksa bunlara emval sandığından on guruş şehriye verileceği, bu askerlere bir gün bile zahmet çektirilmemesi gerektiğini konu alan fermandır.

Belge No: [Varak 71/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: 16 Muharrem 1270 (19 Ekim 1853)

Özet: Manastır'dan Üsküb ve kazalara gönderilmiş fermandır. Manastır'da bulunan piyade ve topçu asakirlerinin Üsküb'e ulaşınca bulundukları mahallerde her nefere üçer yüz dirhem ekmek ve yirmişer para katık verilmesi, hayvanat ve at sahibi olanların belirlenmesi olmayanlara tedarik edilmesi, katık ücretlerine zabıtarlar marifetiyle makbuz verilmesi ve asakirlere bir gün bile zahmet çektirilmemesini konu alan fermandır.

Belge No: [Varak 71/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 17 Muharrem 1270 (20 Ekim 1853)

Özet: Rum İli'nde bulunan başıbozuk askerlerin toplanıp orduya gönderilmesini konu alan buyrultudur. Her nefere üçer yüz dirhem ekmek ve yirmişer para katık verilmesinden de söz edilmiştir.

Belge No: [Varak 72/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: 23 Muharrem 1270 (26 Ekim 1853)

Özet: Üsküb eyaleti valisi Tosun Paşa ve ileri gelenlere gönderilmiştir. Rusya Prut Nehri'ni geçerek, geçici olarak Eflak ve Boğdan'ı kendisine bağlamıştır. Rusya'nın istiklal ve hukuk karşıtı hareketleri kabul edilemeyeceğinden aynı şekilde karşılık bulacaktır. Rum İli redif alaylarından birinci ve üçüncü redif alaylarının, piyade, topçu ve süvari birlikleriyle birlikte kaza merkezlerine toplanacağı, ayakkabısı olmayan askerlere emval sandığından acele çarık dikilmesi, ekmek ve katık paralarının verilmesinden bahsedilmiştir. Piyade, topçu ve süvariler memleketlerinden at ve bargirle gelir ise süvari hizmetinde kullanılacağı, hayvanlar telef olur ise harbe yarar hayvan verileceğı, askerlerin geride bıraktığı ailelerine bakacak kimsesi yoksa bunlara emval sandığından on gurus şehriye verileceğı, bu askerlere bir gün bile zahmet çektirilmemesi gerektiğini konu alan fermanıdır.

Belge No: [Varak 72/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Valiyan veled Reste'ye müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 25 Saferü'l-hayr 1270 (27 Kasım 1853)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Mocovişte karyesinde yaşayan Valiyan veled Reste'nin ölmesiyle terekesi, eşi Yağılko, yaşça büyük oğulları Miçe, Pavle ve Yakof'a, yaşça büyük kızları Çolto, Yano ve Sonya'ya intikal etmiştir. Miçe'nin ölmesiyle terekesi, eşi Maro, yaşça büyük oğlu Dam, yaşça küçük oğlu Goro ve yaşça büyük kızları Maşo, Ayso'ya müntakil olmuştur. Miraslar 1680 sehimden olup vereseler arasında taksim edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 10.235 kuruş, zorunlu masraflar çıkarılmış geriye kalan 9.838.5 kuruş vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 73/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Naime bint Osman'a müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 27 Muharremü'l-haram 1270 (30 Ekim 1853)

Özet: Bayraklı Bey Mahallesi'nde yaşayan Naime bint Osman'ın vefat etmesiyle terekesi, eşi Rum İli ordusundan redif üçüncü alayı birinci taburu neferatından Ali bin Hasan'a, anası Hafıye bint Hüseyin'e, li-eb kardeşleri Ömer Ağa, Kahya ve Mustafa'ya, li-eb kız kardeşleri Esmâ ve Aîşe'ye intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 2970.5 kuruş, 137.5 zorunlu masraflara ayrılmış, geriye kalan 2843 kuruş vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 73/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Bey' hücceti.

Belgenin Tarihi: 5 Muharremü'l-haram 1270 (8 Ekim 1853)

Özet: Akmesicid Mahallesi'nde yaşayan Emir Mehmed bin Süleyman mülk menzillerini 2850 kuruşa Reste ve Tale şahıslara satmıştır. Mahkemede bu satışı onaylamıştır.

Belge No: [Varak 74/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: 29 Zilhiccet 1269 (3 Ekim 1853)

Özet: Reaya cizyesinin altı ay zarfında üç taksitle yani Muharrem'den Safer'e birinci taksiti, Rebiü'l-evvel'den Rebiü'l-ahir'e ikinci taksiti ve Cemaziye'l-evvel'den Cemaziye'l-ahir'e üçüncü taksiti tahsil edilecektir. Vatani terk edip gidenlerin , bulundukları mahalleden cizyesi alınacaktır.

Belge No: [Varak 74/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Nebahat bint Yakub'a müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Recebü'lferd 1270 (1 Nisan 1854)

Özet: Vişne Mahallesi'nde yaşayan Nebahat bint Yakub'un vefat etmesiyle terekesi, eşi kayıp nefer Hasan'a, yaşça küçük kızı Fatıma, li-eb kardeşi Ahmed'e intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 865 kuruş 25 paradır. Zorunlu harcamalar çıkarılmış geriye kalan 714 kuruş 5 para vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 75/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Metre veled Yovan'a müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 25 Muharremü'l-haram 1270 (28 Ekim 1853)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Vitoşta karyesinde yaşayan Metre veled Yovan'ın ölmesiyle terekesi yaşça büyük oğulları Yovan, Niço, Koste ve Atnas'a münhasır iken Yovan'ın ölmesiyle terekesi eşi Buke veldet Kole'ye, yaşça büyük oğlu Metre ve yaşça küçük oğlu Korgo'ya ve yaşça büyük kızları Yovo ve Anastasya'ya intikal etmiştir. Mirasları 192 sehim olup, varisler arasında taksim edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 8085 kuruş, 488 kuruş zorunlu masraflara ayrılmış, geriye kalan 7841 kuruş vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 75/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Tasayko veled Yovan'a müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Muharremü'l-haram 1270 (26 Ekim 1853)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Gradeşniçe karyesinde yaşayan Tasayko veled Yovan'ın ölmesiyle terekesi, eşi Manko veldet Miço, karnındaki bebeğine intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 1091 kuruş, 65.5 kuruş zorunlu masraflara ayrılmış geriye kalan 1835.5 kuruş vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 75/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Tariko veled İstoyçe'ye müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 7 Saferü'l-hayr 1270 (9 Kasım 1853)

Özet: Pirlepe kazasına bağlı Senekoz karyesinde yaşayan Tariko veled İstoyçe'nin ölmesiyle terekesi, yaşça büyük oğulları Asanko, Gorki'ye münhasır iken Asanko'nun ölmesiyle terekesi eşi Vilko, yaşça küçük oğlu İzdarva ve yaşça büyük kızı Haviv'e intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 3083 kuruş, 218 kuruş zorunlu masraflara harcanmış, geriye kalan 2869 kuruş vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 75/b Belge 2]

Belgenin Konusu:

Belgenin Tarihi: -

Özet:

Belge No: [Varak 76/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Zeynel bin Abdulhalim'e müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 17 Saferü'lhayr 1270 (19 Kasım 1853)

Özet: Vişne Mahallesi'nde yaşayan Zeynel bin Abdulhalim'in vefat etmesiyle terekesi yaşça küçük oğlu Süleyman'a intikal etmiştir. Vasi olarak Molla Ahmed tayin edilmiştir. Vasisi Molla Ahmed'e 15.708 kuruş ile 20 kile hinta, 10 kile çavdar, 20 kile şair teslim edilmiştir.

Belge No: [Varak 76/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman. (İbkâ kaydı)

Belgenin Tarihi: Evasıt-ı Zilhicceti'ş-şerife 1269 (Eylül 1853)

Özet: Belgrad muhafızı olup bu sefer Rum İli eyaleti mutasarrıfı olan Besim Paşa'nın liyakatinin yükseltilmesine dair fermandır.

Belge No: [Varak 77/a Belge 1]

Belgenin Konusu: İbrahim bin Osman'a müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 7 Saferü'hayr 1270 (9 Kasım 1853)

Özet: Usta Mahallesi'nde yaşayan İbrahim bin Osman'ın vefat etmesiyle terekesi eşi Penbe, yaşça küçük kızları Habibe, Fatıma, Zeyneb, Cevriye ve Hadice'ye, li-eb kardeşleri Mustafa'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 6606 kuruş 20 para, zorunlu masraflar karşılanmış, geriye kalan 6094 kuruş 16 para vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 77/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Samriş bint Muhaleddin Ağa'ya müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 25 Saferü'l-hayr 1270 (27 Kasım 1853)

Özet: Akmesjid Mahallesi'nde yaşayan Samriş bint Muhaleddin Ağa'nın vefat etmesiyle terekesi eşi Mehmed Ağa, yaşça küçük oğulları Ahmed ve Süleyman'a ve babası Muhaleddin Ağa'ya, anası Reşide hanıma intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 6218 kuruş, zorunlu masraflar çıkarılmış geriye kalan 5955 kuruş 12 para vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 77/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Hadice bint Hüseyin'e müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 19 Saferü'l-hayr 1270 (21 Kasım 1853)

Özet: Usta Mahallesi'nde yaşayan Hadice bint Hüseyin'in vefat etmesiyle terekesi Şumnu mevkinde kayıp olan nefer Ahmed bin El-Hac Mustafa Efendi'ye, yaşça küçük oğlu Ömer ve yaşça küçük kızı Leyla'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 6004.5 kuruş, zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 5797 kuruş 16 para vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 78/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Bey' hücceti.

Belgenin Tarihi: 27 Saferü'l-hayr 1270 (29 Kasım 1853)

Özet: Mezid Bey Mahallesi'nde yaşayan ve borçlu şekilde ölen Dülger İstoyan veled Oğnun'un terekesi, eşi Sofya, yaşça küçük oğlları Atnas, Kostadin ve Vaşle zımmilere intikal etmiştir. Bahçe ve mülk menzilleri 1250 kuruşa müzayede ile Mihal veled Anastas'a satılmıştır. Mahkemede bu kararı onaylamıştır.

Belge No: [Varak 78/a Belge 2]

Belgenin Konusu: İ'lâm

Belgenin Tarihi: 25 Saferü'l-hayr 1270 (27 Kasım 1853)

Özet: Usta Mahallesi'nde yaşayan bundan sekiz sene önce vefat eden Süleyman bin Hüseyin'in terekesi eşi Şerife ve yaşça küçük oğlu Şerif Ağa'ya intikal etmiştir. Şerife hanımın Muhiddin Ağa ibn İsmail'den, eşinden intikal eden mehr-i müeccel ve muaccele alacağı vardır. Mahkeme, Muhiddin Ağa'nın Şerife hanıma mehir alacağı için Orhofça'da bulunan bir kıt'a eşya ve 3000 kuruş nakit vermesini uygun bulmuştur. Dava kapanmıştır.

Belge No: [Varak 78/b 79/a 79/b 80/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ali Süleyman ibn El-Hac Yusuf'a müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 6 Ramazanü'l-mübarek 1268 (24 Haziran 1852)

Özet: Terzele Mahallesi'nde yaşayan Ali Süleyman ibn El-Hac Yusuf'un vefat etmesiyle terekisi eşi Zeyneb bint Cafer'e, yaşça küçük oğlu Hacı'ya ve yaşça küçük kızları Fatıma, Aişe, Hüsna ve Ümmügülsüm'e intikal etmiştir. Vasi olarak amcaları Hasan Süleyman ibn Yusuf tayin edilmiştir. Terekenin toplam tutarı 60.290 kuruş 30 paradır. 3789 kuruş 2 para zorunlu masraflara ayrılmış, geriye kalan 56.500 kuruş 28 para vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 80/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 11 Cemaziye'l-evvel 1270 (9 Şubat 1854)

Özet: Pirlepe, Tikveş, Köprülü kaza müdürleri ve ileri gelenlere gönderilmiştir. Yenişehir havalisinde eşkıyaların bulunduğu, Rum İli'nde eyaletinden 500 neferin tedarik edilmesi, beher neferatına üç kıyye şair, dört kıyye saman ve üçer yüz dirhem ekmek parası verilmesi gerektiğine dair buyrultu.

Belge No: [Varak 81/a Belge 1]

Belgenin Konusu: İ'lâm.

Belgenin Tarihi: 10 Cemaziye'lahir 1270 (10 Mart 1854)

Özet: Çarşı Mahallesi'nde yaşayan ve bundan dört sene önce vefat eden Ahmed bin İsmail'in terekisi li-eb kardeşi Mustafa'ya intikal etmiştir. Mustafa terekeden hakkı olan 13.500 kuruşu Ahmed bin İsmail hayattayken almadığını iddia etmiştir. Ancak mahkeme iddiasının doğru olmadığı yönünde karar vermiş, davayı kapatmıştır.

Belge No: [Varak 81/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Hanife bint Yusuf'a müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 27 Cemaziye'l-ahir 1270 (27 Mart 1854)

Özet: Cami-i Âtik Mahallesi'nde yaşayan Hanife bint Yusuf'un vefat etmesiyle terekesi eşi ibrahim, li-eb kardeşleri Ahmed ve Ömer'e, yine li-eb kardeşleri Gülşah ve Mehmed'e intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 1217 kuruş, zorunlu harcamalar çıkarılmış, geriye kalan 772 kuruş 16 para vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 81/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Emine bint Hasan'a müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 27 Cemaziye'l-ahir 1270 (27 Mart 1854)

Özet: Pirlepe kazasına tabi bir karyede yaşayan Emine bint Hasan'ın vefat etmesiyle terekesi eşi Ruşan, yaşça küçük oğulları Abdulkemir ve Ali'ye, yaşça küçük kızı Meryem ve Elmas'a intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 1965 kuruş, 83 kuruş zorunlu harcamalar için çıkarılmış, geriye kalan 1881 kuruş vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 82/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Rukiye bint Osman'a müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Muharremü'l-haram 1270 (26 Ekim 1853)

Özet: Usta Mahallesi'nde yaşayan Rukiye bint Osman'ın vefat etmesiyle terekesi yaşça büyük oğulları Hasab Efendi, Şumnu mevkinde kayıp olan Yusuf Ağa ile yaşça büyük kızı Havva hatuna müntakil olmuştur. Terekenin toplam tutarı 30.306 kuruş 10 para, zorunlu masraflar çıkarılmış geriye kalan 161848 kuruş 19 para vasiler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 82/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 27 Safer 1270 (29 Kasım 1853)

Özet: Manastır'dan Sofya'ya varıncaya kadar yol üzerinde bulunan kazalar kaymakam, müdirleri ve ileri gelenleri, 775 piyade, 260 süvari asakirin geçeceği yol güzergâhında güzel karşılanması, ihtiyaçlarının karşılanması ve açıkta bırakılmamasına dair irsal olunmuş buyrultudur.

Belge No: [Varak 82/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Dimo veled İstoyko'ya müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 5 Rebiü'l-evvel 1270 (6 Aralık 1853)

Özet: Bayraklı Bey Mahallesi'nde yaşayan Dimo'nun vefat etmesiyle terekesi eşi Urdano, yaşça küçük oğlu Kostadin'e münhasır iken, anası Urdano'nun ölmesiyle terekesi yaşça küçük oğlu Kostadin'e ve anası Kesko'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 797 kuruş vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 83/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: Evail-i Saferü'l-hayr 1270 (7 Kasım 1853)

Özet: Rum İli eyaleti mutasarrıfı Besim Paşa'ya gönderilmiştir. Rusya Eflak ve Boğdan'ı kendisine zapt istila etmiştir. Artık muharebenin yapılmasının şart olduğundan bahseden fermandır.

Belge No: [Varak 83/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Matko veled Yovan'a müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Rebiü'l-evvel 1270 (24 Aralık 1853)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Vuşan karyesinde yaşayan Matko veled Yovan'ın ölmesiyle terekesi eşi İzlato, yaşça büyük oğulları, yaşça küçük oğluna intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 2468 kuruş, 182 kuruş zorunlu harcamalara ayrılmış geriye kalan 2286 kuruş vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 84/a Belge 1]

Belgenin Konusu: İ'lâm

Belgenin Tarihi: 7 Rebiü'l-evvel 1270 (8 Aralık 1853)

Özet: Margrid karyesinde bulunan bataklık ve kendi halinde büyüyen ağaçlarla ilgili iki kesim arasında problem yaşanmıştır. Bu odunların kesilmesine mani olan taraf aleyhinde dava sonuçlanmıştır.

Belge No: [Varak 84/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Hayruş bin Memiş'e müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 13 Rebiü'l-evvel 1269 (14 Aralık 1853)

Özet: Debbaghane Mahallesi'nde yaşayan Hayruş bin Memiş'in vefat etmesiyle terekesi eşi İbrahim, yaşça küçük kızı Şehriye ve babası Memiş ile anası Dudu'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 1085 kuruş 22 para, 43 kuruş 24 para zorunlu harcamalara ayrılmış, geriye kalan 1041 kuruş 38 para vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 84/b Belge 2 85/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Ferman.

Belgenin Tarihi: 20 Rebiü'l-evvel 1270 (21 Aralık 1853)

Özet: Rum İli eyaleti mutasarrıfı Besim Paşa, Manastır naibi ve ileri gelenlere gönderilmiştir. Anadolu ve Rum İli'nden toplanan ordunun münasip mevkilere gönderilmesi, askerlere yirmişer para ekmek yardımının yanında hayvanları içinde arpa tahsis edilmesine dair gönderilmiş fermanıdır.

Belge No: [Varak 85/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 23 Rebiü'l-evvel 1270 (24 Aralık 1853)

Özet: Alay neferatından olup, geride kalmış iki neferin zaptiyelere gönderilmesiyle ilgili buyruldu.

Belge No: [Varak 85/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 23 Rebiü'l-evvel 1270 (24 Aralık 1853)

Özet: On sekiz neferin zaptiyeler eşliğinde orduya gönderilmesini konu alan buyruldu.

Belge No: [Varak 85/b Belge 3]

Belgenin Konusu: Dimo veled Yaso'ya müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 1 Rebiü'l-ahir 1270 (1 Ocak 1854)

Özet: Mezid Bey Mahallesi'nde yaşayan Dimo veled Yaso'nun ölmesiyle terekəsi eşi Nero, yaşça büyük oğulları Reste, Zakeri, ve Yovan'a, yaşça büyük kızları Kato ve yaşça küçük kızı Yovanko'ya, önceki eşinden doğan büyük kızları Arso ve Viso'ya, münhasır iken Reste'nin ölmesiyle terekəsi eşi Kato, yaşça küçük kızı Maro'ya ve anası

Maro'ya li-eb kardeşleri Zakeri, ve Yovan'a, yaşça büyük Kato ve yaşça küçük Yovanko'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 5957 kuruş, zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 5779 kuruş 36 para vasiler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 86/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 10 Şevval 1270 (6 Temmuz 1854)

Özet: Üçüncü alaydan olan celp edilmiş ve toplanmış, on dört neferin Üsküb'e irsaliyle ilgili kayıttır.

Belge No: [Varak 86/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Batko veled Tariçe'ye müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 26 Recebü'l-ferd 1270 (24 Nisan 1854)

Özet: Tokat Mahallesi'nde yaşayan Batko veled Tariçe'nin ölmesiyle terekesi eşi Kato, yaşça büyük kızları İzlato, Maro, ve Anu'ya, yaşça küçük kızı Mito'ya, li-eb kardeşinin oğlu Gorozdan'a intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 2310.5 kuruş, zorunlu masraflar karşılanmış, geriye kalan 2260 kuruş vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 86/b Belge 1]

Belgenin Konusu: İslam bin Hasan'a müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Muharremü'l-haram 1270 (26 Ekim 1853)

Özet: Akçahisar Tiran kazasına tabir bir karyede yaşayan İslam bin Hasan'ın öldürülmesiyle terekesi, eşi Reyhan, ve Meryem hatunlara, anası Leme'ye, babası Hasan bin Hüseyin'e, yaşça büyük kızları Hatice ve Fatıma'ya, yaşça küçük kızları Hanife, Aişe, Havva, Selime ve Rabia'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı

33.891.5 kuruş, zorunlu harcamalar karşılanmış geriye kalan parada vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 87/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Tariko veled Batko'ya müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Cemaziye'l-ahir 1270 (23 Mart 1854)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Marol karyesinde yaşayan Tariko veled Batko'nun ölmesiyle terekesi yaşça büyük oğlu Sabunko'ya, yaşça büyük kızları Yaşo ve İstodin'e münhasır iken Sabunko'nun ölmesiyle terekesi yaşça küçük oğulları İstoyan, Bodo'ya, yaşça küçük kızları Marya'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 1671 kuruş, zorunlu masraflar çıkarılmış, geriye kalan 1610 kuruş vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 87/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Dimo veled Yaşa'ya müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 21 Cemaziye'l-evvel 1270 (19 Şubat 1854)

Özet: Mezid Bey Mahallesi'nde yaşayan Dimo'nun ölmesiyle terekesi eşi Nero, yaşça büyük oğulları Reste, Zakiri ve Yovan'a, yaşça büyük kızı Kato'ya, yaşça küçük kızı Yovanko'ya, önceki eşinden doğan yaşça büyük kızları Arso ve Yaso'ya münhasıra iken, Reste'nin ölmesiyle terekesi eşi Kato, yaşça küçük kızı Maro'ya, anası Nero'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 7384.5 kuruş, 4292 kuruş zorunlu masraflara harcanmış, geriye kalan 3086.5 kuruş vasiler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 88/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Dimitri veled Niço'ya müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 21 Rebiü'l-ahir 1270 (21 Ocak 1854)

Özet: Çarşı Mahallesi'nde yaşayan Dimitri veled Niço'nun ölmesiyle terekesi, eşi Zoyçe, yaşça büyük oğlu Naso'ya, yaşça küçük oğlu Mihal'e ve yaşça büyük kızları Alniyo, Katreniyo, Sofya'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 4228 kuruş, zorunlu masraflar çıkarılmış, geriye kalan 4104 kuruş 12 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 88/b 89/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Süleyman Ağa ibn Hüseyin'e müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Rebiü'l-evvel 1270 (4 Aralık 1854)

Özet: Usta Mahallesi'nde yaşayan Süleyman Ağa'nın vefat etmesiyle terekesi, vasisi olan anası Şerife hanımın istifasından dolayı amcası Ahmed Ağa ibn Hüseyin tayin edilmiştir. Süleyman Ağa'nın muhasebesi defteridir.

Belge No: [Varak 89/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Nafaka kaydı.

Belgenin Tarihi: 17 Cemaziye'l-evvel 1270 (15 Şubat 1854)

Özet: Bayraklı Bey Mahallesi'nde yaşayan Süleyman Yazıcı'nın vefat etmesiyle oğlu Zekeriya'ya üçer guruş nafaka düşmüştür.

Belge No: [Varak 89/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 15 Şaban 1270 (13 Mayıs 1854)

Özet: Süvari yüzbaşlarından Hacı Yusuf Ağa refakatinde bulunan süvarinin, uğradığı mahallerden senet almasına dair buyruldu.

Belge No: [Varak 90/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Süleyman Yazıcı'ya müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 17 Cemaziye'l-evvel 1270 (15 Şubat 1854)

Özet: Bayraklı Bey Mahallesi'nde yaşayan Süleyman Yazıcı'nın muhasebe defteridir.

Belge No: [Varak 90/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Zekeriya bin Osman'a müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 14 Zilhiccetü's-şerife 1270 (7 Eylül 1854)

Özet: Vişne Mahallesi'nde yaşayan Zekeriya'nın vefat etmesiyle terekesi, eşi Arzu'ya, yaşça küçük oğulları Yaşar ve Osman'a, yaşça küçük kızı Esma'ya mahsus iken Esma'nın ölmesiyle terekesi li-eb kardeşleri Yaşar ve Osman'a, anasının anası Penbe'ye intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 10.310 kuruş 32 para, 4944 kuruş 25 para zorunlu masraflara ayrılmış, geriye kalan 5366 kuruş 7 para vasiler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 91/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Reste veled Tarayan'a müte'allik defter kaydıdır.

Belgenin Tarihi: 7 Recebü'l-ferd 1270 (5 Nisan 1854)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Usotomitran karyesinde yaşayan Reste'nin ölmesiyle terekesi yaşça büyük oğulları Mirce, Boğdan ve Nikola'ya, yaşça büyük kızları Tırko, Astano ve Visko'ya münhasır iken Nikola'nın ölmesiyle terekesi eşi Yanko, yaşça küçük kızı Asyaso'ya, li-eb kardeşleri Mirce, Boğdan'a intikal olmuştur. Terekenin toplam tutarı 7668 kuruş, zorunlu masraflar karşılanmış, geriye kalan 7448.5 kuruş vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 91/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 2 Cemazi'yel-ahir 1270 (2 Mart 1854)

Özet: Manastır'la yanyana bulunan kazalardan 367 neferin geçeceği, birer gece konaklamaları için müsaip mahallerin belirlenmesi, ikişer yüz dirhem ekmek, birer dirhem şair ve dörder kıyye saman bağışlanacağına dair buyruldu.

Belge No: [Varak 91/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 19 Saferü'l-hayr 1270 (21 Kasım 1853)

Özet: Kaza müdürlüğüne Süleyman Efendinin getirildiğine dair Rum İli'nden buyruldu.

Belge No: [Varak 91/b Belge 3]

Belgenin Konusu: Ayan Sipahi ibn Hüseyin'e müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 23 Recebü'l-ferd 1270 (21 Nisan 1854)

Özet: Terzele Mahallesi'nde yaşayan Ayan sipahi'nin vefat etmesiyle terekesi eşi Hariye, anaları Ümmügül hatuna, yaşça küçük oğulları Mehmed ve Süleyman'a müntakil olmuştur. Terekenin toplam tutarı 11.759 kuruş, zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 11.232 kuruş 1 para vereseler arasında paylaştırılmıştır.

Belge No: [Varak 92/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Abbas bin El-Hac İbrahim'in defteri kayıdır.

Belgenin Tarihi: 28 Recebü'l-ferd 1270 (26 Nisan 1854)

Özet: Akmesjid Mahallesi'nde yaşayan asker olup Tulca mevkisinde vefat eden Abbas bin El-Hac İbrahim'in terekesi eşi Arzu, yaşça küçük kızı Hadice ve kardeşleri Mustafa ve Feyyaz'a, kız kardeşi Aişe'ye ve anası Lebibe'ye intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 11.479 kuruş, zorunlu masraflar karşılanmış, geriye kalan 9486 kuruş 24 para vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 92/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 20 Cemaziye'l-ahir 1270 (20 Mart 1854)

Özet: Manastır'a varınca askerlerin konaklayacakları yer için kilim, ferş, hasır temin edilmesi, bir gün bile meşakkat çektirilmemesine dair gönderilmiş buyruldu.

Belge No: [Varak 92/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Yusuf Ağa ibn Hüseyin Ağa'ya müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 25 Recebü'l-ferd 1270 (23 Nisan 1854)

Özet: Usta Mahallesi'nde yaşayan asker olup topçu mevkinde vefat eden Yusuf Ağa ibn Hüseyin Ağa'nın terekesi eşi Hanıman hanım, yaşça küçük kızı Semra'ya, li-eb kardeşleri Hasan ve Ömer Ağa'ya, li-eb kız kardeşi Ümmügül hanıma intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 17. 858 kuruş 23 paradır. Zorunlu masraflar karşılanmış geriye kalan 15.430 kuruş 5 para vereseler arasında taksim olunmuştur.

Belge No: [Varak 93/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Deştiban tayini.

Belgenin Tarihi: Şevval 1270 (Haziran 1854)

Özet: 1268 senesinden 1269 senesi Pirlepe kaza ve kasabasına tayin olunan deştibanların kayıdır.

Belge No: [Varak 93/a Belge 2]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 19 Rebiü'l-evvel 1270 (20 Aralık 1853)

Özet: Askerlerin konaklayacakları yerlerde uygusuz hareketin meydana gelmemesi, üçer yüz dirhem ekmek parası, yirmişer para katıklarının verilmesine dair buyruldu.

Belge No: [Varak 93/b Belge 1]

Belgenin Konusu: Kahya bin Süleyman'a müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Recebü'l-ferd 1270 (1 Nisan 1854)

Özet: Terzele Mahallesi'nde yaşayan askerlerden olup Tulca mevkinde vefat eden Kayha bin Süleyman'ın terekesi, eşi Fatıma, yaşça küçük oğlu İsmail ve anası Hanife'ye intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 3339 kuruş 24 paradır. Zorunlu masraflar çıkarılmış, geriye kalan 3228-9 kuruş 4 para vereseler arasında taksim olunmuştur.

Belge No: [Varak 93/b Belge 2]

Belgenin Konusu: Fatıma bin Abdullah'a müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 3 Recebü'l-ferd 1270 (1 Nisan 1854)

Özet: Debbaghane Mahallesi'nde yaşayan Fatıma'nın vefat etmesiyle terekesi eşi Mehmed ağa, üvey oğlu Nurşa başka varis olmadığı için tereke beytü'l-mala intikal olmuştur. Terekenin toplam tutarı 693 kuruş 13 para, 253 kuruş zorunlu masraflara ayrılmış, geriye kalan 440 kuruş 13 para vereseler arasında taksim edilmiştir.

Belge No: [Varak 94/a Belge 1]

Belgenin Konusu: Emr-i Âli.

Belgenin Tarihi: 1268 (1852)

Özet: Pirlepe kazasının şab satışı Pirlepelî Terzî Batko veled Yujin'e 2720 kuruş bedelle 900 kıyye şab verilmek üzere deruhte olunmuştur.

Belge No: [Varak 94/a Belge 2]

Belgenin Konusu:

Belgenin Tarihi: 17 Rebiü'l-evvel 1268 (10 Ocak 1852)

Özet: Mezîd Bey Mahallesi'nde yaşayan Abacı Reste veled Abacı İliye'nin Kürkçüoğlu Han sokağında bulunan dükkanının tamir ettirilmesine karar verilmiştir.

Belge No: [Varak 94/a Belge 3]

Belgenin Konusu:

Belgenin Tarihi: 5 Cemaziye'l-evvel 1271 (24 Ocak 1855)

Özet: Vişne Mahallesi'nde yaşayan Fatîma'nın vefat etmesiyle terekesi eşi Emin bin Ali'ye yaşça küçük kızı Meryem'e, li-eb kardeşleri Adem ve askerde bulunan Mustafa'ya intikal etmiştir. Mustafa terk ettiği eşine hissesine isabet eden 75 kuruşu ita eylemiştir.

Belge No: [Varak 94/a Belge 4]

Belgenin Konusu: Mazbata.

Belgenin Tarihi: -

Özet: Siroz sancağı kazalarından Yusuf Çavuşbaşı 33 neferi Manastır'a götürmüş, Manastır'a kadar olan kazalardan bargir toplanmasına sair gönderilmiş mazbatadır.

Belge No: [Varak 94/b Belge 1]

Belgenin Konusu: İhbar Kaydı.

Belgenin Tarihi: 22 Muharrem 1268 (17 Kasım 1851)

Özet: Pirlepe kazasına tabi Marol karyesinde yaşayan İstoyçe Pirlepçe karyesine giderken vefat etmiştir.

Belge No: [Varak 94/b Belge 2]

Belgenin Konusu: İcar kaydı.

Belgenin Tarihi: 29 Receb 1269 (8 Mayıs 1853)

Özet: Dört sene önce vefat eden Tüfenkçi Bayram bin Mehmed'in terekesi yaşça küçük oğlu Arif ve yaşça küçük kızı Fatıma'ya intikal eden bir bab dükkanlarını İliye isimli şahısa senevi 100 kuruşa kiralamışlardır.

Belge No: [Varak 94/b Belge 3]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: 1 Şaban 1271 (19 Nisan 1855)

Özet: Siroz'dan Manastır'a varınca yol üzerinde bulunan kazaların müdirlerine gönderilmiştir. 190 topçu ve süvari askerinin toplandığı Manastır'a yola çıkacağı bu süreçte ekmek ve katık paralarının ödeneceğine dair gönderilmiş buyruldu.

Belge No: [Varak 94/b Belge 4]

Belgenin Konusu: Buyruldu.

Belgenin Tarihi: -

Özet: Manastır'a varınca yol üzerinde bulunan kazaların müdirlerine gönderilmiştir. Piyade ve topçu olarak 58 nefer toplanmış, Manastır'a doğru yola çıkmıştır. Bu süreçte ekmek ve katık paralarının ödeneceğine dair gönderilmiş buyruldu.

Belge No: [Varak 94/b 95/a Belge 5]

Belgenin Konusu: Berber Ömer bin Hüseyin'e müte'allik defter kayıdır.

Belgenin Tarihi: 7 Şabanü'l-muazzama 1270 (5 Mayıs 1854)

Özet: Usta Mahallesi'nde yaşayan Berber Ömer bin Hüseyin'in vefat etmesiyle terekesi, eşi Rabia, anasının li-eb kardeşinin oğlu Ali'ye ve li-eb kız kardeşleri Emine ve Fatıma'ya intikal etmiştir. Terekenin toplam tutarı 4327 kuruş 6 paradır. 3011.5 kuruş zorunlu masraflara harcanmış, geriye kalan 1315 kuruş 26 para vereseler arasında taksim edilmiştir.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Üzerinde çalıştığımız 186 Numaralı Pirlepe Şer'iyye Sicili (H:1267-1270/M:1850-1853) yıllarına ait olup, Pirlepe'nin o dönemdeki sosyo-ekonomik, kültürel, siyasal ve askeri yapısıyla ilgili bilgi vermektedir.

(H:1267-1270/M:1850-1853) yıllarına ait 186 Numaralı Sicilde Pirlepe merkezinde toplam 10 mahalle ismi geçmektedir. İncelediğimiz defterde Pirlepe'deki sosyal hayat Müslim ve gayrimüslim ilişkileri aile yapıları hakkında fikir yürütülebilir. Defterdeki belgelerde Müslim ve gayrimüslimlerin aynı mahallelerde yaşadıkları, karşılıklı alışveriş yaptıkları, mahkemede birbirlerine şahitlik yaptıkları açıkça görülmektedir. Defterdeki terekelerde giyim ve gündelik hayatta kullanılan eşyaların iki toplum arasında benzerlik gösterdiği görülmektedir. Din değiştirmeye ilgili kayıtlarda mevcuttur. Pirlepe'deki aile yapısında çok eşliliğe rastlamak mümkündür.

186 Numaralı Pirlepe Şer'iyye Sicili'nde Pirlepe'de İslam hukukunun nasıl işlediği hakkında bilgilere ulaşabiliriz. Bu kayıtlarda, vasi tayini, nafaka, mehir vb. kayıtlar yer almaktadır. Gayrimüslimlerde davalar için şer'i mahkemeye başvurmuşlardır.

İncelediğimiz defterde, Pirlepe esnaflarına ait emlak, bağ, bahçe fiyatlarıyla ilgili örnekler vardır. Esnafların pazarladığı ürünler hakkında da bilgiler mevcuttur. Defterde o dönemde geçen para birimi gurus, para ve dirhemdir. Defterde yer alan bir diğer önemli detay ise kumaş, eşya, altınların ölçülerinin verilmiş olmasıdır. Buda o dönemde Osmanlı Devleti'nde gıda maddeleri ve diğer şeylerin hangi ölçülerle satıldığını anlamamızı sağlamaktadır.

Defterdeki belgelerden Pirlepe'de tarım ve hayvancılığın gelişmiş olduğunu görmekteyiz. Tarım ürünü olarak hemen her hanede hinta, şair, çavdar ve alefe rastlamak mümkündür.

Pirlepe'de bakır, tuz ve şab ticareti öne çıkmaktadır. Günümüzde Yunanistan'da yer alan Maronya'dan şap ticareti yapıldığını görmekteyiz. Ayrıca Maronya'da Şapçı Belediyesi'nin bulunması buna kanıt olarak gösterilebilir.

Defterde yer aldığı üzere bu dönemde Osmanlı Devleti'nin Rusya'yla savaşa girdiğini görürüz. Rusya'nın Prut Nehrini geçerek Eflak ve Boğdanı işgal etmesiyle Osmanlı Devleti'de savaş ilan etmek durumunda kalmıştır. Rusya'nın Prut Nehrini geçerek Eflak ve Boğdanı işgali Kırım Savaşı'nın (1853-1856) ana sebebini oluşturmaktaydı. Bu dönemde Rum İli'nden gönderilen askerlerin sayıları, savaşta kullandıkları binekler ve askerlerin teçhizleriyle ilgili detaylı bilgilere ulaşmak mümkündür. Askerlerin irsali yapılırken hangi mevkiler kullanılmış, hangi komutanlar görev almış bu bilgilere 186 Numaralı Pirlepe Şer'iyye Sicili'nden ulaşabiliriz. Ayrıca savaş döneminde askerlere verilen ekmek ve katık paraları hakkında da bilgiler mevcuttur. 186 Numaralı Pirlepe Şer'iyye Sicili'nin Kırım Savaşı dönemine tekabül etmesi, Osmanlı siyasi tarihi açısından önemli bilgilere ulaşmamıza olanak sağlamıştır.

Pirlepe mimari açıdan öne çıkan bir yer olmuştur. Belgelerden görüldüğü üzere Çarşı Camii ve Saat Kulesi ibareleri sıklıkla geçmektedir. Bu mimari yapılar mevki ismi olarak da kullanılmıştır.

Araştırmamıza konu olan defteri diplomatik açıdan değerlendirerek, Osmanlı Devleti'nin sosyal, siyasal ve ekonomik yapısını belgelerle açıklamaya çalıştık. Defterdeki belgelerden yola çıkarak yeri veriler ve çıkarımlar yapmaya çalıştık.

Hazırladığımız 186 Numaralı Pirlepe Şer'iyye Sicili'nin Rum İli sahasında çalışan araştırmacılara kaynak teşkil etmenin yanı sıra, Osmanlı Devleti'yle ilgili çalışmalara küçük de olsa bir katkı yapmasını umut etmekteyiz.

KAYNAKÇA

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Yabancı Arşivler (YB.021.d.), Dosya No: 186.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Maarif İbtidai (MF. İBT.), Dosya No: 44, Gömlek No: 151, Tarih: 6 Şevval 1312/2 Nisan 1895.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Maarif Nezareti Mektubî Kalemi (MF. MKT.), Dosya No: 150, Gömlek No: 167, Tarih: 12 Rebiü'l-evvel 1310/4 Ekim 1892.

Ahışhalı, Recep, “Muhzır”, *DİA*, C. 31, TDV Yayınları, Ankara 2020, 85-86.

Akbal, Fazıla. “1831 Tarihinde Osmanlı İmparatorluğunda İdarî taksimat ve Nüfus”, *Belleten* 17, S. 60 (Ekim 1951): 619-628.

Akyıldız, Ali, “Muhtar”, *DİA*, C. 31, TDV Yayınları, Ankara 2020, 51-53.

Akyıldız, Ali. “Osmanlı Devleti’nin Kırım Savaşı’nı Finansmanı: İç ve Dış Borçlanmalar”, Kırım Konferansı’nda bildiri olarak sunulmuştur, İstanbul, Mayıs 22-23 2007.

Akdağ, Hasan. “*Kassam Defteri (Havass-ı Refi’a Mahkemesi 272 Numaralı 1204-1206/1789-1791 Tarihli).*” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi., İstanbul Üniversitesi, 1995.

Akgündüz, Ahmet. “İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer‘iye Mahkemeleri ve Şer‘iye Sicilleri”, *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S. 14 (2009): 13-48.

_____. “İ’lâm”, *DİA*, C. 22, TDV Yayınları, İstanbul 2000, 72-73.

Akyol, Sevil, “Şer‘iye Sicilleri’nin Arşiv Belgeleri Arasında Osmanlı Sosyo-Ekonomi Tarihi Açısından Önemi”, *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, S. 6 (Ağustos 2021): 1129-1144.

Aral, Emra. “*Temettuat Defterlerine Göre 19. Yüzyıl Ortalarında Rumeli Eyaleti Pirlepe Kazası’nın Sosyo-Ekonomik Durumu.*” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi., Karabük Üniversitesi, 2019.

Arslan, Ahmet Turan, “Vasiyetnâme”, *DİA*, C. 42, TDV Yayınları, İstanbul 2012, 556-558.

Atar, Fahrettin, “Mahkeme” , *DİA*. C. 27, TDV Yayınları, Ankara 2003, 338-341.

Avcı, Casim, “Naib”, *DİA*. C. 32, TDV Yayınları, İstanbul 2006, 311-312.

Aydın, Mehmet Âkif, “Mahkeme”, *DİA*. C. 27, TDV Yayınları, Ankara 2003, 341-344.

Aydın, Mahir. “Barışı Olmayan Savaş: Kırım”, Kırım Konferans’ında bildiri olarak sunulmuştur, İstanbul, Mayıs 22-23 2007.

Ayverdi, Ekrem Hakkı, “Pirlepe”, *Avrupa’da Osmanlı Mimari Eserleri-Yugoslavya*, C. III, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul 2000, 150-154.

Birişik, Abdulhamit, “Kur’an”, *DİA*, C. 26, TDV Yayınları, Ankara 2002, 383-388.

C. B, “Naib”, *İslâm Ansiklopedisi (Tarih, Coğrafya, Etnografya ve Biyografya Lugati)*. C. 9, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1964, 50-52.

Çetin, Abdurrahman, “Tecvid”, *DİA*, C. 40, TDV Yayınları, İstanbul 2011, 253-254.

Cici, Recep, “İmamzâde Esad Efendi”, *DİA*, C. 22, TDV Yayınları, Ankara 2000, 211-212.

Dal, Sıtkı. “139 Numaralı Gaziantep Şer’iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi.” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi., Atatürk Üniversitesi, 2009.

Demiray, Sami. “Kırım Savaşı ve Sonrası Osmanlı Rusya İlişkileri”, *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 71 (Mayıs 2021): 618-634.

Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2012.

Durdu, Mustafa, “Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Arnavutluk’ta 1847 Toskalık İsyanı ve Osmanlı Devleti’nin Mücadelesi”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 13, S. 69 (Mart 2020): 312-336.

Ekinci, Ekrem Buğra. “Osmanlı Hukukunda Mahkeme Kararlarının Kontrolü (Klasik Devir)”, *Belleten* 65, S. 244 (Aralık 2001): 959- 1006.

Emecen, Feridun M. “Pirlepe’nin İlk Osmanlı Tahrirleri”, *Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, S. 12 (Aralık 1998): 63-70.

Gürsu, Nevber, “Kumaş”, *DİA*, C. 26, TDV Yayınları, Ankara 2002, 367-370.

Hanılçe, Murat. “16 Numaralı Tokat Şer’iyye Sicili’nin Transkripsiyonlu Metni ve Değerlendirmesi.” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, 2009.

Işık, Emin, “En‘âm Suresi”, *DİA*, C. 40, TDV Yayınları, İstanbul 1995, 169-170.

İbrahimgil, Mehmet. “Pirlepe’de Osmanlı Dönemi Yapıları ve Türk Sanatındaki Yeri.” XIII. Türk Tarih Kongresi’nde bildiri olarak sunulmuştur, Ankara, Ekim 4-8 1999.

İlgürel, Mücteba, “Subaşı”, *DİA*, C. 37, TDV Yayınları, İstanbul 2009, 447-448.

İpşirli, Mehmet, “Naib”, *DİA*, C. 32, TDV Yayınları, İstanbul 2006, 312-313.

Karal, Enver Ziya. *Osmanlı İmparatorluğu’nda İlk Nüfus Sayımı 1831*. Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü, 1995.

Karabacak, Kerime. “Türkiye’de Tütün Tarımı ve Coğrafi Dağılışı.” *Coğrafi Bilimler Dergisi* 15, S. 1 (Nisan 2017): 28-48.

Kılıç, Cihan, “1101-1310 / 1690-1892 Tarihleri Arasında Görev Yapan Rumeli Kazaskerleri”, *Türk Akademik Araştırmalar Dergisi* 8, S. 1 (Mart 2023): 71-109.

Kiel, Machiel, “Pirlepe”, *DİA*, C. EK-2, TDV Yayınları, Ankara 2019, 398-402.

Koçu, Reşat Ekrem, *Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü*, Sümerbank Kültür Yayınları, 1969.

Köse, İbrahim. “01 Numaralı Eğin Şer’iyye Sicili Transkripsiyonu (H. 1315-1318/M. 1897-1901).” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi., Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, 2019.

Küçükaşçı, Mustafa Sabri, “Kâtip”, *DİA*, C. 25, TDV Yayınları, Ankara 2022, 49-52.

Kütükoğlu, Mübahat S., “Buyruldu”, *DİA*, C. 6, TDV Yayınları, İstanbul 1992, 478-480.

_____. *Osmanlı Belgelerinin Dili*. Ankara: TTK Yayınları, 2018.

Necdet Sakaoğlu, “Kassam”, *Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Tarih Sözlüğü*, İletişim Yayınları, İstanbul 1985, 68.

Oğuz, Mustafa, ve Ahmet Akgündüz, “Hüccet”, *DİA*, C. 18, TDV Yayınları, İstanbul 1998, 446-450.

Ortaylı, İlber. *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı*. İstanbul: Kronik Kitap, 2017.

Özcan, Tahsin, “Muhallefât”, *DİA*, C. 30, TDV Yayınları, Ankara 2020, 405-406.

Öztunç, H. Baha. *Manastır (Tanzimat Döneminde Bir Rumeli Şehri Sosyo-Ekonomik Yapı 1839-1876)*. İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2020.

_____. *Rumeli (II. Abdülhamid Döneminde Bir Muhabirin Rumeli İzlenimleri 1896-1907)*. İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2020.

Öztürk, Said, “Kassâm”, *DİA*, C. 24, TDV Yayınları, İstanbul 2001, 579-582.

Uludağ, Süleyman, “Delâilü'l-i Hayrât”, *DİA*, C. 9, TDV Yayınları, İstanbul 1994, 113-114.

Pekolcay, A. Necla, “Mevlid”, *DİA*, C. 40, TDV Yayınları, Ankara 2004, 485-486.

Pakalın, Mehmet Zeki, “Çavuş”, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. 1, MEB Yayınları, İstanbul 1993, 332.

_____, “Tezkiye”, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C. 3, MEB Yayınları, İstanbul 1993, 492.

Parlatır, İsmail, “Deşdivan”, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Yargı Yayınevi, Ankara 2016, 339.

Parlatır, İsmail, “Perakende”, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, 1351.

_____, “Erzen”, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, 412.

Sakaoğlu, Necdet, *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Tarih Sözlüğü*, İletişim Yayınları, İstanbul 1985.

Sami, Şemseddin, “Pirlepe”, *Kâmus' ul- A'lâm*, C. II, Mihran Matbaası, İstanbul 1306, 1500.

Taşkın, Ünal. “*Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri.*” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi., Fırat Üniversitesi, 2005.

Topaloğlu, Bekir, “Yâsîn Sûresi”, *DİA*, C. 43, TDV Yayınları, İstanbul 2013, 340-341.

Uğur, Yunus, “Şer'iyeye Sicilleri”, *DİA*, C. 39, TDV Yayınları, İstanbul 2010, 8-11.

Ünal, Mehmet Ali. *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Isparta: Fakülte Kitabevi. 2015.

Yavuz, Rahime. “(1845-1846) *Ceride-i Havâdis Gazetesi’nde Çıkan Yazılar ve Haberlerin Değerlendirilmesi.*” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi., Dumlupınar Üniversitesi, 2013.

Yel, Ali Murat, ve Mustafa Sabri Küçükaşçı, “Mahalle”, *DİA*, C. 27, TDV Yayınları, Ankara 2003, 323-326.

<http://lugatim.com/s/ÇUBUK> (11.08.2023 11.08)

<http://lugatim.com/s/ÇUBUKLUK> (11.08.2023 11.09)

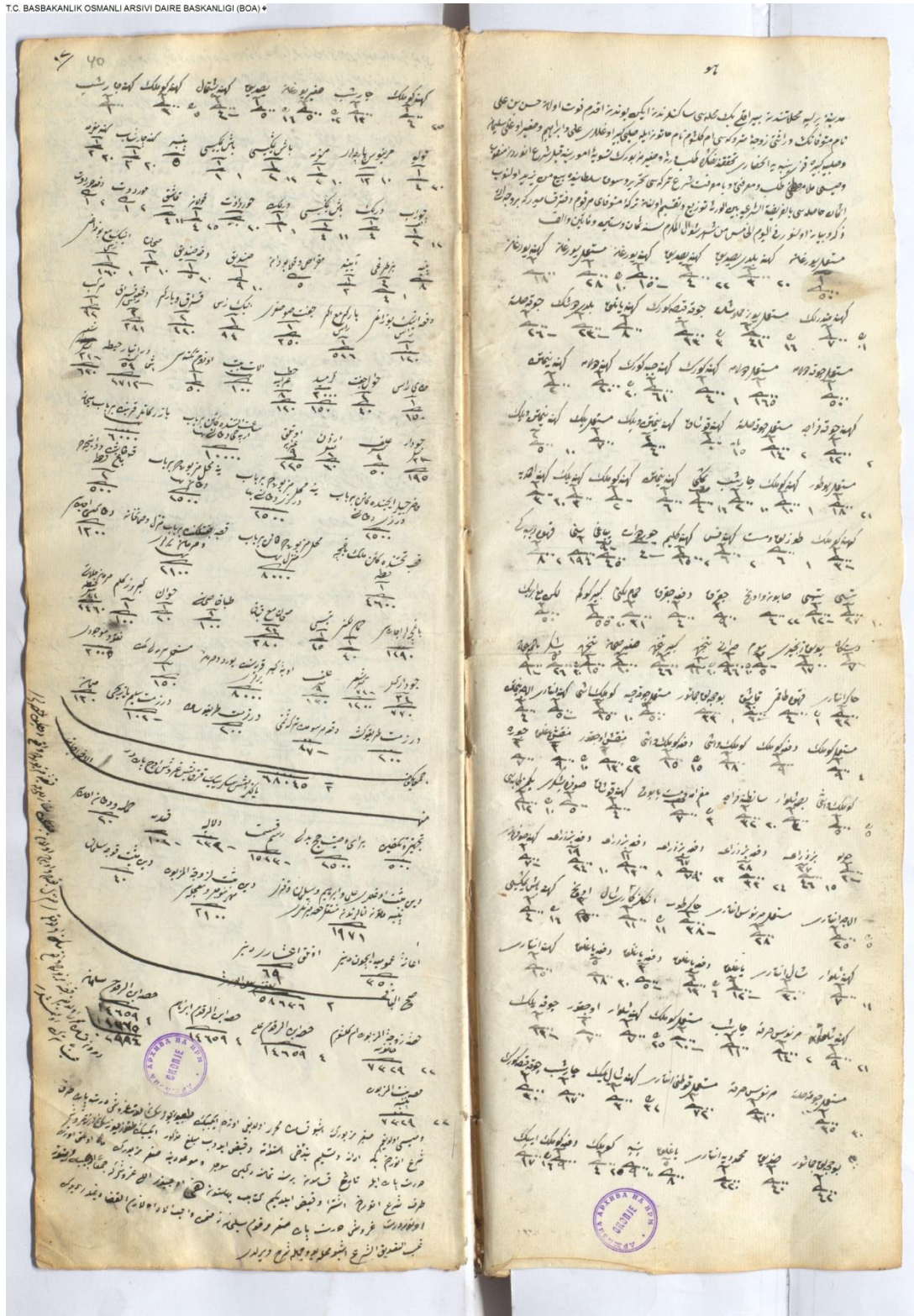

EKLER

EK-1: En pahalı tereke kaydı Hasan bin Ali'ye müte'alliktir. Tereke tutarı

68.045 kuruştur.

T.C. BASBAKANLIK OSMANLI ARSIVI DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA) •

EK-2: Pirlepe'ye ait görseller.

Çarşı-Saat Camii'den bir görünüş²¹⁹.

²¹⁹ İlkay Erken Arşivi.

Tarihi Saat Kulesi²²⁰.

²²⁰ İlkay Erken Arşivi.

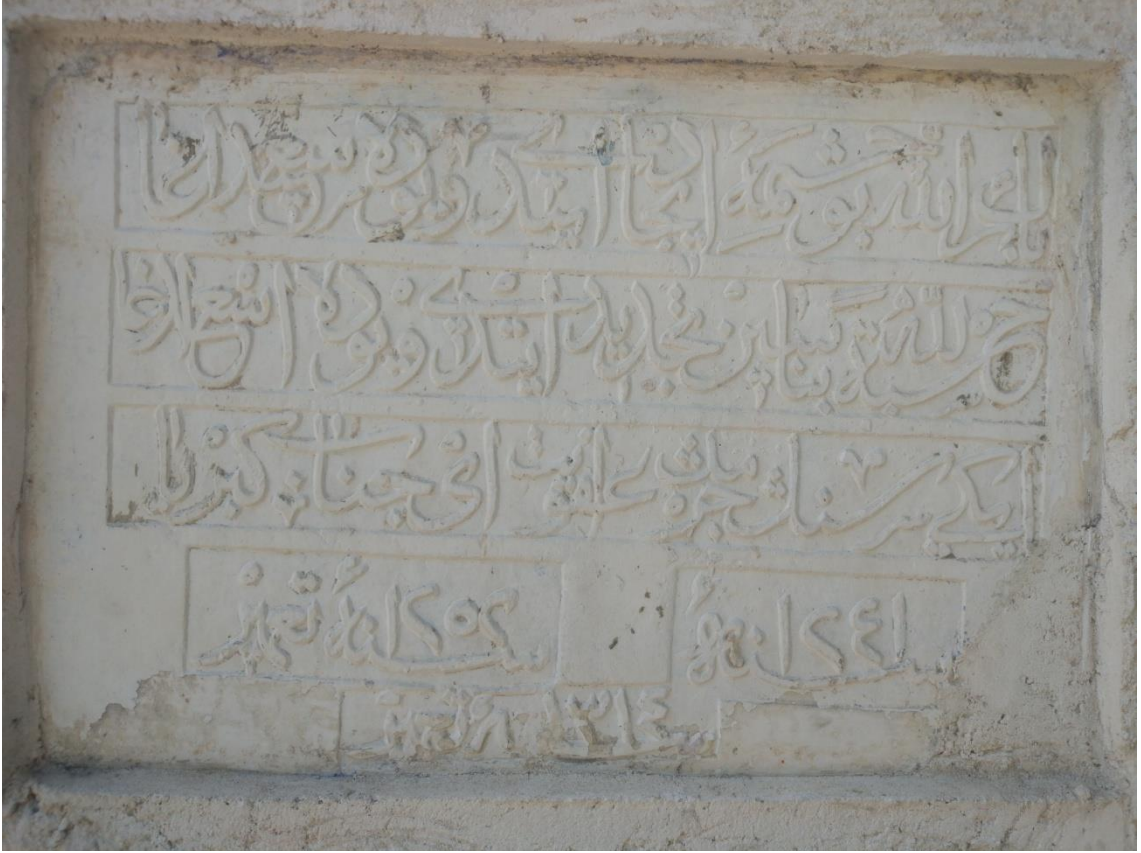
Saat Kulesi ve mermer eşme²²¹.

²²¹ İlkey Erken Arşivi.

Mermer Çeşme'den bir görünüş²²².

²²² İlkay Erken Arşivi.

Mermer Çeşme'ye ait kitabe²²³.

²²³ İlkay Erken Arşivi.

Saat Kulesi ve Çarşı Camii’den bir görünüş²²⁴.

²²⁴ İlkay Erken Arşivi.